

Makô memã Jeju'ã ujarênh ne ja.

Makôdjwý ne prĩne Jeju'ã ajarê. Arým abatành ne kute memã amijo amirít'ã pi'òk ja nhipêxmo krax ne 'ã ujarênh tẽn tyk ne akubyn tĩn ne àbir djãmã kumẽ. Nãm Paurmẽ Pedru arkôt mrã. NhyM Pedrudjwý Makôo õbikwa nhyM ô'ã prĩne gwaj bamã Jeju'ã pi'òk no'òk ne.

Djuão kute Jeju kutêp me akre'ã ujarênh kadjy ne ja.

Mat 3.1-12; Ruk 3.1-18; Dju r 1.19-28

¹ Ba ibê Makô ne ba pi'òkkam me amã ik-abên jarê. Me ujarênh ny kraxkôt ne ba me amã arê. Jeju. Kubê ne Metĩndjwýnh Kra. Metĩndjwýnh arým 'ã Bẽnjadjwýrbê kumkati mẽ. Jejubê Bẽnjadjwýrbê kumkatikôt ne me kum Kritu jarê. ² Idjaij ne amrêbê Metĩndjwýnh kukwakam kabên. Kabênkam ne Metĩndjwýnh Kramã kum, “Ota ba akukãm ajã ujarênh djwýnh'õ jano kute akutêp me akre nhyM me kute mar ne ad-jwýnhràM axwemã irern katàt kute amijo bamã.

Kute mrãmri ne me kute me bẽnjadjwýr rũnh kutêp katàt pry jadjwýrja pyræk”, ane.

³ Ne ajte me bakukãmãmãmã kum, “Me'õ dja kapôt kukritkam memã kabên ne. Kàj bê dja me akren memã kum,

‘Me apa. Ê, on Bẽnjadjwýr djwýnh kutêp wãnh ajaxwemã anhiren katàt amijo aba.

Kute mrãmri ne me kute bẽnjadwỳr rũnh kutêp
 pry mex ne kute kum katàt pry jadjwỳrja
 pyràk', ane.

Dja ã me'õ Bẽnjadwỳr djwỳnh'ã memã ane."

Nãm ã Idjaij me bakukãmãremã ane nhym me
 arỳm 'ã pi'òk no'òk ne. Nhym kam me aben
 djò'ã arẽnho mõ:n arẽnho mõr tãmtã arỳm 'ỳr o
 bõx. Tũ:mràm 'ỳr o bõx nhym Djuão arỳm kato.
 Me bakamingrãnyrekam katon arỳm abatành ne.
 Abatành ne arỳm ã Kritu kukãm memã ujarẽn ar
 bao ane. Metĩndjwỳnh kute me bakukãmãremã 'ã
 ujarẽn kõt arỳm katon ã wỳnhràm ar me akreo
 bao ane.

⁴ Nãm kapõt kukritmã kato. Katon arỳm ngômã
 me angjẽn ar o ban ar me akreo ba. Nãm memã
 kum,

—Me ga ne ga me ajaxweo aba tũm. On
 me amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhiren
 Metĩndjwỳnh'ỳr amijo akẽx. Dja ga me ane nhym
 Metĩndjwỳnh arỳm me ajaxwe maro aknon arỳm
 ngryk kêt. Ba kam arỳm Metĩndjwỳnhmã ngômã me
 ajangij. Nãm ã memã anhỳr ar o ba.

⁵ Nhym kam pykabê Djudêjakam me jamẽ
 krĩraxbê Djeruxarẽkam me jamẽ aben totokmã
 Djuão'ỳr ban bõxo dja. Bõx ne tu me ipòkri
 amijaxwe kõt amijarẽn kum,

—Be mrãmri, ba ijaxwe: ar iba. Arỳm imã kĩnh
 kêt ne wãnh kum inhire, ane.

Nhym Djuão arỳm ngô raxbê Djodãokam
 Metĩndjwỳnhmã ngômã me kunĩ jangij.

⁶ Be, Djuão ne mry jabatànhbê kameru kĩ
 nhipêxo kubêkà jangij ne mry kào amikrax pren
 mỳjja kute krytkanhê pyràk kun menh kangô ikõ.

⁷ Nãm kàj bê memã Jeju'ã ajarên memã kum,
 —Itotokbê ne me'õ bôxmã. Me'õ tãm ne raxo kute ijakrenh, kute ijakrenh mexi. Nã bãm te irax ne 'yr ibikamênh prãmje. Nã bãm te irax ne 'ã inhihôn ije kum parkà 'ãpre bônne o itêm prãmje. Be, ãm irax ba ren arým kum apê. Nhym be kati. ãm ingrire. Nãm raxo ijakrenh mex ne. Tãmja ne arým bôx 'yr. ⁸ Ba ne ba ngômãbit me ajangij. Djãm tãmwã kute ngômã me ajangjênhmã? Kati. Tãm dja bôx ne kam me awÿr Metĩndjwÿnh Karõ jano. Nãm ã Djuão memã ane.

Kute ngômã Jeju jadjà'ã ujarênh kadjy ne ja.

Mat 3.13-17; Ruk 3.21-22

⁹ Nhym kam pykabê Garrêjakam krĩraxbê Nadjare. Kurũm arým Jeju tẽ. Tẽ:n kam arým Djuão'yr bôx. Nhym kam arým ngô raxbê Djodãokam ngômã Jeju jadjà, Metĩndjwÿnhmã adjà. ¹⁰ Nhym arým ngô kurũm kator tẽ nhym aêrbê kàjkwa abenbê ajkij nhym arým omũ. Nhym Metĩndjwÿnh Karõ kute tut pyræk 'ã ruw. Me kute omũnh kadjy ne amijo tut pyræk ne 'ã ruw. ¹¹ Nhym arým kàjkwa kurũm Metĩndjwÿnh Jejumã kabên ne kum,

—Mrãmri abê ikrakumrêx. Imã ajabê:kumrêx. Ba akam ikĩnhkumrêx, ane.

Xatanaj kute axwe'ã kum àpnênh kadjy ne ja.

Mat 4.1-11; Ruk 4.1-13

¹² Ne kam adjynkêt ne Metĩndjwÿnh Karõ kabêno amũ Jeju kujaten kapôt kukritmã o môn o bôx ne ipôkri o ba. ¹³ Nhym kapôt kukritkam rop mör djakam ar ba. Nhym kam me axwe nhõ bẽnjadjwÿrbê Xatanaj te kute axwe'ã Jeju mênhmã kum àpnênho dja nhym 'ã akatibê 40 apêx. Nhym

kam kadjy mrãnh djwýnh arým Jeju'ýr bôx ne o djuw mex.

Jeju kute amikôt ar 'wýr kadjy ne ja.

Mat 4.12-22; Ruk 5.1-11

¹⁴ Nhy m kam Jeju arým tẽ. Tẽ:n pykabê Garrêjakam bôx. Me arým kute Djuãoo tým ne kubê ijêkam ne Jeju kam bôx. Bôx ne kàj bê memã ujarênh ny jarênh ba. ¹⁵ Nãm memã kum,

—Be, Metĩndjwýnh kute amrêbê me bakukãmãremã arênh kôt arým õ akati bôx 'ýr. Kute amim me utàr ne ar meo ba 'ýr. Me on amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhiren Metĩndjwýnh'ýr amijo akêx ne tu amim ujarênh ny markumrêx, ane.

¹⁶ Ne kam Garrêjakam imôti mýrbê tẽ. Nhy m Ximãomẽ ãngre ar axikôt katorja ngônkhkam ar kryre rênho ba. Ar kubê tep pynênh djwýnh tũm.

¹⁷ Ar kryre rênho ar o ba nhy m Jeju arkum kabên ne arkum,

—Amrê ar mã ikôt ajkamẽ ba ar amã ar adjápênh djã ny jarê gar ar o aba. Dja gar mã ikôt me kamênh ar o aba. Kute mrãmri ne gar aje tep pynênh abaja pyræk dja gar mã ikôt me kamênh ar o aba, ane.

¹⁸ Nhy m ar arým amikôt kryre mên mã Jeju kôt ajkamẽ.

¹⁹ Nhy m ajbir tẽ nhy m Xijagumẽ Djuão ar axikôt apôxja kâkam amim kryreo mexo nhỹ nhy m arým ar omũ. Djebedêu ne ar adjuw. ²⁰ Nãm ar omũ nhy m adjynkêt nhy m amikôt ar ku'uw. Nhy m Bãm Djebedêumẽ õ àpênhmẽ ar kâkam nhỹ. Nhy m

Xijagu ar arým wānh ar wāmã iren mã Jejukôt ajkamẽ.

Jeju kute me krãptĩ mex.

Ruk 4.31-37

²¹ Jejumẽ ar mō:n arým krĩraxbê Kapanakam bôx. Nhym kam ar'ã pi'ôk rârâr. Ar'ã me tyk djà kêt djà nhõ akati nhym kam ar mebê idjaer bikprõnh djãmã wadjà. Nhym kam arým memã 'ã ujarẽho dja. ²² Nhym me Jejukam no tyn kumex ne kam abenmã kum,

—Tô mỳj kabẽn ny got ja? Nãm prĩne kute amimarkôt katà:t memã amikukràdjà jarẽnhkumrẽx. Nãm ã me bẽnjadjwỳr rũnh kwỳ kabẽn mex anen ar prĩne kabẽno meo atomo ba, ane. Djã nãm ã Mõjdjê kukràdjà mar djwỳnh memã arẽho ane? Kati. Nãm me ari no prõt ne ari kukràdjà jarẽnh'ã umju:w ne kute arẽnh katàt kêtikumrẽx.

²³ Jeju memã 'ã ujarẽho dja nhym me'õja me bikprõnh djakam nhỹ. Me karõ punu ne me'õjao ba tũm. Nãm nhỹ nhym me karõ punu kute o baja kàj bê Jejumã kabẽn ne kum,

²⁴ —Krĩraxbê Nadjarekam Jeju, mỳj ne ga aje me ijomã? Tô djãm aje me ijo abiknormã? Ba me ije apumũnh tũm. Metĩndjwỳnh mexo ne ga amex. Õ kàjkwa kurũm ne ga ruwn ar aba, ane.

²⁵ Nhym kam Jeju kum bẽn tỳx ne kum,

—Anhikrẽn me'õja kurũm akato, ane.

²⁶ Nhym arým me karõ punu me'õja bĩ nhym tyko nõ. Nãm kubĩn amran arým kum iren katon mã tẽ. Nhym arým mex ne. ²⁷ Nhym arým me kunĩ te kute marmã kam no tyn kumex ne te ari aben kukij ne abenmã kum,

—Mÿj ne kute? Djãm me kukràdjà ny 'õ ne wã? Nãm kute amimar kôt tu me karõ punumã kabën nhym arÿm kum uman kabën kôt mã tẽ, ane.

²⁸ Nhym kam me pykabê Garrêja kunîkôt abenmã Jeju jarênho ipôk ne.

²⁹ Nhym kam Jejumê Xijagumê Djuão ar mebê idjaer bikprõnh djà kurũm kato. Ne kam ar Ximãomê Ängre ar ũrkwãmã mõn bõx. ³⁰ Nhym Ximão djupãnhdjwÿ kanên nõ. Ar wadjà nhym ar Jejumã kum,

—Ximão djupãnhdjwÿ kanê kubĩ nhym nõ, ane.

³¹ Nhym arÿm 'ÿr tẽn 'ÿr bõx ne ikra 'amÿn kãjmã ÿr. Nhym ar aêrbê kanê kum ire nhym arÿm kãjmã dja. Kãjmã djan kam arÿm aro djuw mexo ba.

³² Nhym arÿm ar'ã myt wadjà. Nhym me kanêmê me punumê me karõ punu kute meo ba tũmja nhym me aben totokmã Jeju'ÿr me ja kunõ bõx.

³³ Nãm krĩraxja tãm kam me kunĩ 'ã akuprõ, ũrkwã jajkwa krekre'ã akuprõ. ³⁴ Nhym kam apÿnh me kanê djari kute me parja Jeju arÿm me ja krãptĩo mex. Ne me karõ punu krãptĩ kute ar meo baja arÿm ano nhym arÿm memã ire. Nhym kute anoro ãmri mã me karõ punumã kum, “Anhikrê”, ane. Mÿkam? Bir, me karõ kute Jeju pumũnh tũm kam ã kum anhyro ba. Nhym kam ar'ã akamàt nhym ar arÿm ngõr.

Arwãmã katorn Metĩndjwÿnhmã kabën.

Ruk 4.42-44

³⁵ Ôto nõ: nhym kam, Jeju õkrên'ãnh kàr pydjikam krã katon amũ arwãmã kato. Ne tẽn arÿm Metĩndjwÿnhmã kabëno nhÿ. ³⁶ Nhym kam Ximão

ar abej mõ. ³⁷ Abej mõn kam arým kum katon kam kum,

—E kum, me kunĩ ne me ajabej ar ba, ane.

³⁸ Nhy m arkum,

—Gwaj on amũ bu'ã krĩ kwýkamdjwý tẽ ba me kamdjwý kàj bê memã arẽ. Me wãdjwý kadjy ne ba ikato, ane.

³⁹ Ne kam Garrêjakam pyka kunĩkôt kàj bê memã arẽho ba. Apýnh mebê idjaer bikprõnh djakam memã arẽho ba. Ne me karõ punu kute ar meo baja janoro ba nhy m arým memã iren mã mrã.

Kute me'õ ã kajêkam têjao mex.

Mat 8.1-4; Ruk 5.12-16

⁴⁰ Nhy m kam me'õ ã kajêkam têja 'ýr bõx ne parbê kõnkrão nhýn kum rax jarẽn kum,

—Bënjadjwýr djwýnh, ga aje inhĩ kajêkam itêkôt ipumũnh ne aje mar. Aje ijo mex prãm jabej ba ren arým imex ne, ane. ⁴¹ Nhy m arým kum kaprĩn 'ýr ikran kupên kum,

—Ije ajo mex prãm. On amex, ane. ⁴² Nhy m arým 'ã ã kajêkam têja apêx ne arým mex ne. Kute o ãm tãmkam tẽmbê kã mex ne. ⁴³⁻⁴⁴ Nhy m kum,

—Kwãrĩk wãnh ga memã amijarẽnh kêt. Dja ga tu katãt mã me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh 'ýr tẽn kum amibẽ, kum amikã bẽ. Ne kam kum mry ngã gẽ akadjy Môjdjê kukràdjã kôt Metĩndjwýnh mã mry gan kum kungã. Arým akã mexkam dja ga kum mrywã ngã gẽ me kunĩ apumũ, arým akã mexkôt apumũ, ane. ⁴⁵ Nãm te kum ane nhy m arým tu memã amijã ujarẽnh ar bamo krax ne kam memã amijã ujarẽho ipôk ne. Nhy m kam Jeju te irã ipôkri krĩrax'õmã ãrn ar ba prãmje ne arým

arwākambit ar ba. Nām arwākam ar ba nhym me arým bu'ã pyka kunĩkôt 'ÿr ban bôxo dja.

2

Jeju kute me'õ jakryo mex.

Mat 9.1-8; Ruk 5.17-26

¹ Nhym kam 'ã akati kwÿ apêx nhym Jeju krĩraxbê Kapanakam tēn bôx. Nhym kam me abenmā kum,

—Arým ne ajte õ kikrekam bôx. Arým ne ajte õ kikrekam bôx, ane.

² Nhym kam me itepato 'ã akuprõ. Me krãptĩ: 'ã akuprõ nhym arým kikre kre'ã me kâtàm abenbê krãptĩ. Ne prĩne kikre jajkwa krekre pytār mex ne. Nhym arým kàj bê memā Metĩndjwÿnh kabēn jarēho dja. ³ Nhym ar 'õ amānhkrut ne amānhkrut me'õ jakryja mÿn o tēn o bôx. ⁴ Ne kam me krãptĩkam te: Jeju'ÿr àrmã. Ne kam kikre nhimõk'ÿr o wabi. Kikre nhimõk po'ÿr ne o wabin arým Jeju nhiby kikre nhimõk'ã kuprã ne kôt 'ã jām ngybôr jadjuw ne kôt 'ÿr o ruw. Akryja ikwã djàkam nōr rã'ã nhym ar o ruw ne arým kabem kudji. ⁵ Nhym kam Jeju amim,

—Ar ja ne ar tu amim ikamnhĩxkumrēx, ane.

Ne kam me'õ jakrymā kum,

—Akmere, jakam ne ba arým ajaxwe kunĩ maro aknon akam ingyryk kêt ne, ane. Djã nām tēmbê me'õ jakryo mex got? Kati, nām amidjêje nēn kum jabit jarē nhym êje nō. Jeju ta ne axweo akno.

⁶ Nhym wānh Mōjdjê kukràdjã mar djwÿnh kwÿ nhÿn arým amim,

⁷ —E kum be me'õ ja ne ajmān Metĩndjwÿnh japryò djan amijo Metĩndjwÿnhho dja. Metĩndjwÿnh

pydji ne kute me axweo biknorn mekam ngryk kêt, ane. ⁸ Nãm me ã õkre kadjwÿnhbê anhÿro kumex nhym arÿm tu kuman memã kum,

—Mÿkam ne ga me anhõkre kadjwÿnhbê ijo kagon ijaprÿo akumex? ane. ⁹ Ë, ba me amã mÿjja amãnhkrut jarë. Mÿj ne amirÿt? Ba ren me'õ jakryjamã kum, “Ba arÿm ajaxwe maro aknon akam ingryk kêt”, ane. Nàr kon, “On kàjmã djan anhikwã djà mÿn o tẽ”, ane. Mÿj ne ren amirÿt, nẽn? Nã bãm ren kum, “Ba arÿm ajaxwe maro aknon akam ingryk kêt”, ane nhym amirÿt kêt kumrëx ne. Tãmbit ne amirÿt kêt. Nhym be, kàjmã me ku'ê, ije ren me'õmã kum, “Kàjmã djan tẽ”, ane nhym ren amirÿt. Tãmbit ne amirÿt kumrëx. ¹⁰ Dja ba kum, “Kàjmã djan anhikwã djà mÿn o tẽ”, anen arÿm o mex gar arÿm omÿn arÿm amim, “Be ga, Jeju kute me'õ jakryo mexja pumÿ. Be, djãm kute me axweo biknor kêt got? Mrãmri ne Metÿndjwÿnh arÿm amijo ï ne pyka jakam amikabën kôt ari me axweo biknoro ba”, ane. Me aje amim ja jarënh kadjy dja ba me'õ jakryjao mex. Nãm ã Môjdjê kukràdjã mar djwÿnhmã anen arÿm tu me'õ jakryja'ÿr akëx ne kum,

¹¹ —Amã ne ba ikabën ne. On kàjmã djan anhikwã djà mÿn anhÿrkwãmã o tẽ, ane. ¹² Nhym kam me aërbê me ipôkri kàjmã dja nhym me kunÿ arÿm omÿ. Nãm kàjmã djan ikwã djà mÿn mã o katon o tẽ. Nhym me krãptÿ kam no tyn kumex ne abenmã kum,

—Mÿj me'õ got mÿjja mex ja'õ pumÿ. Arkati, anen amim,

—Ë, arÿm ne djãm mrãmri o mex nhym mrãnh

mexja pumũ. Mrãmri ne kabẽnkumrẽx. Djãm kute me axweo biknor kêt got? Mrãmri kute me axweo biknorkumrẽx. Ga, kute kam me'õo mex nhym mrãnh mexkumrẽxja pumũ. Metĩndjwýnh mexkumrẽx, ane. Mrãmri ne Jeju kute me axweo biknorkumrẽx. Me kute ja mar kadjy ne Jeju arým me'õo jakryo mex. Tãm ne ja.

*Kute amikôt Rewi kamẽnh.
Mat 9.9-13; Ruk 5.27-32*

¹³ Nhym kam Jeju arým katon ajte imôti mýrbê tẽ. Nhym kam me itepato 'ã akuprõ nhym arým memã 'ã ujarẽnhõ dja. ¹⁴Ne kam amũ tẽ. Tẽ: nhym kam Rewi, Aupêu kute irja nhỹ. Kubê ne Matêu. Bẽnjadjwýr bajtemmã pi'ók kaprõo atom djakam ne nhỹ nhym arým omũ. Ne kam 'ýr tẽn kum,

—Amrẽ on mã ikôt ajkamẽ, ane.

Nãm kum ane nhym amim kuman arým kãjmã dja. Kãjmã djan arým mã kôt ajkamẽ. ¹⁵Nhym kam Jeju Rewi nhõ kikrekam õ kwý krẽno nhỹ. Nhym bẽnjadjwýr bajtemmã pi'ók kaprõo atom djwýnh krãptĩ Jejumẽ ro'ã nhỹ. Nhym we me axwedjwý ikô'ã nhỹ. Me krãptĩ ne me nhỹ. Be, me ja krãptĩ ne me arým amim Jeju man kôt ba. Nhym kôt ba djwýnh tũmdjwý Jejumẽ ro'ã nhỹ. ¹⁶Nhym mebê pardjêukôt Môjdjê kukràdjà mar djwýnh arým me omũ. Pi'ók kaprõo atom djwýnhmẽ me we axwe ar Jejumẽ ro'ã õ kwý krẽno nhỹ nhym me arým me omũ. Ne kam arým kôt ba djwýnhmã kum,

—Be, gar bẽnjadjwýr bajtemmã pi'ók kaprõo atom djwýnhmẽ me axwe ar omũ. Je tô, djãm me wã axwe ngri got ne Jeju me ro'ã õ kwý krẽno nhỹ? ane.

¹⁷ Nhym Jeju arým me kabẽn ma. Me kute,

—Djãm me wã axwe ngri got? anhÿrja Jeju kuman memã kum,

—Djãm me mex'ÿr ne me kane djwÿnh mrã? Kati, me kanê'ÿrbit ne me kane djwÿnh mrã. Bad-jwÿ ne ba me axwe'ÿr tẽ. Djãm we me amex'ÿr ne ba tẽ? Kati, me axwe'ÿr ne ba tẽ. Me tãm ne ba amiwÿr me ku'uw. Me amikam kaprÿren wãnh axwemã irern kute iwÿr amijo akẽxmã ne ba amiwÿr me ku'uw. Nãm ã Jeju mebê pardjêumã ane.

Me kukràdjà tũm'ã ujarẽnh.

Mat 9.14-17; Ruk 5.33-39

¹⁸ Nhym kam Djuãokôt ba djwÿnhja ne ar Metĩndjwÿnhmã amijajburo ba. Djuãobê ngômã me angjênh djwÿnhja. Nãm ar amijajburo ba. Mebê pardjêu nhõ me jadjwÿ ne me amijajburo ba. Nhym kam me Jeju'ÿr mõn 'ÿr bõx ne kukij ne kum,

—Be, Djuãokôt me ba djwÿnhmẽ mebê pardjêu nhõ me jamẽ ne me amijajburo ba. Je tõ, mÿkam ne akôt ba djwÿnh ar kute amijajbur kêt mex ne ar ba, ane?

¹⁹ Nhym Jeju tu amijã me'õ mjên jarên amikôt ba djwÿnh ar'ã mjênmẽ ro'ã ar ar ba jarên memã kum,

—Ga, me kute abenã prõmẽ mjên rênhja pumũ. Djãm mjênmẽ ro'ã ar ar baja kute amijajbur got?

²⁰ Arkati. Mjênmẽ ro'ã ar ar baja ar kĩnhkumrẽx ne kute amijajbur kêt. Ar õ kwÿ krên rax. Adjÿm, akati amrẽ mõrjakam dja me Ar kubê mjêno tÿm ne mã o mõ. Kam gêdja ar kaprÿren arÿm Metĩndjwÿnhmã amijajburo ba, ane. Mÿj'ã ne me kute Ar kubê mjêno tÿm jarẽ? Bir, ta amijã ne arẽ. Jeju dja me o tÿm ne mã o mõ. Kambit dja kôt ba djwÿnh amijajburo ba.

21 Be ga, me kute jãm amim Jeju kukràdjà ny mar ne ajte jãm amim kukràdjà tùm marja pumũ. Me kute amim amẽ kukràdjà maro bakam ne me umar mex kêt. Me kute mrãmri ne kubêkà ny tùm'ã ir pyràk. Ne me ajte ãm mrãmri ne kute pidjô kangô ny ngônh tùm kam runh pyràk. 'Ã ne Jeju ajte memã kum,

—Ga, me'õ nhõ kubêkà tùm ne 'yrja pumũ. Nhyim kam arým kubêkà ny, põnh kêt. Djã ne tùm'ã kudji? Kati. Mýkam? Bir, dja me kupõ. Nhyim kam arým põnhkam nykam ê abenmã wangij. Abenmã wangij nhyim arým tùmja kadjô. Nhyim kam arým 'yr nyja kute 'yr tùmja jakrenh mex ne.

22 Ga, me'õ nhõ mrykào ngônh. Me bakukãmãre ne me mrykào ngônh. Mrykào ngônh arým tùm ne ngràja pumũ. Djã ne kam uba kangô ny ru? Kati. Mýkam? Bir, ãm 'ãtùm kam arým uba kangô kadjàn ajmrô nhyim ngônh arým igot tẽn arým ajkatõr. Nhyim arým kangô ajkapĩ nhyim ngônh arým punu ne. Be, kam mex rã'ã kadjy mrykào ngônh ny, kà rerekrekambit me kute kangô ny runh prãm. Nhyim kam amẽ mex rã'ã. Nãm ã Jeju memã ane. Gêdja me amim kukràdjà nybit maro ban arým umar mexkumrẽx. Nhyim be, gêdja me amim me kukràdjà tùm djwý mar prãm ne arým umar mex kêt kumrẽx. 'Ã ne Jeju memã ajarẽ.

Pi'ôk ràràr mýr jabej me kum kabẽn.

Mat 12.1-8; Ruk 6.1-5

23 Ne kam pi'ôk ràràrkam pur katikôt tẽ. Nhyim kôt ba djwýnh arkôt mõi. Kôt mõi arým kum prãm ne mõi kôt bàygogo 'y nhikẽn mrãnhkôt ngãnh

ne amijawkwamã rênho mō. ²⁴ Nhym kam mebê pardjêu ar omũn kum,

—Je tô mỳj ne akôt ba djwỳnh ar arỳm nê? Pi'ôk rârârkam ne me tyk djà kêt djà. Me kute pi'ôk rârârkam jakam mỳjja jao anhỹr kêt. Me tũmre ne me ta kukràdjâkôt mã me babê uma. Me kute pi'ôk rârârkam mỳjja kupênh kêt. Kam ne me tyk djà kêt djâbit. Mỳkam ne akôt ba djwỳnh ar ã anhỹro ba? ane. ²⁵ Nhym kam Jeju memã kum,

—Kê, djãm me aje Metĩndjwỳnh kabên'ã pi'ôk no'ôkjadjwỳ pumũnh kêt? Djãm me aje me bakukãmãrebê Dawi'ã ujarênhja pumũnh kêt? Ë, Dawi arkum prã:m. ²⁶ Kum prãm ne arỳm Metĩndjwỳnh nhũrkwãmã wadjà. Amrêbê: me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr rax ne kubê Abijta. Metĩndjwỳnh nhũrkwãkam ne me bakukãmãremã nhỹ. Nhym Dawi ar Metĩndjwỳnh nhũrkwãmã wadjàn djwỳ byn kukrên kam kôt ar tēm jamãdjwỳ kungã nhym ar arỳm kukrê. Djwỳ me kute Metĩndjwỳnhmã ôrja tãm ne kubyn kukrên arkum kungã. Metĩndjwỳnh nhõ djwỳ ne me kâtàm kute kur kêtumrêx. Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnhbit ne kute kur. Nhym be, Dawi ta ne tu kubê kukrê. Nhym kam me kute kum axwe jarênh kêt. Djãm me aje ja mar kêt? Ga, me kute Dawimã axwe jarênh kêtja pumũ. Ne kam ikôt ba djwỳnhmêbit ar imã ar axwe jarê. Je tô mỳkam? Nãm ã Jeju mebê pardjêumã ane.

²⁷ Ne kam ajte memã kum,

—Djãm me kute pi'ôk rârârkam ajsbit maro ba kadjy ne Metĩndjwỳnh me ipêx? Kati. Me tỳx djà kadjy ne Metĩndjwỳnh akati ja jarê nhym wajêt. ²⁸ Ba me

amã arẽ ga me ama. Ba ije amijo inhĩ ne me awỳr irwỳk ne ba inhõ pi'òk ràràr djwỳnh. Kam gèdja ba memã, “Kwãrĩk wãnh ga me kam mỳjja kupênh kêt nàr kon, dja ga me jakam apên nàr kam mỳjja kupênh kêt ne arek akrĩ”, ane. Tãm ne ja. Nãm ã Jeju memã ane.

3

¹ Nhyam kam ajte ar'ã pi'òk ràràr nhyam kam ar me bikprõnh djà'ỳr bõx ne wadjà. Nhyam me'õ nhikra nhikjê jarõxja me ikô'ã nhỹ. ² Nhyam kam me kam krĩja amim,

—Adjỹm, dja te me tyk djà kêt djà nhõ akati nhyam arỳm me'õjao mex, ane.

Ne kam Jeju kam no tyn kumex. Kute me'õjao mex jabej rĩto kumex. Adjỹm. Dja me'õo mex nhyam me arỳm 'ã axwe nhõn memã kum,

—Tãmwã ne kum me bakukràdjà kurêkumrẽx ne pi'òk ràràrkam meo mexo ba, ane. ³ Nãm me kam no tyn kumex nhyam Jeju arỳm me'õ nhikra jarõxjamã kabên ne kum,

—Amrẽ tẽn me ipôkri dja, ane.

⁴ Ne kam me kukij ne memã kum,

—Amrêbê: ne me bakukãmãre Môjdjê pi'òk ràràr'ã memã karõ. Mỳj godja me kam nẽ? Godja me kam àpênh mex jabej nàr godja me kam àpênh punu jabej. Nàr godja me kam me utàr jabej nàr godja me kam me par jabej. Mỳj godja me pi'òk ràràrkam nẽ? Be, ba dja ba me'õjao mex. Djãm kôt me aje imã ijaxwe jarênhmã? ane. Nãm ane nhyam me arỳm bẽn kêt mex ne nhỹ.

⁵ Nhyam me kute kabên mar prãm kêtkaam arỳm mekam kaprĩ:re ne. Ne kam arỳm nokà nhàn me

omũ. Ne kam tu me'õ nhikra jarõxmã kum, “Amrẽ anhikra katàt”, ane.

Nhym 'yr ikra katàt tẽm puron arým ikra mex ne. Arým prĩne kum mex ne. ⁶ Nhym mebê pardjẽu arým ngryk ne mã apõx. Ne kam on Erodjikõt me ba djwýnh'yr mõn me'yr bõx. Ne kam arým Jejuo aben man abenmã kum,

—Mýj godja gwaj baje Jeju bĩn kadjy on? ane.

Kute me krãptĩo mex.

⁷⁻⁸ Nhym kam Jejumẽ kõt ba djwýnh ar me kurũm kato. Katon arým imõtĩ'yr mõ. 'Yr mõn arým 'yr bõx. Nhym me krãptĩ: apýnh pyka djari kurũm arkõt mõn bõx. Garrêja kurũm ne me kwý bõx. Nhym Djudêja kurũm me kwý bõx. Nhym me kwý krĩraxbê Djeruxarẽ kurũm bõx. Nhym me kwý Idumêja kurũm bõx. Nhym me kwý ngõbê Djodão nhikjêbê apýnh kikre djari kurũm bõx. Nhym me kwý krĩraxbê Xirumẽ Xidõ kurũm mõn bõx. Jeju kute apýnh mýjja pumũnh kêt nhipêx djari ne me arým omũn amũ memã 'ã ajarẽ nhym me arým kuma. Ne kam arým itepato arkõt mõn bõx. Me krãptĩ: bõx. ⁹ Nhym kam Jeju arým kõt ba djwýnh arkum,

—Gar ikuri kà'õ dji. Godja me ijo bikamýr jabej ba on mebê kàkam nhỹ, ane.

¹⁰ Bir, kute me krãptĩo mexkam ne apýnh me punu djari kute kupênh prãm. Me krãptĩ: te kupênh prãmje ari Jeju kõt bikamẽho ku'ên ingãho kumex. Kam ne ar kute kuri kà'õ djirmã arkum kà jarẽ.

¹¹ Nhym mekõt apýnh me karõ punu kute ar meo ba. Nhym me Jeju parbê rôrõk. Me karõ kute Jeju

pumũnhkam ne me mã: parbê rôrôk ne mã: kàj bê kum kabẽn ne kum,

—Ga abê Metĩndjwýnh Kra, ane.

¹² Nhyim kam mã me karô punumã bẽn tỳx ne kum,

—Dja ga me ipudju, ane.

Kute ar kubê 12 janor.

Mat 10.1-4; Ruk 6.12-16

¹³ Ne kam arỳm krãnh'ã wabi. 'Ã wabin arỳm amikôt ar ku'uw. Kum ar kĩnh djàri ar ku'uw nhyim ar arỳm 'ỳr bôx. ¹⁴⁻¹⁵ Nhyim kam arỳm amikôt ar umjuw. Ar kubê 12 pumjuw. Dja mã amimẽ aro ba nhyim ar arỳm ýtãri omũn kabẽn maro ba. Nhyim kam kute ar anorn kute arkum,

—Dja gar kàj bê memã ijã adjujarẽnh ar aban kam ikukwakam me punuo mexo aban kam me karô punu janor ne kujaêko aba, anhỹrmã. Dja ã Jeju Ar kubê 12mã ane. Ja kadjy ne amikôt ar umjuw. Nhyim kam me aben djô'ã ar'ã abenmã kum,

—Kute ar anorja, anhỹro ba.

¹⁶⁻¹⁷ Be, kute amikôt Ar kubê 12 pymjỳr nhidji jarẽnh kadjy ne ja.

Ximão. Ajbir ne Jeju kum Pedru jarẽ.

Xijagu. Djebedeu ne Xijagu dji.

Djuão. Xijagumẽ ne Djuão ar axikôt kator. Ajbir ne ar amẽmã Bôanedu jarẽ. Na krikrit'ã ne ar idji amijakre.

¹⁸ ãngre.

Piripi.

Batormê.

Matêu.

Tôme.

Xijagu 'ödjawy. Aupêu ne Xijagu ja dji.

Tadêu

Ximão 'ödjawy. Idji nhikjêbê ne Xerodji.

¹⁹ Djuda. Idji nhikjêbê ne Ikadji. Ta dja kurê djwýnhmã Jeju kanga.

Be, Ar kubê 12 nhidji ne ja. Jeju kute amikôt Ar kubê 12 pymjÿr ne kute ar anor ne ja.

Me kute kum Xatanaj nhô àpênh jarênh.

Mat 12.22-32; Ruk 11.14-23, 12.10

²⁰ Nhyam kam Jeju ar mōn arÿm kikre 'ōmã wadjà. Nhyam kam me krãpti: ajte ar'ã akuprō. Nhyam kam ar te kute ò kwÿ krên mexmã.

²¹ Nhyam Jeju kute meo òbikwaja arÿm me krãpti: jarênh man abenmã kum, “Bârãm arÿm ajbã”, ane. Ne kam kute o tÿm ne pa 'amÿnhmã kôt tē.

²² Nhyam Mōjdjê kukràdjà mar djwýnh kwÿ ne me arÿm krĩraxbê Djeruxarê kurūm tēn mekôt bōx. Ne kam arĩk Jeju'ã memã kum,

—Be, djãm Metĩndjwýnh kukwakam ne me karō punu kujaêko ba? Kati. Me karō punubê Bedjêbu ne o ba. Me karō punu nhô bēnjadjwÿr kukwakam kute me karō punu janor ne kujaêko ba. Nãm me ã Jeju'ã memã ane.

²³ Nhyam kam amiwÿr me ku'uw ne apÿnh kukràdjà djari'ã memã mÿjja jakren 'ã memã ajarēn memã kum,

—Djãm mrãmri ne ba we Xatanaj kukwakam ò àpênh kujaêko iba? Kati. ²⁴ Me aben djwýnh tãm kum aben kurêkam ne kurê djwýnh arÿm meo apêx. ²⁵ Nâr, ò kikre tãm kam me krĩ godja me ta kum aben kurê jabej nhyam me arÿm aben bê

me kungrà. Djãm mrãmri ne ba we Xatanaj kukwakam ò àpênh kujaêko iba? Kati. Djãm Xatanaj kum ò àpênh kurê? Kati. ²⁶ Be, Xatanaj ren kum ò àpênh kurên kujate nhym ren ò me arým aben bê ajmà nhym ren arým bēnjadjwyr'ã aminhinomã amimē. Nhym be, kati. Xatanaj kum ò àpênh kurê prãm kêt. Ne ba ren Xatanaj kukwakam ò àpênh kujate nhym ren Xatanajdjwý kum ò àpênh kurê. Nhym be, kati. Xatanaj kum ò àpênh kurê prãm kêt.

²⁷ Ga, me'ò tỳx nhũrkwāja pumũ. Mỳj dja me kute ò nêkrêxo prôt kadjy me'ò tỳx nhũrkwãmã àr on? Bir, dja me me'ò tỳx kumrêxo tỳm ne uwpre. Ne kam arým ũrkwãmã wadjàn kubê nêkrêxo prôt ne, ane. Mỳj'ã ne Jeju me'ò tỳx jarê? Bir, Xatanaj'ã. Dja me Xatanaj kumrêxo tỳm ne uwpren kam arým amim ò me ja pytà. Nãm ã Jeju memã ane. ²⁸ Ne kam ajte memã kum,

—Kam ba me amã arê ga me ama. Me kute mỳjjao bikênh kunĩkôt ne Metĩndjwýnh me axweo aknon mekam ngryk kêt. Me kute Metĩndjwýnh japrýkam dja o aknon me kam ngryk kêt. ²⁹ Nhym be, dja me Metĩndjwýnh Karõ japrý nhym arým mekam ngryk rã'ã ne memã axwe jarênh rã'ã: rã'ã ne. Nãm ã Jeju memã ane. Mỳkam ne ã memã ane?

³⁰ Bir, Metĩndjwýnh Karõ ne mã Jejuo ba nhym me arĩk 'ã memã kum,

—Me karõ punu ne ar o ba, ane. Nhym kam arým Metĩndjwýnh Karõ'ã me kabēn punu nêje me kukrà.

Nã ar'ã ujarēnh.

Mat 12.46-50; Ruk 8.19-21

³¹ Nhyam kam Jeju nhôbikwa ar kute o tÿm ne pa 'amÿnhmã kôt mō. Jeju nãmẽ kamyre ar axikôt apôx ar Jejukôt tẽn kam arÿm mekôt bôx. Ne kam ar arek bôm ku'ê. Arek ku'ên arÿm 'ÿr me'ô jano. Kute amiwÿr 'wÿr kadjy 'ÿr ano. ³² Nhyam me krãptĩ: bu'ã ku'ê nhyam me'ôja 'ÿr bôx ne kum,

—E kum, bôm anãmẽ atõnhre ar amã kabẽn, ane.

³³ Nhyam kum,

—Be, mÿj dja mekam kute ba kum, “Nhirwa”, ane nâr kum, “Akmere”, ane? ane.

³⁴ Ne kam ari me bu'ã ku'êkôt krãn memã kum, —Ota, inãmẽ ikamy ne ja. ³⁵ Dja gar Metĩndjwÿnho kĩnh kadjy kabẽn man kôt ar amijo aba. Ba kam arÿm ar amã, “Akmere” nâr amã, “Àpnhĩre”, ane nâr amã, “Nhirwa.” Nãm ã Jeju arkum ane.

4

Bàygogo'ã ujarẽnh.

Mat 13.1-9; Ruk 8.4-8

¹ Ne kam akati tãmkam tẽn arÿm imôti mÿrri nhÿ. ² Nhyam kam me krãptĩ: 'ã akuprô. Nhyam kam arÿm mebê tẽn kàkam nhÿ nhyam me krãptĩ: arÿm ngô mÿrri kum dja. ³ Nhyam kam arÿm apÿnh kukràdjà djari'ã memã mÿjja jakren memã 'ã ajarẽ. Ne memã kum,

—Ë, ô pur djwÿnh ne kute ô purkam bàygogo kremã 'ÿr o tẽn. 'ÿr o tẽn o bôx ne kam ar 'yo ukabêr mrã, ane. Nãm me kute mÿjja kre kadjy tu mÿjja 'yo ukabê, bàygogo 'yja ne me kute purkam kremã o mrãn kam purkam o ukabêr mrã. Kute mrãmri ne me kute katêbàri 'yo ukabêr mrãnhja pyræk.

⁴ Nãm Jeju memã kum,

—Be, me'õ ne ar bàygogo 'yo ukabêr mrã. Nhyim 'y kwỳ prykam rôrôk. Nhyim kwênh prïne kuku. ⁵ Nhyim kwỳ kênpo'ã pyka purorrekam rôrôk. Nhyim kam pyka purorrekam INGRÔT kukrà kêtikumrêx. ⁶ Nhyim kam kÿjrũm myt nhÿn arÿm 'y nhingrôt ga nhyim kajot ne arÿm ty. Arê jabjê kêtikumrêx. ⁷ Nhyim 'y kwỳ mrÿnhĩkam rôrôk ne kam mrÿnhĩmê ro'ã INGRÔT ne. Nhyim kam prïne o akno nhyim arÿm bàygogo 'y kêt ne. ⁸ Nhyim 'y kwỳ pyka mexkam rôrôk ne INGRÔT ne kam abatàn ne. Ne arÿm apÿnh bàri ku'ê djàri nhyim kwỳ'ã kàjbê iijy mex nhyim 'y'ã akre kubê 30. Nhyim kwỳ iijy mexkumrêx nhyim 'y'ã akre kubê 60. Nhyim kwỳ iijy jabjê nhyim 'y mexti:re ne kam 'y'ã akre kubê 100. Nãm ã Jeju Metĩndjwÿnh kukràdjà'ã apÿnh mÿjja jakreo ane. ⁹ Ne ajte memã kum,

—Gop me ajõ ajamak mex jabej tu amim ikabên markumrêx, ane.

¹⁰ Nhyim kam me krãptĩ mã mō. Mã mō nhyim Jeju ar arÿm ate nhÿ. Nhyim bu'ã ar jamê kôt ba djwÿnhbê 12 ar arÿm kukij ne kum,

—Mÿkam ne ga apÿnh kukràdjà djàri'ã mÿjja jakren memã ajbit jarê? ane.

¹¹ Nhyim arkum,

—Bir, djãm me kunĩ kute ikukràdjà marmã? Kàjkwakam Bẽnjadjwÿr djwÿnh kute amim me utàr ne ar meo ba'ã ikabên kukràdjà djãm me kunĩ kute marmã? Kati. Ar gajbit ije ar amã arênho amirĩt gar aje marmã. Nhyim be, me wãbê ne ba udju ne. ¹² Me wã kute mar kajgokam ne ba apÿnh kukràdjà djàri'ã memã mÿjja jakren memã mÿjjabit'ã ajarê.

Me kute ikukràdjà mar kajgo wã ne amrêbê: me bakukãmãre memã arên memã kum,

“Me te memã mỳjja jakre nhym me omũnh kajgon mã amim omũnhkumrêx kêt.

Nhym me te memã mỳjja jarê nhym me me kabên maro krîn mã mar kêt. Mã kukràdjà'ã mỳjja kute amijakreja mar kêt.

Kute Metĩndjwỳnh'ỳr amijo akêx kêt nhym me axwekam ngyrk rã'ãmã.”

Nãm me bakukãmãre ã me wã'ã memã ane. Kam ne ba apỳnh kukràdjà'ã apỳnh mỳjja jakren memã mỳjjabit'ã ajarê. Me wã kute mar kajgokam.

¹³ Ne kam ajte arkum,

—Be, ikukràdjà ije ajbir 'ã me'õ kute bàyogogo 'yo ukabêr jakreja djãm ar aje mar kêt? Be, dja ba apỳnh ikukràdjà'ã mỳjja jakre rã'ã. Mỳj godja gar amũ ikukràdjà ja mar on. ¹⁴ Be, Metĩndjwỳnh kabên'ã ujarênh djwỳnh ne arỳm memã arê nhym me kuma. ¹⁵ Kuma kute mrãmri ne 'y kwỳ prykam rôrôk pyrâk. Nhym ate Xatanaj totokbê jãm mebê o amijakren mebê Metĩndjwỳnh kabêno akno.

¹⁶ Kênkam 'y rôrôkja ne me kute amim Metĩndjwỳnh kabên mar 'iry kêt ne kangaja'ã amijakre. Nãm me myt tãmkam Metĩndjwỳnh kabên man bit kum kĩnhkumrêxo tēm kajgo. ¹⁷ Kute tu amim markumrêx kêtê. Ajkwaobit ne kute mar. Kute 'y nhingrôt ne arê kêt kam tēm bê tykja pyrâk. Kute amim mar 'iry kêt nhym ate apỳnh me kaprĩ djari me'ỳr bôx nhym me arỳm kanga.

¹⁸ Mrỳnhĩkam 'y rôrôkja ne me kute Metĩndjwỳnh kabên mar ne kam ate ajte kute jãm mỳjja marja'ã amijakre. Nãm me arỳm Metĩndjwỳnh kabên man ¹⁹ kam 'ãno ãm kêt ne amim, “Mỳj dja ba nẽn inhõ

kwÿ krën mex ne inhõ kubêkà mex? Ikanêkam mÿj dja ba nê”? ane. Nãm pykakam mÿjjabitkam ar no katon axwe umar. Ne kam amim pi'ók kaprïo atom rax prã:m ne ajte apÿnh mÿjjao atom rax prã:m. Djãm kute amim mÿjjao atom raxkam mrãmri umar mex? Kati. Bir, me arÿm õ mÿjja rÿnhkam mrãmri umar punukumrêx. Ga, mrÿnhÿ kute bàygogoo bikênh nhym kam iij kêtja pumũ.

²⁰ Ga, me'õ bàygogo 'yo ukabêr tẽ nhym ajte kwÿ pyka mexkam rôrôkja pumũ. Nhym arÿm ingrôt ne abatành ne. Abatành ne arÿm iijkam 'y kume:x. Me kwÿdjwÿ ne me memã Metïndjwÿnh kabên jarê nhym me arÿm tu amim markumrêx. Ne kam maro amũ amikamên arÿm mar rax ne. Mar rax ne arÿm ukaprïkumrêx. Me kwÿ ne me kàjbê ukaprï kryre kute mrãmri ne bàri kwÿkam iij mex nhym kam 'y kubê 30 pyræk. Nhym me kwÿ ukaprïkumrêx kute mrãmri ne bàri kwÿkam iij mexkumrêx nhym kam 'y kubê 60 pyræk. Nhym me kwÿ ukaprïti:re kute mrãmri ne bàri kwÿkam iij mexti:re nhym kam 'y kubê 100 pyræk. Me ukaprïkumrêx nhym Metïndjwÿnh arÿm mekam kïnhkumrêx. Mekam kaprïre kêtikumrêx. Nãm ã Jeju arkum ane.

Kute amikukràdjà'ã ngônhpôk jakre.

Ruk 8.16-18

²¹ Ne kam arkum,

—Be, godja me me'ÿr ngônhpôko bôx jabej djãm me kute mÿjja 'ókôt o bipdjur got, kute kànoipôko 'ã pro got? Nàr djãm me ikwã djà krakri me kute umjÿr got? Kati. Ngônhpôk ne me kum angij ne tu parkam kênhkam umjuw. ²² Ba ar amã arê gar

ama. Ikabên kukràdjà ije 'ã apÿnh mÿjja jakren mebê udjurja dja ï me kunĩmã amirĩtkumrêx nhym me kunĩ kuma. ²³ Gop ar ajamakkre mex jabej tu amim ikabên markumrêx. Nãm ã Jeju arkum ane. ²⁴ Ne kam ajte arkum,

—Ar ikabên mar 'ãno dja. Ar ajamakkre mex kôt dja ba ar amã ikabên jarê. Dja gar tu amim ikabên markumrêx ba arÿm ar amã ikabên kumex jarê. ²⁵ Mÿkam? Bir, me kute tu amim ikabên markumrêx jamã dja ba mã kwÿ rax ne arênhô tẽ nhym me arÿm kwÿ rax ne kuma. Nhym be, me kute ikabên mar kajgoja dja Metĩndjwÿnh arÿm mebê o akno, mebê ikabên mar kajgo jao akno. Nãm ã Jeju kôt ba djwÿnhmã ane.

Mÿjja 'y'ã ujarênh.

²⁶ Me kute memã Metĩndjwÿnh kabên jarênh nhym ta kute arÿm memã amak bôn timer nhym me kute amũ mar kamênh ne kute arÿm mar rax ne. 'Ã ne Jeju memã kum,

—Be, Metĩndjwÿnh kute amim me utâr ne ar meo baja'ã ne bàygogo amijakre. Be, me'õ ne bàygogo 'yo ukabêro tẽ:n arÿm 'y kre pa. ²⁷ Ne kam akati kunĩkôt ate kadjy krã. Nhym kam 'y ingrôt ne abatành tẽn arÿm prĩti. Nhym kam kre djwÿnh amim, “Je, mÿj ne abatành kadjy amijon”? ane.

²⁸ Be, bàygogo ta ne pykakam abatành ne arÿm ô. 'Y kumrêx ne pykakam ikwã. Ne kam arÿm ingrôt. Ne abatành tẽ:n arÿm prĩti. Prĩtin arÿm tujarô. Tujarôn arÿm ijy ajkapĩ. ²⁹ Ajkapĩn kam arÿm prÿ ngrà. Nhym me'õja arÿm 'ãno djan êo mō. Be, Metĩndjwÿnh kute ar meo ba ja ne me bàygogo kôt ã amijo ane. Nãm ã Jeju memã ane.

³⁰ Ne kam ajte memã kum,

—Metĩndjwýnh kute amim me utàr ne ar meo baja. Mỳj ne kute me uràk? Ba ar amã arē gar ama. ³¹ Me amikraxkam kajgo kute motadu 'y kajgo pyràk. Pykakam 'y bimànhkam 'y kryre. Apýnh pidjô 'y djàri kam 'y ne kute rũnho motadu 'y jakrenh mex ne. ³² Pykakam motadu 'y rôrôk ne kam arým ingrôt. Ingrôt ne arým rũnh mō. Rũnh mōn arým amipãnh pidjô bàri kunĩ rē. Ne arým pa koror mex ne. Nhym kwēnh arým amykrākôt apýnh pakam ku'è. Nãm ã Jeju memã ane. Me kute amim Jeju marmã nhym arým ja pydjín kadjy amima nhym arým ja kadjy amiman 'ã tým nhym ja kôt 'ã tým nhym ja 'ã tým nhym arým 'ã krãptĩ ne. 'Ã ne 'y kryre ja jakre.

³³ Mỳjja kute ajbir ja pyràk krãptĩ ne Jeju memã kukràdjà'ã akren memã 'ã ajarē. Me amakkre mex kôt ne memã 'ã ajarē. ³⁴ Ne apýnh mỳjjabit'ã ajarē. Nãm kute Metĩndjwýnh kukràdjà'ã mỳjja jakrebit ne memã 'ã ujarēnh ar ba. Ne kam arým kôt ba djwýnh ar ate ýrkam prĩne arkum kukràdjà jarēnh mex. Kukràdjà'ã mỳjja kute amijakreja prĩne arkum arēnh mex.

Kôkmã bēn tỳx.

Mat 8.23-27; Ruk 8.22-25

³⁵ Nhym akati tãmkam arým ar'ã myt wadjà nhym Jeju arkum,

—Gwaj on ne ikjēmã rē, ane. ³⁶ Nhym kam ar me krãptĩmã kum,

—Me on ajmã, ane. Nhym Jeju kôknhōkàkam ýr rã'ã nhym ar tu amimē o mō. Nhym me kwỳ kà kwỳkam arkôt mō. ³⁷ Nhym kam na 'itỳx ar'ã

ruw nhym kôk 'itỳx wabê nhym kam ngô arỳm aben pumjuw ne kà nhiby aton arỳm kà krekam bikapĩno mō. Kà krekam bikapĩno mō nhym arỳm ipu 'ỳr. ³⁸ Nhym wānh Jeju kà katēkam krā japar djà'ã krā djin ôto nō. Ôto nōr mex katikôt nhym kôt ba djwỳnh ar arỳm tok ne kum,

—E kum, ujarēnh djwỳnh, ngô kute gwaj banhimex 'ỳr ga ate akrān anhōto nō, ane.

³⁹ Nhym arỳm kàjmã djan kôkmã bēn tỳx. Kum bēn tỳx ne ngômã kum,*

—Anhikrê, on akubyn aminê, ane.

Nhym arỳm kôk djâbêr amikrâta nhym ngô arỳm tu mê ne nō. ⁴⁰ Nhym kam arkum,

—Je tô mỳkam ne gar ã atĩn prāmo ane? Mỳkam ne gar tu amim imarkumrēx kêt? ane.

⁴¹ Nhym ar madjà kretin abenmã kum,

—Je tô mỳj me'ō got ja? Nām tu gêt kôkmã kabēn nhym tu kabēn kôt anhikrê, ane.

5

Me karō punu krãptĩ kute ar me'ōo ba.

Mat 8.28-34; Ruk 8.26-39

¹ Ne kam imôti nhikjēmã bôx. Kam ne mebê Djeradja nhō pyka.

² Nhym kam Jeju ar akàxkam bôx ne arỳm wabin dja. Nhym adjynkêt ne me'ōja pyka krā kurũm katon 'ỳr tē. Me karō punu ne ar o ba. ³ Pyka krākam ne ar ba tũm. Nhym me te kàxiràxo ari uwpreo ba. ⁴ Nām me te kadjy kàxiràxo te djê djâmē kàxiràxo kàkrã djê djà mỳn te o uwpreo nhym mã

* **4:39** Adjàkam kute kabēno mỳjja kunĩ nhipêxkôt arỳm kôkmã bēn tỳx.

ari kàkrã djê djà rênho ba. Ne mã ari kàxiràxo te djê djà kukênho ba. Nhym me kute unênh mex kadjy te: me tỳxo kute uràk'õ prãmje. ⁵ Nhym akati kunĩkôt ne akamât kunĩkôt me'õja krãnhre'ã ar ba. Ne me tykmã kikre mẽ amijo kajkepo ba. Nãm ari àmra ban ari kěno amijayro ba. ⁶ Me'õja katon arỳm amybỳm Jeju pumũ. Omũn arỳm tu 'ỳr prôt ne. Prôt ne 'ỳr bôx ne arỳm ibôn nhỹ. Kute kum amijo à'wỳr kadjy ne parbé ibôn nhỹ. ⁷⁻⁸ Nhym kam kum kaběn ne kum,

—Me karõ, apunure. On kum anhire, ane.

Nhym me'õ me karõ punu kukwakam arỳm kum kaběn ne. Kàj bê kum àmrakam kum kaběn ne kum,

—E kum, mỳj nã Jeju? Abê kàjkwakam Metĩndjwỳnh Kra. Mỳj ne ga aje ijo mã? Dja ga Metĩndjwỳnhmã akaběn pydjìn jarěn ijã kum, “Dja ba kamjêr kêt”, ane. Dja ga ã Metĩndjwỳnhmã anen arỳm ikamjêr kêt ba arỳm itokry kêt. Nãm ã me'õ kum ane.

⁹ Nhym kum, “Mỳj ne anhidji kute”? ane.

Nhym kum,

—Me ikrãptĩ:kam, inhidjibê ne krãptĩtìre, ane.

¹⁰ Ne kam amijo a'uw ne kum,

—Kwãrĩk wãnh me ja mõi djà kurũm me ijanor kêt, ane.

¹¹ Nhym wãnh angrô jamy krãptĩ: krãnhrekam àkur mõi. ¹² Nhym me karõ punu krãptĩ amijo a'uw ne kum,

—Gop angrô jamymã me ijano ba me kum wadjã, ane.

¹³ Nhym memã kum, “Aj mã”, ane.

Nhym me karô punu kräptĩ arým me'ômã iren kurũm kato. Katon arým angrô jamymã wadjà. Nhym angrô jamy arým amibêx ne tu pyka krã'yr'ã aparmã prôt. Prôt ne arým imôtikam nox. Nox ne arým ngôo aminhimex ne arým kunĩ ty. Angrô jamy kubê 2.000 ne ty.

¹⁴ Nhym wãnh angrô jamyo djuw mex djwýnh ar arek omũnho dja. Ne kam mã krĩraxmã tẽn arým memã arê. Arwãkam me jamê ne memã arê. Nhym me kute mýjja pumũnhmã amũ 'yr mō.

¹⁵ Jeju 'yr mōn 'yr bōx. Nhym me'ō me karô kute kum irerja arým arek nhỹ. Nãm arým kà jadjàn no mextiren nhỹ. Nhym me kum uma ne. ¹⁶ Nhym ar kumrêx kute omũnhja arým me'ōja'ã ajarê. Ne ar ajte angrô jamy'ã ajarê. ¹⁷ Nhym kam me Jejumã à'wýrmo krax ne kum,

—Gop on me inhõ pyka kurũm akato, ane.

¹⁸ Nhym Jeju ajte kàkam ýrmã tẽn nhym me'ō me karô kute kum irerja kum amijo a'uw ne kum,

—Ba mã akôt ajkamê, ane.

¹⁹ Nhym kum,

—Kati, mã. Akubyn anhũrkwã 'yr tẽn. Aje meo anhõbikwa wã'yr tẽn. Memã Bẽnjadjwýr djwýnh'ã ajarê. Kum akaprĩn kute ajo mex'ã ajarê, ane.

²⁰ Nhym kam arým mã tẽn amũ pyka nhidjibê Krĩraxbê 10'yr bōx. Ne kam Jeju kute o mex'ã me kunĩmã ujarēnh ar ba. Nhym me kunĩ te kute mýjja marmã kam no tyn ku'ê.

Me'ō kurerer tyk'ã ujarēnh.

Mat 9.18-19; Ruk 8.40-42

²¹ Nhym kam Jeju ajte kàkam nox ne akàx nhikjêmã mō:n kam bōx. Ne kam wabin dja. Nhym

kam ajte me krăptî: 'ã akuprô. ²² Nhỹm me'ôbê Djajru 'ÿr tē. Mebê idjaer bikprônh djâkam kubê bēnjadjwÿr'ô. Nãm 'ÿr tēn arÿm omũ. Omũn kute kum rax jarēnh kadjy tu parbê tÿm ne nō. ²³ Ne krao a'u:w ne kum,

—Wãnh ne ikra prîtire nōn arÿm tyk 'ÿr. Gu 'ÿr ga 'ã anhkra dji gē à kêt ne imã tîn, ane.

²⁴ Nhỹm arÿm kôt tē. Tē: nhỹm me krăptî: prîne aêr mex ne kôt mō. ²⁵ Nhỹm wãnh me'ô nire kôt tē. Kamrô mã: apôx'ã ne arÿm amex kubê 12 apêx. ²⁶ Nhỹm kamã me ta kute amijo mÿjja marja krăptî aben totokmã te kaneo ba. Djãm kam arÿm mex got? Kati. Me ô'ã ãm mã tokryo tokry. Ne mã memã o pãnh'ã arÿm ô pi'ôk kaprî kunî krē. Ne kam mex kêt ne ãm punu mex mō.

²⁷ Ne kam me kute Jeju'ã ujarēnh man arÿm 'ÿr tē. Me krăptî: Jejukôt mō: nhỹm nija mekôt amibêx mex ne arÿm kôt bôx. Kôt bôx ne tu Jeju nhibũmkôt 'ã kubêkà kupê. ²⁸ Be, kute o anhÿr kêtri ne amim,

—Ba 'ã kubêkàbit kupên arÿm imex ne, ane.

²⁹ Nãm 'ã kubêkà kupên kupênhmē ro'ã nhỹm arÿm kamrô ngrà nhỹm arÿm amikam amimex ma. ³⁰ Nhỹm Jeju on kute o mexkôt amikam kuman arÿm me ipôkri akubyn akêx ne memã kum,

—Nhỹm ne ijã kubêkà kupê? ane.

³¹ Nhỹm kôt ba djwÿnh kum,

—Djãm me kräre ne me akuno ga, “Nhỹm ne ikupê”? ane, ane.

³² Nhỹm kute me'ômã katormã ari mekôt krã.

³³ Nhỹm nija arÿm kute amimex markam 'ÿr bôx.

Nãm umaje tertet ne tu parbê tỹm. Parbê tỹm ne arỹm prĩne kum amijarẽn kum,

—Mrãmri, ba ne ba akà kupê ga arỹm ijo mex ne, ane.

³⁴ Nhyim kam kum,

—Àpnhĩre, ga ne ga tu amim ikamnhĩxkumrẽx ne arỹm amex ne. Adjumar mex ne tẽ. Arỹm amexkumrẽx, ane.

³⁵ Nãm ã kum anhỹro dja nhyim me kwỳ bẽnjadjwỳr Djajru nhũrkwã kurũm tẽn ar kajpan arỹm Djajrumã kum,

—Arỹm ne akadjwỳx akuno. Kwãrĩk wãnh ijukri ujarẽnh djwỳnh kunor kêt, ane.

³⁶ Nhyim Jeju Ar kubê ate krãn arỹm Djajrumã kum,

—Kwãrĩk wãnh amã akra tyk pyma kêt. Djã gãm tu amim ikamnhĩxkumrẽx, ane.

³⁷ Ne kam Pedrumẽ Xijagumẽ Djuão arkum,

—Ar gajbit dja gar ikôt tẽ, ane.

Ne bu'ã me ku'êmã kum,

—Me arek jakam dja, ane.

Djuãomẽ ne Xijagu ar axikôt kato.

³⁸ Nãm memã anen kam ar Djajru nhũrkwãmã tẽn bôx. Nhyim wãnh me kangao kumex. Me muw ne abej àmrao kumex nhyim Jeju arỹm me omũ.

³⁹ Ne kam arỹm me'ỳr wadjàn memã kum,

—Mỳkam ne ga me akangao akumex ne muw? Djã nãm prĩtija ty? Kati. Nãm ôto nõ, ane. Kute akubyn o tĩnmã. Kam ne ã memã ane.

⁴⁰ Nãm memã ane nhyim me arỹm 'ã bẽno ajkẽn keketo kumex. Nhyim kam arỹm bõm me ano nhyim me kunĩ kato. Ne kam bãmmẽ nãmẽ kôt ba djwỳnh ar ajbito mõn prĩti nhikwã djà'ỳr aro

wadjà. ⁴¹ Ne kam prīti nhikra 'amỳn kum, “Tarita kumĩ”, ane.

Nãm ren me bakabēnkam kum,
—Prītire, amã ne ba ikabēn. Kàjmã dja, ane.

⁴² Nãm kum ane nhym arỳm ar aêrbê kàjmã djan ar mrã. Nhym ar arỳm kôt madjà kreti. Prīti'ã ne amex kubê 12. ⁴³ Nhym kam arkum kabēn ne amijã arkum karõn arkum, “Djã gãm ar ipudju”, ane.

Ne ajte arkum,
—Ar kum mỳjja'õ ngã gê kukrẽ, ane.

6

Õ pyka djwỳnhkam bõx.

Mat 13.53-58; Ruk 4.16-30

¹ Ne kam arỳm memã kàx ne amũ õ pyka djwỳnhmã tẽ. Nhym kôt ba djwỳnh ar kôt mõ. Nhym kam arỳm 'ỳr bõx. ² Nhym ar'ã arỳm pi'òk ràràr. Nhym arỳm mebê idjaer bikprõnh djà'ỳr tẽn kam 'ỳr bõx ne arỳm wadjà. Ne kam kute memã amikukràdjà jarēnh kadjy arỳm amikrax ne. Nhym me krãptĩ kabēn man kam no tyn kumex ne ari abenmã kum,

—Je tô nhym nã kum me kukràdjà ja jarē nhym ã kabēn mexo ane. Nhym ne kum àpēnh'ã karõ nhym ã mỳjja nhipêxo ane. Mỳjja pumũnh kêtukumrẽx ne ipêx nhym kumex. ³ Be, Jejubê ne pĩ kēnh djwỳnh kajgo. Marij kurũm ne kato. Kôt ar apôxjabê ne Xijagumẽ Jôdjemẽ Djudamẽ Ximãomẽ. Be, ar axikôt apôx ne ja. Kanikwỳnhdjwỳ ar me baro'ã ar ba. Djãm atemã me'õ? Kati. Tãm. Me bajõ tãm. Ne kam ã àpēnho ane. Nãm me ã ari abenmã

anen kam arým kubê Jeju kĩnh no kati. ⁴ Nhym kam amijã memã kum,

—Pyka kunĩkôt me Metĩndjwýnh kukwakam ujarēnh djwýnhmã kãjmã rax kamēho ba. Nhym be, ô pyka djwýnhkam me jabit ne me ar prãro ba. Ôbikwa djwýnhkam ar ja, ô kikre djwýnhkam ar ja ne me ar prãro ba, ane.

⁵ Ne kam te kute ô pyka djwýnhkam mýjja pumũnh kêt krãptĩ nhipêx prãmje. Te me krãptĩo mex prãmje. Me kute aparmã rax kamēnh prãmkam. Nãm me punu ngrêrebit'ã ikra jadjuw ne meo mex. ⁶ Ne mekam no tyn djan amim,

—Je tô mýkam ne me kute inhõ pyka djwýnhkambit amim imar kêtumrêx, ane.

Kute Ar kubê 12 janor.

Mat 10.1-15; Ruk 9.1-6

Ne kam arým tẽ. Apýnh krĩkôt tẽ. Memã amikukràdjã jarēho tẽ. ⁷ Ne kam amiwýr Ar kubê 12 'uw nhym ar arým 'ýr bôx. 'Ýr bôx nhym kute amũ ar anor kadjy arým aro aben nhikjê. Ne ar kute kukwakam me karõ punu janor ne kujaêk kadjy arkum amipyma jadjã. ⁸ Ne kamã arkum 'ã karõn arkum,

—Ar amõr kadjy kwãrĩk wãnh mýjja krãptĩ byr kêt. Dja gar akajpar djãbit by. Kwãrĩk wãnh mokà byr kêt. Kwãrĩk wãnh djwý byr kêt. Kwãrĩk wãnh anhõ katõk'y djakam pi'ók kaprĩ byr kêt. ⁹ Ne ar aparkà ponh jangjên ar anhinõkà pýnhbit jangjê, ane.

¹⁰ Ne kam ajte arkum,

—Dja gar apýnh krĩ'ýr mõ. Nhym me'õ arým ar amã aminhũrkwã jarẽ. Kumã dja gar wadjàn

kambit anhiqwã. Ne kam me õ krĩrax kurũm ar amõrkambit dja gar anhũrkwã 'õdjwý jabej. ¹¹ Nhyim godja me ar abê aminhũrkwã nê jabej ne kute ar amar prãm kêt jabej gar mebê aparkà'ã me õ pyka ka'u. Me kurũm akatorkam pyka ka'u. Aje me kangao amirĩt kadjy. Ba ar amã arê gar ama. Amrêbê: krĩraxbê Xõtômamê Gomorakam me axwekumrêx. Dja ĩ Metĩndjwýnh kute memã axwe pãnh jarênh kadjy akati bõx. Nhyim be, ajbir me krĩ jakam dja me axwe pãnh amrêbê me tũm wã jakre. Me kute ar abê aminêkam dja me axwe pãnh me tũmwã jakre. Nãm ã arkum karõo ane.

¹² Nhyim kam ar amũ mõn kàj bê me akreo ban memã kum,

—On me amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhiren Metĩndjwýnh'ýr amijo akêx, ane.

¹³ Ne arým me karõ punu krãptĩ kute ar meo ba jano nhyim arým memã iren mã mõ. Nhyim ar me kanê krãptĩ kungrà. Mýjja kangô kute rõny kangô pyràko me kungràn meo mexo ba.

Djuão'ã ujarênh.

Mat 14.1-12; Ruk 9.7-9

¹⁴ Nhyim kam me amũ Jeju jarênh ipõk. Nhyim kam mebê idjaer nhõ bẽnjadjwýr rax nhidjibê ne Erodji. Arým ne me kute Jeju jarênhja ma. Ne kam arĩk Jejuo Djuão ne memã kum,

—Ngõmã me angjênh djwýnhbê Djuão arým akubyn tĩn ne ar ba. Be, tyk ne akubyn tĩnkam ne mã mýjja pumũnh kêt nhipêxo ba, mã me punuo mexo ba, ane.

¹⁵ Nhyim me ja arĩk Jeju'ã memã kum,

—Be, kubê Metĩndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnhbê Erij, ane.

Nhym amũ me ja 'ã memã kum,

—Be, kubê ne Metĩndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnh'õ. Nàr, kute amrêbê: Metĩndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnh'õ pyræk, ane.

¹⁶ Nhym bẽnjadjwýr rax Erodji kute Jeju jarênh markam 'ã memã kum,

—Be, Djuão ne wã. Ba ije kadjy me anor nhym me kute mut krã'yr, arým akubyn tĩn ne ar ba, ane.

¹⁷⁻¹⁸ Be, me kute Djuão bĩn kêttri ne Erodji kamyre. Idjibê ne Piripi. Piripi prõ nhidjibê ne Erodjij. Nhym kam Erodji arým kamyrebê prõ pytàn ar o ba. Nhym kam Djuão nêje kum kabên ne kum,

—Metĩndjwýnh kukràdjà kupa'ã ne ga akamyrebê prõ pytã, ane.

Nhym Erodjij kuman arým Erodjimã apnê. Djuão'ã kum apnê nhym arým 'ýr me krãkamngõnh jano. Nhym me arým o tỹm ne kubê ijê. ¹⁹ Nhym kam Erodjij ari kum Djuão kurêo ban te kute bĩnmã 'ã amijakreo ba. ²⁰ Erodji kum Djuão py-makam Erodjij te 'ã amijakreo ba. Erodji mã 'ã amim,

—Djuão ne katàt ar amijo ban Metĩndjwýnh mexo mex, ane. Nãm mã amim anen ar Erodjijbê utàr mexo ba.

Djuão kute Erodjimã Metĩndjwýnh jarênh o ýr kunĩkõt Erodji ari amim,

—Je tô mýj dja ba amijon? anen te kute kabên mar ne kõt kute amijo anhýr prãmje. Nhym be, kum Djuão kabên mar prãmã.

²¹ Erodjij kum Djuão kurêo ba nhym kam arým mrãmri kute bĩn kadjy õ akati bõx. Erodji rwýk djækam õ akati arým bõx. Nhym õ akatikam arým

bu'ã bĕnjadjwÿrreja ro'ã àkuro nhÿ. Apÿnh ò me rÿnh djàri, ò krākamngôn nhõ bĕnjadjwÿr djàri, ò pykabé Garrêjakam me ò nèkrêx rÿnh djàri, me kunĭ ò akati kadjy Erodji'ã akuprõ. ²² Ne ò kwÿ krĕno nhÿ nhym Erodjij kra kurerer arÿm me'ÿr wadjà. Ne kam memã to nhym me arÿm kum kĭnh. Erodjimĕ me ro'ã ÿrja kum kĭnhĭ. Nhym kam Erodji kurerermã kum,

—Mÿj ne ga amã kĭnh? Dja ga amã mÿjja'õ kĭnh ne imã arĕ ba arÿm amã kungã, ane.

²³ Nãm kum kabĕn jarĕnh mãmджи kum,

—Be, amã ikabĕn kajgo kĕtkumrĕx nhym Metĭndjwÿnh arÿm ima. Dja ga amã mÿjja'õ kĭnh ne imã arĕ ba arÿm amã òrkumrĕx. Nâr godja amã inhõ pyka kuto katĕ kĭnh jabej ba arÿm amã kungã. Mrãmri ne ba tu amã ikabĕn jarĕnhkumrĕx, ane.

²⁴ Nhym kam arÿm katon nã kukij ne kum, “Ô mÿj dja ba kum arĕ”? ane.

Nhym kum,

—Xô, ngômã me angjĕnh djwÿnhbĕ Djuão krã'ã dja ga 'wÿ, ane.

²⁵ Nhym amibĕx ne ajte bĕnjadjwÿr rax'ÿr wadjàn kum,

—Ô kum amikrà kĕt ne ngômã me angjĕnh djwÿnhbĕ Djuão krã dja ga imã angã. Ngôn purortikam adjàn o bõx ne imã angã, ane.

²⁶ Nhym kam bĕnjadjwÿr rax arÿm kaprĭren òkre kadjwÿnhbĕ amim,

—Je, arÿm ne ba mrãmri kum ikabĕn jarĕnh mãmджи nhym Metĭndjwÿnh arÿm ima. Jakam ba te ije kum, “Kati”, anhÿr prãmje. Inhõ me rÿnh

mrãmri ikabënkumrëx jabej ikam no tyn kumex, ane.

²⁷ Ne kam on me par djwÿnhmã kabën ne kum,
—Amrë Djuão krão aprõt, ane.

²⁸ Nhym arÿm mebê ijê djà'ÿr tën wadjàn arÿm Djuão mut krätan kam arÿm ngôn ph purortikam krã djà. Ne kam kurerermã o tën o bôx ne arÿm kum kungã. Nhym arÿm nãmã kungã.

²⁹ Nhym kam Djuãokôt ba djwÿnh ar arënh man arÿm 'ÿr tē. 'ÿr tën 'ÿr bôx ne kam arÿm Djuão nhĩ mÿn o tën arÿm kënkrekam adjà. Be, me kute Djuão bĩn'ã ujarënh ne ja.

Kute mebê 5.000o djuw mex.

Mat 14.13-21; Ruk 9.10-17; Dju r 6.1-14

³⁰ Ne kam Jeju kute ar anorja ne arÿm apÿnh krĩkôt tē:n kam arÿm akubyn Jeju'ÿr tën 'ÿr bôx ne 'ã akuprõ. Ne kam kum amijã ajarë. Kute mÿjja nhipêx kunĩ'ã kum ajarë. Kute memã kukràdjà jarënh kunĩja kum 'ã ajarë. ³¹ Nhym me krãptĩ: Jeju ar'ã aben japanho dja. Ar 'ã aben japanho dja nhym ar te õ kwÿ krën kadjy amijo ane. Nhym kam Jeju arkum,

—Gwaj on arwãmã mebê tën kam bôx ne bakôkam kôto nhÿ, ane.

³² Nhym kam ar ate arwãkam ÿr kadjy kàkam nhÿn arÿm nox ne. ³³ Nhym me krãptĩ ar mōrkôt amim nokre pumÿn arÿm ar ibej prõt ne. Krĩ kunĩ kurūm ne me pykakôt ar ibej prõt ne. Ibej prõt ne arÿm akàx nhikjêbê ar kukãm akuprõ. ³⁴ Nhym kam ar kà dji nhym Jeju wabi. Wabin arÿm me krãptĩ me:xja pumũ. Ne kam amim,

—E kum, nãm me kute mryo ba djwýnh kêt kam mrykĩ'ãtomti krãptĩ ta kajgo ba pyræk, ane. Kam ne arým kum me kaprĩn arým memã kukràdjã krãptĩ jarênhmo krax ne. ³⁵ Nãm memã arênhô dja: nhy m kam arým 'ã myt ibô. Nhy m kam kôt ba djwýnh ar arým 'ÿr bôx ne kum,

—Arwã jakam mýjja kêt nhy m arým amykry mex ne. ³⁶ Me ano gê me amũ apýnh kikremã môn amũ apýnh krĩmã mō. Dja me amim ô kwý krên djã jamý, ane. ³⁷ Nhy m arkum,

—Ar ga dja gar memã mýjja ngã gê me kukrê, ane.

Nhy m ar kum,

—Djãm gwaj baje pi'ôk kaprĩ kumexjao djwý jamýnhmã? Denarju kubê 200jao djwý jamýnhmã? Djãm gwaj baje memã òr nhy m me kute krênmã? ane. ³⁸ Nhy m arkum,

—Mýj ne ar anhô djwý kute? Tẽn omũ, ane.

Nhy m ar arým bu'ã me ku'ê kôt tẽn omũ. Ne akubyn 'ÿr bôx ne kum,

—Ë, djwý amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt. Ne tepdjwý amãnhkrut, ane. ³⁹ Nhy m kam arkum,

—Ar memã arê gê me apýnh bõre ngrãngrãkam krĩ mō, ane.

Nhy m ar arým apýnh me krĩ kadjy memã karō. ⁴⁰ Nhy m me apýnh me krĩ kadjy me'ã akre. Nhy m me kwý kubê 100'ã kabên ne krĩ mō. Nhy m me kwý kubê 50'ã kabên ne krĩ mō.

⁴¹ Nhy m djwý amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt jamý. Ne tep amãnhkrutja by. Ne kãjmã o kãjkwa jabên Metĩndjwýnhmã o amikĩnh jarê. Ne kam djwý kokij ne kôt ba djwýnhmã kungã nhy m ar memã òro mō. Ne kôt tepdjwý ã o anen arým

me kunĩmã kungã. ⁴² Nhyam kam me kunĩ ò kwỳ krẽn arỳm ajne. ⁴³ Nhyam kam me arỳm tepmẽ djwỳ janhy ngij ne 'ã akre. Nhyam arỳm 'ã akrekam kaxnokai ipubê 12 ne 'ã kâtãm. ⁴⁴ Be, me my kute djwỳ krẽn'ã akrekam kubê 5.000. Ne ijukri me niremẽ me prĩre'ã akre kêt.

Ngô'ã tẽm.

Mat 14.22-33; Dju r 6.15-21

⁴⁵ Nhyam kam Jeju urokam kôt ba djwỳnhmã kum,

—Aje, on ar mõn kàkam nhỹn ikukãm akàx nhikjẽmã rẽn krĩbê Bexadamã tẽ. Ba me ano gẽ me on mã mõi, ane.

⁴⁶ Ne kam me krãptĩ'ỳr tẽn memã kum,

—Aje, on me ajmã. Ba on, ane. Ne kam arỳm Metĩndjwỳnhmã kabẽn kadjy krãnh'ã tẽn wabi.

⁴⁷ Nhyam kam ar'ã akamãt nhyam ar arỳm kàkam ngò nhipòkri mõi nhyam Jeju ate atỳxã dja. ⁴⁸ Nhyam kam ar kutã arỳm kòk djàbêr tỳx. Àbêr tỳx nhyam ar kute kutã ngò rẽn kurêje àpênh raxo nhỹ. Àpênh ra:x nhyam arỳm ar omũ. Ne òkrẽn'ãnh kàr pydjikam arỳm arkôt tẽ. Ngò'ã arkôt tẽ. Tẽn kam bit ar'ãnh tẽmmã. ⁴⁹ Nhyam ar arỳm ngò'ã tẽmkôt omũn abenmã kum,

—Ota, amrẽ me karõ'õ mõi. Ar anen amra.

⁵⁰ Ar kunĩ omũn arỳm madjà kreti. Nhyam adjyngkêt nhyam arỳm arkum,

—E kum, ba ne ba wãm tẽ. On ar akĩnh ne atĩn prãm kêt, ane.

⁵¹ Ne arỳm arkôt kàkam nhỹ. Kàkam nhỹ nhyam arỳm kòk djàbêr anhikrê. Nhyam ar òkre kadjwỳnhbê amikabẽn kudjan te kute mỳjja marmã

kam no tyn nhỹ. ⁵² Be, amũja'ã ne Jeju te me krãptĩ:mã djwý ngã nhym ar kute kum kator kêt. Kubê Metĩndjwýnh Krajamã kator kêt. Nhym kam ar te kute marmã kam no tyn nhỹ. Ar amakkre kêt kam.

⁵³ Ne kàkam ngô'ã mõn kam ar arým pykabê Djenekam akàx nhikjê mã bôx ne kà dji. ⁵⁴ Nhym kam ar wabi nhym me arým amim Jeju nokre pumũ. ⁵⁵ Ne kam me bu'ã pykawã kunĩkôt prõt ne arê. Nhym me arým kute memã Jeju bôx djã jarênhja'y'r meo bôxmo krax ne. Me punu nhikwã djàkam ikwã rã'ãja ne me Jeju'y'r meo prõt ne meo bôx. ⁵⁶ Ne kam mã kikre kabem me punu jadjuw. Krĩ kryrekam nâr krĩraxkam nâr arwãkam Jeju ku'ê djã kunĩkôt mã kikre kabem me punu jadjuw. Nhym me mã Jeju tẽmkôt kum amijo a'uw ne kum,

—Ba gop akà japkrebit kupê. Ba gop akà japkrebit kupênh, ane. Ne me kute kupênh kunĩkôt arým mex ne.

7

Tu mýjja krẽn'ã ujarênh.

Mat 15.1-9

¹ Ne kam mebê pardjêumê Môjdjê kukràdjã mar djwýnh kwý krĩraxbê Djeruxarê kurũm mõn Jeju'ã akuprõ. ² Nhym Jejukôt ba djwýnh kwý tu ikra põnh kêt kam õ kwý krẽ nhym me arým ar omũ. Ne ar'ã kabên ne Jejumã kum,

—Mýkam ne akôt ba djwýnh me bakukãmãkjê kukràdjã kupa'ã ikra punu rã'ã tu àkur ba? Dja me o ane nhym Metĩndjwýnh arým memã axwe jarê, ane.

³ Bir, me bê pardjêumê me bê idjaer kunĩ ne me mã ne kukãmãkjê kukràdjà'ã no týx ne kam arĩk abenmã kum,

—Me kute prĩne aminhikra põnhkambit dja me aku. Kambit dja Metĩndjwỳnh memã axwe kêt jarê, ane. ⁴ Ne me me õ djwỳ jamỳnh djà kurũm ban bõx. Ne kam kute ngõo amiku'õnhkambit aku. Be, apỳnh me kukãmãkjê kukràdjà kajgo kute ja pyræk ne krãptĩ. Nhyim me 'ã no týx ne mã apỳnh mỳjja ku'õ. Ngõnhkrãmê ngyo ngõnhmê ngõnh tykmê ne me mã ku'õn arĩk amim,

—Dja ba o ane nhyim Metĩndjwỳnh imã imex jarê, ane.

⁵ Kamã ne me bê pardjêumê Mõjdjê kukràdjà mar djwỳnhmê Jejumã kum,

—Mỳkam ne akõt ba djwỳnh me bakukãmãkjê kukràdjà kupa'ã ikra punu rã'ã àkur ba? ane.

⁶ Nhyim memã kum,

—Me ga ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metĩndjwỳnh mar mexo aba. Mrãmri ne Idjaij Metĩndjwỳnh kukwakam me ajã pi'õk no'õkkumrêx. Nãm me bakukãmãremã kum,

“Metĩndjwỳnh ne me amã,

'Be, me ja ne me arĩk 'êx ne ajkwa kajgokam imã imex jarêho ban jãm ate ibê krãn ban

⁷ imã irax jarênh kajgoo ban kam ta kukràdjào ikukràdjàn memã arêho ba. Ne kam ta kukràdjà'ã memã kum, Metĩndjwỳnh kukràdjà, anhỹro ba.’

Nãm ã Metĩndjwỳnh me amã ane.”

Nãm ã Idjaij me ajã ane. Ga me akamingrãnyre arỳm akabẽn kajgoo Metĩndjwỳnh kukràdjàn memã arêho aba. Mrãmri ne me ajã arênhkumrêx.

⁸ Be, Metĩndjwỳnh ne me kute katàt amijo ba'ã memã karõ ga me kam kubê amijo akẽxo aba. Ne kam mã me akukãmãkjê kukràdjà 'ã ano tỳx ne ar o aba. Ne kam ngyo ngõnhmẽ ngõnhkrã ku'õ. Apỳnh me akukràdjà kajgo kute ja pyrãk krãptĩ ga me 'ã ano tỳx ne ar o aba. Ne kam arĩk 'ã abenmã kum, “Dja Metĩndjwỳnh kõt imã ijaxwe kêt jarẽ.” ⁹ Nãm ã Jeju memã ane.

Ne kam ajte memã kum,

—Be, Metĩndjwỳnh kute katàt amijo aba'ã me amã karõ ga me arỳm kabẽn ma. Djãm mrãmri Metĩndjwỳnh kukràdjà kõt ne ga me akukãmãkjê kukràdjà jarẽ? Kati. Atemã. Atemã ne ga me akukãmãkjê kukràdjà ja'ã ano tỳx ne Metĩndjwỳnh kukràdjà mar kêt ne arỳm o abikẽnho aba. Djãm kam me ano mex got? ¹⁰ Ba me amã arẽ ga me ama. Mõjdjê ne Metĩndjwỳnh kukwakam me bakukãmãremã karõn memã kukràdjà jarẽn memã kum,

“Me amã abãmmẽ anã jabẽn ar kabẽn ma”, ane.

Ne ajte memã kum,

“Me'õ arỳm bãm'ã nàr nã'ã, ‘Gê Metĩndjwỳnh o ajkẽ’, anhỳr jabej gê me tu kubĩ”, ane.

Me kum bãmmẽ nã ar abêmã ne Metĩndjwỳnh ã me bakukãmãremã ane.

¹¹ Nhy m be, djãm me ga ne ga me amã abãmmẽ anã jabê? Kati. Ga me akukràdjà kõt arĩk memã kum, “Me ajõ godja anã nàr abãm mỳjja 'ã ajwỳr ga aje kubê anhõ mỳjja nê prãm jabej. Ne kum, ‘Be, ba te ije amã õrmã. Aje mỳjja 'ã ijwỳr ba arỳm o Metĩndjwỳnh nhõ mỳjja. Kam ba te ije amã õrmã’, ane. Dja ga me ã kum anen arỳm kubê nê nhy m kam arỳm pijàm ne akubyn 'ã ajwỳr kêt”, ane. ¹² Ga

me aje ã memã 'ã karõo anhÿrkam arÿm me nãmẽ bãmbê ôdjÿ'ã memã adjàpnênho aba. ¹³ Me kum ar abê kêt'ã memã adjàpnênho aba. Metĩndjwÿnh te memã kum,

“Me amã abãmmẽ anã jabên ar kabên ma”, ane ga me arÿm Metĩndjwÿnh kabêno me kukràdjà kajgon akukràdjào arÿm nãmẽ bãmbê ôdjÿ'ã memã adjàpnênho aba. Aje Metĩndjwÿnh kukràdjào me kukràdjà kajgo ne ajte kupa'ã memã akukràdjà punu ja jarẽ. Nãm ã Jeju memã ane.

¹⁴ Ne kam ajte amiwÿr me kunĩ 'uw ne memã kum,

—Ë, dja ga me akunĩ imaro nhÿn ikabên markumrêx. ¹⁵ Me kute apÿnh mÿjja'ã memã kum, “Ja dja ga ãm omũ. Dja ga krên arÿm ajaxwe”, anhÿro ba. Nhym be, Metĩndjwÿnh, djã ne me mÿjja 'õ krê nhym arÿm kum, “Ja ne ga krên arÿm ajaxwe”, ane? Kati. Me kabên punukam ne memã axwe jarẽ. Me àkĩnhĩkam ne memã arẽ. Me ari prõ, mjên kupa'ã kurẽ bakam ne memã arẽ. Me 'êxnhĩkam ne memã arẽ. Axwe'õkambit ne Metĩndjwÿnh memã axwe jarẽ. ¹⁶ Gop me ajamak mex jabej tu amim ikabên markumrêx. Nãm ã Jeju memã ane.

¹⁷ Ne kam arÿm me bête kikremã wadjà. Nhym kôt ba djwÿnh arÿm kukij ne kum,

—Nã gãm ar imã, “Djã ne me mÿjja 'õ krê nhym Metĩndjwÿnh kum, ‘Ja ne ga krên arÿm ajaxwe’, ane? Kati”, ane. Tãm ne ga arẽ nhym ar ibê bipdjur rã'ã ne, ane. ¹⁸ Nhym kam arkum,

—Je tô djãm ar gadjwÿ ajamakkre kêt? Be, mrãmri ne me kute mÿjja'õ krênkôt Metĩndjwÿnh memã axwe jarênh kêt. Djãm ar aje ja mar

kêt? ¹⁹ Be, aparmã ne mỳjja mrãn me tikkremãbit wangij. Mỳjja'õ kurja ne me kute amim mỳjja'ã karõ djàkam ngjêx kêtumrêx. Me tikkremãbit ne wangij ne kam atykmã arỳm apôx. Me kute amim mỳjja'ã karõ djãmã ngjêx kêtka Metĩndjwỳnh kute kôt memã axwe jarênh prãm kêt, ane. Jeju kute ã arkum anhỹro arỳm me õ mỳjja krênja kunĩ mex jarê.

²⁰ Ne kam ajte arkum,

—Me kurũm me kabẽn punu apôx ne me àpênh punukam ne Metĩndjwỳnh memã axwe jarê. ²¹ Me kadjwỳnhbê, me amim mỳjja'ã karõ djàkam ne me amim axwe'ã karõ nhym arỳm me kurũm apôx. Me kute amim axwe'ã karõkam ne me kute me prõ puro nàr me mjên puroo àkĩnh ne ro'ã ikwãja'ã amim karõ.

Ne prõ djwỳnh nàr mjên djwỳnh kupa'ã kurê'ã amim karõ.

Ne kute me par'ã amim karõ.

²² Ne kute mebê mỳjjao àkĩnh'ã amim karõ.

Ne kute mỳjjao atom rũnh'ã amim karõ.

Ne kute meo bikênh'ã amim karõ.

Ne memã 'êx ne kute me noo biknor'ã amim karõ.

Ne kurê ba'ã amim karõ.

Ne te ta kute me uràk prãmje ngryk.

Ne me'ã kabẽn punu'ã amim karõ.

Ne amijo àmrati.

Ne bẽn kati.

Me kute amim axwe'ã karõ ne ja. ²³ Me axweja kunĩ ne me kurũm apôx. Nhym kam kôt Metĩndjwỳnh memã axwe jarê. Nãm ã Jeju kôt ba djwỳnh arkum ane.

Me'ô nire bajtem kute tu amim kamnhĩxkumrẽx.

Mat 15.21-28

²⁴ Ne kam arým mebê tẽ. Tẽ:n kam krĩraxbê Xirumẽ krĩraxbê Xidõ kuri pykaja'yr bõx. Ne kam arým kikre'õmã wadjàn nhỹ. Ne bit kute me'õmã amijo amirĩt kêtã. Ne kam te kute mebê amijo bipdjurmã. ²⁵ Nhyim me'ô nire arým arẽnh ma. Kubê ne me bajtembê kregu'õ. Pykabê Xirij Penix-ijkam ne rwýk djà. Me karõ punu ne kra prĩtio ba. Nãm arẽnh man arým 'yr tẽn parbê ibõn nhỹ. ²⁶ Ne arým Jejumã krao a'uw ne kum,

—Amrẽ tẽn me karõ punu kute ikra prĩtio baja jano gẽ kum ire, ane.

²⁷ Bir, Jeju ne jakam me bajtemo mex prãm kêt. Nãm kute õ mebê idjaerbit kumrẽx o mexo bamã. 'Ã kute kum ujarẽnh nhyim kõt kute marmã ne õ mebê idjaer'ã me prĩre jakren kum,

—Gẽ me prĩre kumrẽx djwýo amitýxmã. Nok ba ren me prĩre nhõ djwý rop kraremã kurẽ nhyim ren kam punure, ane. Djãm mrãmri ne djwý'ã ajarẽ? Kati. Kute meo mex'ã ne djwý jakren kum 'ã ajarẽ. Nãm,

—Nok ba ren me prĩre nhõ djwý rop kraremã kurẽ nhyim ren kam arým punure, ane.

²⁸ Nhyim nija arým amim,

—Ijã ne rop krare jarẽ, anen arým kum,

—Tukwa, mrãmri Bẽnjadjwýr djwýnh. Kõt ne ga arẽ. Nhyim be, godja wãnh pĩponh krakri djwý jaũm rôrôk. Aũmbit dja rop krare arým kukrẽ. Kam gop badjwý ibê rop krare pyræk tu imã ikrao mex, ane.

²⁹ Nhyim kõt kum,

—Be, aje imã akabẽn wã jarẽnhkam adjumar mex ne tẽ. Arým ne me karõ punu akramã ire, ane.

³⁰ Nhyṁ kam arÿm ũrkwãmã akẽx ne 'ÿr bôx. Nhyṁ wÿnhràm me arÿm me ikwã djakam kra prÿti dji nhyṁ nõ. Me karô punu arÿm kum ire nhyṁ arek nõ nhyṁ arÿm omũ.

Kute me'õ jamakkre kêt ne kabẽn tôo mex.

³¹ Nhyṁ kam krÿraxbê Xirumẽ Xidôkuri pykaja kurũm tẽ. Tẽ:n kam amũ pyka nhidjibê Krÿraxbê 10jakôt tẽ. Ne tẽ:n kam arÿm imôtibê Garrêja'ÿr bôx. ³² Nhyṁ wãnh me'õ jamakkre kêt ne kabẽn tôja. Nhyṁ me arÿm 'ÿr o bôx ne kum, “Gop 'ã anhikra dji”, ane.

³³ Nhyṁ ate kute o ãm kadjy amũ me krãptĩ bê o tẽ. Ne kam aktã amakkremã aminhikra'i jadjàn aptôn ôtodjwÿ kupê. ³⁴ Ne kàjkwa jabẽn kum kaprÿkam arÿm amityk djà mẽ. Ne kum, “Epata”, ane. Nãm ren me bakabẽnkam kum, “On ajamakkre kajrer”, ane. ³⁵ Nãm kum ane nhyṁ arÿm amakkre kajrer ne kabẽn mex ne. Nhyṁ kam akubyn me'ÿr o bôx.

³⁶ Ne memã 'ã karõn memã kum, “Gora ipudju”, ane. Be, nãm te mã: memã anhÿro ba nhyṁ me ate mã: pyka kunÿkôt abenmã arẽnho ba. ³⁷ Nãm me'õo mex nhyṁ me te kute marmã kam no tyn ku'ê ne abenmã kum,

—Nãm apÿnh me kanê djari me kunõ mexkumrẽx. Nãm me umar kêtô mex nhyṁ arÿm akubyn amak mex ne. Nãm me kabẽn kêt djwÿo mex nhyṁ arÿm akubyn kabẽn mex ne, ane.

8

Kute mebê 4.000o djuw mex.

Mat 15.32-39

¹ Nhyam kam me krãptĩ: ajte Jeju'ã akuprõn 'ã akuprõn me'ã õ kwỳ krẽn djà kêt. Nhyam kam arỳm amiwỳr kôt ba djwỳnh ar ku'uw nhyam ar bõx nhyam arkum,

² —Imã me krãptĩ:ja kaprĩ. Me iro'ã krĩ'ã arỳm akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx. Ne kam arỳm me õ mỳjja kêt. ³ Nok ba ren me kum prãm kam ren amũ me ùrkwãmã me ano nhyam me ren pry konenh ren rerekre ne. Ren me rerekre nhyam ren me tyk djà me kupa. Djãm jãnh got. Onĩj me ùrkwã. Nãm ã Jeju arkum ane.

⁴ Nhyam kôt ba djwỳnh ar kum,

—Kapôt kukrit jakam ne gwaj te me krãptĩ:ja kadjy djwỳ kumex prãmje. Mỳj got gwaj me kadjy nẽ? ane.

⁵ Nhyam Jeju arkum,

—Mỳj ne ar anhõ djwỳ kute? ane.

Nhyam ar kum, “Djwỳbê 7”, ane.

⁶ Nhyam kam me krãptĩmã kum,

—Pykabê dja ga me nhỹ, ane. Nhyam kam me arỳm nhỹ. Nhyam kam arỳm djwỳbê 7 jamỳn o Metĩndjwỳnhmã amikĩnh jarẽ. Ne kam kokij ne mã kôt ba djwỳnh arkum kungã nhyam ar mã me krãptĩmã adjuw. Nãm ar memã adjwỳro mõn kam arỳm adjwỳr pa.

⁷ Ne kam ar õ tepprãre ngrêre nhyam o Metĩndjwỳnhmã amikĩnh jarẽ. Ne kam arkum,

—Dja gar memã jadjwỳ jadjwỳ, ane.

⁸ Nhyam kam ar memã adjwỳro mõn adjwỳr pa. Nhyam kam me arỳm kukrẽn arỳm ajne. Nhyam kam me arỳm aũm ngij ne 'ã akre nhyam kaxnokai ipubê 7 'ã kàtàm. ⁹ Be, me my kubê 4.000 ne õ kwỳ krẽ.

Nhym kam memã kum, “Aje, on me ajmà”, ane.
 10 Ne on kôt ba djwÿnhmẽ ro'ã kãmã wadjàn nhÿ.
 Nhym ar arÿm nox ne rê:n kam arÿm pykabê
 Tamanu'ãnh kà djin wabi.

*Kute kàjkwa kurũm mÿjja'õ nhipêxmã ne me kum
 'ã à'wÿr.*

Mat 16.1-4

11 Nhym mebê pardjêumẽ mebê xadjudjêumẽ
 Jeju'ÿr bôx ne kukij ne mrãmri kubê Metĩndjwÿnh
 Kra ne kute mÿjja pumũnh kêt'õ nhipêx jabej 'ã
 kum apnên kum,

—Goja kàjkwa kurũm mÿjja pumũnh kêt'õ nhipêx
 bar omũn kôt ama, ane.

12 Nhym amikadjwÿnhbê tyk djà mën memã
 kum,

—Je tô mÿkam ne ga me akamingrãnyre mÿjja'ã
 ijuw? Ije me amã mÿjja pumũnh kêt'õ nhipêx
 ga me aje omũnh prãm kêtumrêx. Mrãmri ne
 ba me amã ikabênkumrêx, ane. 13 Ne kam arÿm
 mebê akêx ne tẽn ajte kãmã wadjà. Wadjàn akàx
 nhikjêmã rêr kadjy arÿm nox ne.

14 Nhym kam djwÿ ar kumãnhkutã nhym kôt ba
 djwÿnh kute byrmãn arÿm o amak kêt kati. Nhym
 wãnh kàkam djwÿ pydjibit nõ. 15 Nhym kam Jeju
 me kute me kukràdjà kajgo mar kêt kadjy ne kôt
 kute ar amijo ba kêt kadjy arkum kabên ne arkum,

—Ga, me kute djwÿ nhigot djà djwÿ djômkam
 kapĩnja pumũ. Nhym arÿm djwÿ tÿx me:x ne. Ar
 gadjwÿ dja gar me kukràdjà man kôt ar amijo aban
 arÿm ajaxwe me:x ne. Mebê pardjêu kukràdjà nàr
 Erodji kukràdjà dja gar aman kôt ar amijo aban

arým ajaxwe me:x ne. Ar amijã ano tỳx ne me kukràdjà mar kêt ne kôt ar amijo aba kêt, ane.

¹⁶ Nhyam kam ar ari 'ã aben kukij. Ne kam arĩk abenmã kum,

—Gwaj baje djwỳ byr kêt kam ne ã ar imã ane, ane.

¹⁷ Be, Jeju kute me kukràdjà kajgo'ã djwỳ nhigot djà jakre nhyam ar kute mar kêt. Nhyam kam arým ar kabẽn man arkum,

—Mỳkam ne gar abenmã, “Gwaj baje djwỳ byr kêt kam ne ã ar imã ane”, ane? Djãm kraxje ar aje omũnh kêt rã'ã? Djãm kraxje ar aje mỳjja mar kêt rã'ã? Mỳj'ã ikabẽn kute amijakre ar aje mar kêt rã'ã? Djãm ar ajamakreja kêt? ¹⁸ Jãm ne gar anon omũnh kêt ne. Jãm ne gar ajamak ne mar kêt ne. Be, ije djwỳ ngrireo me krãptĩo djuw mexja djã ne gar arým o ajamak kêt kati? ¹⁹ Akubyn amijo tẽn ije mebê 5.000mã djwỳ kubê 5 kokjêr'ỳr amijo bôx. Ar aje djwỳ janhyo atomkam mỳj ne kam kaxnokai ipu kute? ane.

Nhyam ar Jejumã kum, “Kaxnokai ipubê 12”, ane.

²⁰ Nhyam ajte arkum,

—Ajte akubyn amijo tẽn ije mebê 4.000 kadjy djwỳbê 7djwỳ kokjêr'ỳr amijo bôx. Ar aje kam djwỳ jaũmo atomkam mỳj ne kam kaxnokai ipu kute? ane.

Nhyam ar kum, “Kaxnokai ipu kubê 7”, ane.

²¹ Nhyam kam arkum,

—Djãm djwỳ'ã ne ba ar amã arê? Djãm 'ã ne ba ar amã, “Ari amijã ano tỳx”, ane? Kati. Djwỳ'ã ne ba ije ar amã ja jarẽn kêt. Mỳkam ne gar aje ja mar kêt rã'ã? ane.

Kute me'ô no rão mex.

²² Ne kam ar arým krĩraxbê Bexadamã tẽn bôx. Nhyr kam me Jeju'yr me'ô no rão mõn o bôx ne kum, “Gop kupê gê mex”, ane.

²³ Nhyr arým me'ô no rã nhykra 'amýn krĩ kurým o katon atykmã o tẽn. Ne kam no kutôn 'ã ikra djin kukij ne kum,

—Djãm arým ga mýjja'ô pumũ? ane.

²⁴ Nhyr kãmã krãn kum,

—Arým ne me kute pĩ pyræk ne mrã ba omũ, ane.

²⁵ Nhyr ajte no'ã ikra djin kãmã kum krã nhyr arým no mex. No mex ne arým kute me kunĩ pumũnh mexkumrẽx. ²⁶ Nhyr kum,

—Aj mã. Dja ga katàt anhũrkwãmã tẽn. Kwãrĩk wãnh krĩmã atẽn kêt. Ne kwãrĩk wãnh krĩkam me'ômã ijarẽn kêt, ane.

*Pedru kute Jejubê Krituo amirĩt.**Mat 16.13-20; Ruk 9.18-21*

²⁷ Be, bẽnjadjwýr raxbê Piripi nhõ krĩraxbê Xedjare bu'ã ne apýnh me õ krĩ djari. 'Yr ne Jejumẽ kôt ba djwýnhmẽ ar mõ. 'Yr mõ nhyr Jeju arým arkum,

—Ë, ar imã ijã me ujarẽn jarẽ ba kuma, ane.

²⁸ Nhyr ar arým kum,

—Nãm me kwý ajã, “Ngõmã me angjẽn djwýnhbê Djuã”, ane. Nhyr me kwý ajã, “Me bakukãmãre Erij. Metĩndjwýnh kukwakam ujarẽn djwýnh raxbê Erij”, ane. Nhyr me kwý ajã, “Me bakukãmãrekam Metĩndjwýnh kukwakam ujarẽn djwýnh ar 'õ.” Nãm me ã abenmã ajã ane. Nãm ã ar Jejumã ane.

²⁹ Nhyr ajte arkum,

—Ne ar gadjwỳ mã ne gar imar on? Mỳj'ã ne gar ijakre? ane.

Nhym Pedru kum,

—Abê ne Kritu. Abê me inhõ Bẽnjadjwỳrbê kumkati, Metĩndjwỳnh tĩn ne ar bakumrẽxja Kra. Amrêbê ne me bakukãmãremã ajarê. Aje me ipytàr ne aje ar me ijo abamã ajarê. Amrêbê me imã ajarê ba me akam amako iba nhym arỳm Metĩndjwỳnh ajano ga arỳm bôx, ane.

³⁰ Nhym arkum,

—Kwãrĩk wãnh me'õmã ja jarênh kêt, ane.

Kute amikukãm me kute bĩn'ã amijarênh.

Mat 16.21-28; Ruk 9.22-27

³¹ Ne kam amijã arkum ajarênh arkum,

—Ba ije amijo inhĩ ne ar awỳr irwỳkja ije mrãmri itokry kumex mar kadjy ne Metĩndjwỳnh ijano ba tẽ. Dja me rũnh ikanga. Mebêngêtmẽ me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳrmẽ Mõjdjê kukràdjà mar djwỳnhmẽ dja me memã ikanga nhym me arỳm ibĩ. Nhym ijã akatin akatin akati ba akubyn itĩn ne, ane. ³² Nãm Jeju arkum ja jarênho amirĩtkumrẽx. Nhym Pedru arỳm Ar kubê o tẽn ar kàxã nêje kum bẽn tỳxmo krax.

³³ Nhym kam arỳm kôt ba djwỳnh'ỳr akẽx ne ar omũn Pedrumã bẽn tỳx ne kum,

—Arỳm akabẽn kute Xatanaj kabẽn pyràk. Amũ imã akre rax ne dja. Ga Metĩndjwỳnh kôt adjumar kêt. Me kàtàm kôt ari adjumar, ane.

³⁴ Ne kam me krãptĩ:mẽ kôt ba djwỳnhmẽ amiwỳr me ku'uw. Nhym me arỳm 'ỳr bôx nhym memã kum,

—Gêdja ga me ajõ mã ikôt abikamēnh prām jabej kwārīk wānh amidjwýnhbit mar kêt ne mã amim, “Djām ba ije amijo kīnhmã? Kati”, ane. Dja ba ityk kadjy inhõ pīte'y mýn itokry:. Dja ga ijã amijakren aje anhõ pīte'y mýnh mǎn prábê amã atokry pyma kêt ne amã ijabê rã'ã ne mã ikôt ajkamẽ. ³⁵ Me kute amidjwýnhbit mar ne me kum tokry pyma. Me tãm gêdja me tyn kam ijukri me biknor tokry djâkam tẽ. Nhym be, me kum ijabêkumrêx ne kute amidjwýnhbit mar kêt nhym me kute me bīn jabej me tãm gêdja me amiptàn ar tīn ne ba rã'ã: rã'ã ne. ³⁶ Nhym ren me'õ pykabê mýjja mexja kunī, nêkrêx kunīja ari o atom ne o ban kam ren ty, je mã dja kam nẽ? Kati, nãm ren ty nhym ren õ nêkrêxja ren wānh kumex. ³⁷ Nhym mýj pānh ne ne ren Metīndjwýnhmã arẽ nhym ren akubyn o tīn nhym ren kum amijo pānh ne? Arkati. Dja ga te kum pānh jarẽ nhym akubyn ajo tīn prām kêtumrêx ne.

³⁸ Be, me kamingrāny ja ne me axwe:kumrêx ne ari mýjjakôt ibê amijo akêxo ba. Ga, me kwý kum prõ djwýnh kīnh kêt ne mebê prõo àkīnhõ baja pumũ. Me jadjwý ne me kum ikīnh kêt ne ate ibê jām krã. Kam godja me'õ ikam pijàm ne ikukràdjâkam pijàm jabej ba badjwý gêdja ba amipānh kam ipijàm. Ba ije amijo inhī ne me awýr irwýk dja ba Ibām jadjênhmẽ umao ipyma:n ar awýr bôx. Kadjy mrānh djwýnh pyma:mẽ ro'ã ar awýr bôx. Ibê kumkatio bôx nhym tāmja ikam pijàmja ba badjwý arým amipānh kam ipijàm ne. Nãm ã Jeju me krãptīmã ane.

Jeju jadjênh'ã ujarênh.

Mat 17.1-13; Ruk 9.28-36

¹ Ne kam arkum,

—Ba ar amã arê. Ibãm dja ijã bēnjadjwÿr rax mē. Dja ba bôx ne ipymao me apytân ar me ajo iba. Dja gar adjãmja akwÿ atînri iraxkôt ipumû, me akadjy ibēnjadjwÿr rax ne ipymakôt ipumû. Mrãmri ne ba ikabēnja, ane.

² Nhyim kam akati amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut ar'ã apêx nhyim Jeju arÿm krãnh prēkti'ã wabi. Nãm Pedrumē Xijagumē Djuão ar aprôn aro wabin ate ar ro'ã me kãxã dja. Ne kam arÿm ar kuka kônh atemã aminhipêx. ³ Ne ò kubêkà arÿm adjênh ne aka: kute kakûm arngrokam aka pyrãk. Ren kubêkà pônñ djwÿnh'õ kubêkà'õ pôn ren kubêkà jakao kute Jeju kã jaka tēp kêtumrêx. ⁴ Nhyim kam me kukãmãrebê Erijmē Môjdjê arÿm arkum amijo amirît ne. Nãm ar Jejumē abenmã kabēno dja nhyim ar ar omû.

⁵ Nhyim Pedru kum,

—Be, ujarênh djwÿnh, jakam ne gwaj arÿm bakĩnhkumrêx. Dja bar ar amã kikre'ã irõx nhipêx. Dja bar amã 'õ nhipêx, Môjdjê mã 'õ nhipêx, Erijmã 'õ nhipêx, ane. ⁶ Ar madjà kretikam ne Pedru umaje Jejumã kabēn kajgo jarê.

⁷ Nhyim kam kakrã'õ arÿm amirît ne ar kuno. Ar kuno nhyim Metĩndjwÿnh arÿm kakrã kurûm kabēn nhyim ar arÿm kuma. Nhyim arkum,

—Ikra ne wã. Imã abê:. Tãm wã dja gar kabēn man kôt ar amijo aba, ane.

⁸ Nhyim ar te ar abej amibu'ã rît. Nhyim Jeju pydjibit dja nhyim ar omû. Arÿm ne Môjdjê ar ar aêrbê mã tēn arÿm amirît kêt ne.

9 Nhym kam ar arÿm krãnh prêkti'ã rwÿk tẽ. Rwyk tẽ nhym Jeju arÿm ar kute omũnh'ã arkum karõn arkum,

—Ar aje omũnhja kwãrĩk wãnh jakam me'õmã 'ã adjujarẽnh kêt. Ba ije amijo inhĩ ne ibõxja ityk ne akubyn itĩnkambit dja ga memã 'ã ajarẽ, ane.

10 Nhym kam ar arÿm 'ã ujarẽnh kêt. Ne rwÿk tẽn kam aben kukij ne abenmã kum,

—Jeju kute gwaj bamã, “Ityk ne akubyn itĩn”, anhÿrja. Mÿj'ã ne amijakre? ane.

11 Ne kam Jejumã kum,

—Mÿkam ne Mõjdjê kukràdjà mar djwÿnh memã kum, “Erij kumrẽx dja bõx. Nhym kam totokbê Metĩndjwÿnh bõx ne ar meo ba”? ane. Mÿkam ne me mã memã ja jarẽ? ane.

12 Nhym Jeju arkum,

—Be, gêdja me'õ kute Erij pyrãk kumrẽx bõx ne akubyn Metĩndjwÿnh'ÿr me kunõ akẽx ne. Meo akẽx nhym me arÿm amim maro ba. Mÿkam ne ba ije amijo inhĩ ne ibõxja badjwÿ amrêbê: me ijã me bakukãmãremã kum,

“Dja arÿm tokry kumex ma nhym me memã kanga”, ane?

Nãm me ã ijã anen arÿm 'ã pi'õk no'õk ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

13 Ne kam ngõmã me angjênh djwÿnhbê Djuão'ã arkum,

—Ba ar amã arẽ gar ama. Mrãmri, me'õ kute Erij pyrãk ne arÿm bõx. Nhym kam me arÿm mar kêt ne amikĩnhje o bikẽho ba. Amrêbê: me bakukãmãre kute Metĩndjwÿnh kabên'ã pi'õk no'õkkam me kute o anhÿrmã kõt ne me arÿm ã o ane, ane. Nãm krãnh'ã rwÿk tẽmkõt ne Jeju ã arkum ane.

Kute me karõ punumã àkjêr.

Mat 17.14; Ruk 9.37

¹⁴ Ar rwÿk tèn kam arÿm kôt ba djwÿnh kwÿ aro rãm ne ja. Ar arkôt krãnh'ã àbir kêtjao rãm ne ja. Nhym me krãptĩ ar'ã akuprõ. Nhym Môjdjê kukràdjà mar djwÿnhmẽ ar aktã kabẽno aben japanho dja nhym Jeju arÿm me omũ. ¹⁵ Ne me aêrbê bôx nhym me kunĩ kam no tyn kumex ne 'ÿr prõt ne kum,

—Djãm arÿm ne ga bôx? Djãm arÿm ne ga bôx? ane.

¹⁶ Nhym kam abej Môjdjê kukràdjà mar djwÿnh kukij ne memã kum,

—Mÿkam ne ga me akabẽno aben japanho dja? ane.

¹⁷ Nhym kam me krãptĩkôt me'õ ãmja kum,

—Ujarênh djwÿnh, awÿr ne ba bit ikrao itẽmmã. Me karõ punu ne o ba nhym ibê kabên kêtikumrêx.

¹⁸ Nhym apÿnh kute par djari pyka'ã kurẽ nhym ajmrõ prõt ne àpjãnh ne àpnhirêno nõ. Awÿr ne ba bit o itẽmmã ga adjãm kêt. Ba kam tu akôt ba djwÿnh'ÿr o bôx ne arkum,

—Dja gar ano gê kum ire, ane. Nhym ar te kute kujaêkmã o dja. Nãm ã me'õ Jejumã ane.

¹⁹ Nhym kam Jeju me'ÿr akêx ne memã kum,

—Je, me akamingrãny aje amim ikamnhĩx kêtikumrêx ne ajaxwe. Mÿj dja ijã akati, akamãt kô kute ba me akam arek ar iba? Nã bãm me awÿr bôx ga me ajamakkre kêtikumrêx ne prĩne akabẽno ikaty. Nã bãm te amiwÿr me akam ama ga me arĩk ar aba, ane. Ne kam bãmjamã kabên ne kum,

—Amrẽ akrao tẽ, ane.

²⁰ Nhyṁ me arỳm 'ỳr o bôx. 'Ỳr o bôx nhyṁ me karõ arỳm Jeju pumũn ajte me'õ kraja bã. Kubĩ nhyṁ arỳm pykabê tỳm ne àpnhirẽnho nõn ajmrõ prõto nõ.

²¹ Nhyṁ Jeju arỳm bãm kukij ne kum,

—Mỳj ne kute bĩn kraxkam 'ã amex kute? ane.

Nhyṁ kum,

—Prĩrekam ne kum o krax. ²² Nãm te: kute bĩn mexmã ar o ba. Nãm kute kuwymẽ ngõkam rẽn krãptĩ. Aje me karõbê utàr mar jabej utà. Amã ar ikaprĩn utà, ane.

²³ Nhyṁ Jeju kum,

—Be, Metĩndjwỳnh umaro kute mỳjja kunĩ jakrenh mexi. Me tu amim kamnhĩxkumrẽx nhyṁ arỳm meo mex. Dja ga tu amim kamnhĩxkumrẽx nhyṁ arỳm amã akrao mex, ane.

²⁴ Nhyṁ kam bãm no kangõ prõtmẽ ro'ã on kàj bê kum,

—Bẽnjadjwỳr djwỳnh, arỳm ba amim kamnhĩx. Gop ga imã 'itỳx jadjà ba gop tu amim kamnhĩxkumrẽx, ane.

²⁵ Nhyṁ me arỳm itepato prõt ne 'ã bikprõnho dja nhyṁ Jeju arỳm me omũ. Ne arỳm me karõ punumã bẽn tỳx ne kum,

—Me karõ, aje me'õ bõktimã kabẽn kêtme amakkre kêt jadjàr. Ba ne ba amã ikabẽn ne. On kum anhiren kwãrĩk wãnh ajte o aba kêtumrẽx, ane.

²⁶ Nhyṁ arỳm amran bĩno bê mex ne arỳm kurũm kato. Nhyṁ arỳm kute tyk pyræk ne nõ. Nhyṁ me krãptĩ 'ã abenmã kum,

—Arỳm ne akuno. Arỳm ne akuno, ane.

²⁷ Nhym Jeju arým ikra 'amÿn kàjmã aro tẽ nhym arým kàjmã dja.

²⁸ Nhym Jeju arým tẽn kikremã wadjà. Nhym me kàxã kôt ba djwÿnh ar arým me karõ jabej kukij ne kum,

—Mÿkam ne bar te ije me karõ punu kujaêkmã o ane? ane.

²⁹ Nhym arkum,

—Bir, me karõ punu kute wã pyræk ne 'ity:xi. Dja me Metĩndjwÿnhmã amijo a'uw ne kum amijajbu. Kambit dja me me karõ wã jano nhym arým memã ire, ane.

Amikukãm tyk'ã ujarẽnh.

Mat 17.22; Ruk 9.43

³⁰⁻³¹ Ne kam ar arým me kurũm tẽn amũ pykabê Garrêjakôt tẽ. Nãm mebê amijo bipdjuro tẽ. Jeju kute me kàxã kôt ba djwÿnh arkum amijã ujarẽnh prãm. Ne kam mebê amijo bipdjuro tẽ. Tẽn kam arým arkum,

—Ba ije amijo inhĩ ne ibôxja dja me memã ikanga nhym me arým ibĩ. Nhym kam dja ityk'ã akatĩ amãnhkrut ne ikjêkêt apêx. Ba kam akubyn itĩn, ane.

Ar kute amirax jabej Jeju kukjêr.

Mat 18.1; Ruk 9.46

³² Nhym ar amim,

—Je tô, mÿj'ã ne kabẽn ja jarẽ? ane. Ne kam ar kute kukjêr kêt. Jeju kute arkum kabẽn pymaje ar kute kukjêr kêt.

³³ Ne kam mõi kam arým krĩraxbê Kapana'ÿr bôx ne kikremã wadjà. Nhym kam Jeju arkum,

—Pry'ã ar amõrkôt ne gar aktã akabëno aben japanho mõ. Mỳj'ã ne gar abenmã akabën ne? ane.

³⁴ Nhym ar arỳm anhikrê ne. Be, prykôt ne ar amirax mỳr jabej abenmã kabën mõ. Kam ne Jeju 'ã ar kukij nhym ar arỳm pijàm ne anhikrê ne.

³⁵ Nhym kam nhỹn amiwỳr ar ku'uw. Kôt ba djwỳnhbê 12ja 'uw ne arkum,

—Gar ajõ araxo kutewa prãm jabej gêdja amijo kajgon me katê tën kam tu me kunĩmã àpênh ba, ane.

³⁶ Ne kam arỳm me prĩre'õ nhikra 'amỳn o tën ar ipôkri kudja. Ne kam kute o kĩnh kadjy kumỳn arkum,

³⁷ —Ë, ga, me'õ prĩreja pumũ, kàtàm mexja pumũ. Dja me'õ ikukwakam kum me'õ kute prĩre ja pyràk kĩnh, kum me'õ kàtàmja kĩnh ne kam arỳm badjwỳ kum ikĩnh. Djãm bajbit kum ikĩnhmã? Kati, dja me'õ kum ikĩnh ne kam kum ibãmdjwỳ kĩnh, ibãm kute ijanorjadjwỳ kum kĩnh. Nãm ã Jeju arkum ane.

³⁸ Nhym Djuão arỳm kum,

—Ujarënh djwỳnh, ba amã arë. Me'õ gwaj bakôt ba kêt'õ tu me karõ punu kute meo ba'ã anhidji jarë. 'Ã anhidji jarën me karõmã kum, “Ba Jeju kukwakam amã ikabën ne. On kum anhire.” Nãm ã anhỹro dja bar arỳm omũ. Ne kam gwaj bakôt ba kêt kam kum, “Kwãrĩk wãnh”, ane.

³⁹ Nhym Jeju arkum,

—Kwãrĩk wãnh kubê adjàptàr kêt. Be, godja me ikukwakam mỳjja pumũnh kêt nhipêx, godja me'õ punuo mex, me ja ne me te kute ijã kabën punu jarënhmã. ⁴⁰ Be, me kum gwaj bakurê kêtja ne gwaj

bajo ôbikwa. Kam kwârîk wānh kubê adjaptâr kêt.
⁴¹ Ba ne ba ibê Kritu. Gar ikôt abakam godja me'ô ar amã ngônhkrākam ngô nhôr jabej. Ba dja ba mrāmri kum àpênh mexjao pānhkumrêx. Mrāmri ne ba ar amã arēnhkumrêx.

⁴² Nhyim be, me'ô kute me prîre pyrāk ne ajbir kute amim imar ny nhyim kam ren ate me'ôja axwe'ã kum apnê nhyim ren arým kôt axwe nhyim kam ren me ôkre'ã kēnpoti nhô. Kute memã axwe'ã àpnênh djwýnhja nhôkre'ã kēn jabatānh nhô ne ren ngô jabatānhmã kumê nhyim ren ngô kubî, ja ne kàjbê tokry. Tokry ngri. Nhyim be kati, Metîndjwýnh dja prîne o ajkê nhyim tokry ra:x ne. Nām ã Jeju arkum ane.

⁴³ Ga, me kute apýnh amikukràdjào àpênh jaxwe prāmja pumũ. Me kute àpênh jaxwe kangamã ne Jeju mebê uman memã kum,

—Ne gar ren ajaxwe kadjy anhkra nhikjêo mýjja punu kupênh prām mýj ne gar ren on? Bir, gar ren on krāta. Ne kam ren te anhkra nhikjê kêt ne ren atĩnkam ren akĩnhkumrêx. Metîndjwýnhkôt atĩn ne ar abakam ren akĩ:nhkumrêx. Ne ren aktã anhkra rã'ãn ren me biknor tokry djakam tēn ren atokry ra:x ne. Kam ne kuwy pôk rã'ã: rã'ãn àtyk kêtumrêx. ⁴⁴ Kam kôp kute me kakwýrja tyk kêt nhyim me kute kuwy pôkadjwý par kêt. ⁴⁵ Ne gar ren ajaxwe kadjy apar nhikjêo mýjja punu'ýr amrānh prām mýj ne gar ren on? Bir, gar ren on krāta. Ne kam ren te apar nhikjê kêt ne ren atĩnkam ren akĩnhkumrêx. Metîndjwýnhkôt atĩn ne ar abakam ren akĩ:nhkumrêx. Ne ren aktã apar rã'ãn ren me biknor tokry djakam tēn ren atokry ra:x ne. Kam kuwy pôk rã'ã: rã'ãn àtyk

kêtkumrêx. ⁴⁶ Kam kôp kute me kakwÿrja tyk kêt nhym me kute kuwy pôkjadwÿ par kêt. ⁴⁷ Ne gar ren ajaxwe kadjy ano nhikjêo aje mÿjja punu pumũnh tÿx prãm mÿj ne gar ren on? Bir, gar ren on kaba. Ne ren kam te ano nhikjê kêt ne ren akĩnhkumrêx. Metĩndjwÿnh kute me utàr ne ar me kadjy bēnjadjwÿr ne kute ar meo baja'ÿr abôxkam ren akĩnhkumrêx. Ne ren aktã ano rã'ãn ren me biknor tokry djakam kuwykam tēn ren atokry ra:x ne. ⁴⁸ Me bakukãmãre ne amrêbê: 'ã memã kum, “Kôp kute me kakwÿrja tyk kêt nhym me kute kuwy pôkjadwÿ par kêt.”

Nãm ã Jeju arkum ane. Djãm mrãmri ne ar kute aminhikra, amipar jakàrmã? Djãm mrãmri ne ar kute aminoo pôxmã? Kati, ar kute àpēnh jaxwe krã'ÿr ne kangamã ne Jeju 'ã arkum ar kute amibê amikukràdjã jakàrmã arê.

⁴⁹ Ne kam arkum,

—Be, kuwykam gêdja me kunĩ tokry. Kute mrãmri ne me kute Metĩndjwÿnhmã mry parkam kadjwanhĩo mry kunĩ kangàr pyràk, ane. Dja me ã tokryo tuknĩo ane.

⁵⁰ Ne kam ar'ã kadjwanhĩ jakre ne arkum,

—Be, kadjwanhĩ mexkumrêx. Godja kadjwanhĩ ta amikam akry apêx jabej arÿm o mÿjja jakry kadjy punukumrêx ne. On ar aje kadjwanhĩ mex pyràk ne abenmã akabēn mex, ane.

10

Me kute prô kanga'ã ujarēnh.

Mat 5.31, 19.1; Ruk 16.18

¹ Ne kam arÿm krĩrãxbê Kapanakam me jamã kàx. Ne tē:n arÿm ngôbê Djodão nhikjēmã rēn

arým pykabê Djudêja'ÿr bôx. Bôx nhym kam me krãptî: ajte 'ã bikprõnho dja. Nhym kam ajte memã ujarênhho dja.

² Nhym mebê pardjêu arým 'ÿr bôx ne kute we kabên kajgo jabej kukjêrmã ne kum,

—Djãm Metĩndjwÿnh kukràdjà kôt me kute tu prõ kangamã? Nãm me Jeju kute kabên kajgo jarênh kadjy nàrà m ã kum ane.

³ Nhym memã kum,

—Be, Mòjdjê ne amrêbê: me bakukãmãremã 'ã karõ. Mÿj ne memã arê? ane.

⁴ Nhym me kum,

—Mòjdjê ne memã kum, “Gê me prõ'ã pi'òk no'òk ne kam kanga”, ane.

⁵ Nhym memã kum,

—Bir, me amakkre kêt kam ne memã prõ kanga jarê. Nhym djãm adjàkamã ne me ã prõo ane? Kati. ⁶⁻⁷ Adjàkamã, kute mÿjja kunĩ nhipêxkam ne Metĩndjwÿnh mymê ni ar ipêx ne memã kum, “Kamã dja me my prõ kadjy arým bãmmê nã arkum iren kam arým prõbit'ã ngrà ne.

⁸ Nhym kam ar ï abenã tÿm ne kam kute ï tydjy pyræk.”

Nãm ã Metĩndjwÿnh memã ane. Kam, djãm ar ï amãnhkrut rã'ã? Kati, ar kute ï pydjy pyræk. ⁹ Be ga, Metĩndjwÿnh kute abenã ar mênhja pumũ. Kwãrĩk wãnh me'õ abenbê aro bikjêr kêt. Nãm ã Jeju mebê pardjêumã ane.

¹⁰ Nhym kam ar akubyn kikrekam tẽn nhÿ. Nhym kôt ba djwÿnh arým Jeju kute memã kabên jarênhja jabej kukij. ¹¹ Nhym arým arkum,

—Gêdja me'õ prô djwýnh kangan kam atemã akàxbê me'õmã kabên ne 'ýr môn kam arým mrãmri krô'ã o prôn arým axwekumrêx, prôkam axwekumrêx. ¹² Nhyim me niredjwý gêdja me mjên kanga nhyim kam atemã me'õ akàxbê 'ýr mō nhyim kam arým mrãmri krô'ã o mjên ne arým axwekumrêx. Nãm ã arkum ane.

Kum me prîre kînh'ã ujarênh.

Mat 19.13; Ruk 18.15

¹³ Nhyim kam ar ja arým Jeju'ýr me prîreo mōn o bôx. Kute me kupênhmã ne ar 'ýr meo mō. Nhyim kôt ba djwýnh ar arým nêje memã bën týt. ¹⁴ Nhyim Jeju arým ar omün arým no kà nhàn arkum,

—Kwãrîk wãnh arek amrê me prîre iwýr mō, ane. Kwãrîk wãnh gar mebê adjàptàr kêt gê me arek amrê mō. ã me kute amijo anhýrbit gêdja Metîndjwýnh me utàn me kadjy bënjadjwýr ne ar meo ba. ¹⁵ Ê, me kute me prîre pyràk ne amijo kàtàmjabit gêdja Metîndjwýnh me utàn me kadjy bënjadjwýr ne ar meo ba. Be, me prîre kute ta amim imarja pumũ. ã me kute amijo anhýr gêdja Metîndjwýnh me utàn me kadjy bënjadjwýr ne ar meo ba. Mrãmri ne ba me amã katàt arê. Nãm ã Jeju arkum ane. ¹⁶ Ne kam aben totokmã me prîre jamýn me'ã ikra jadjuw ne memã kum,

—Gê Metîndjwýnh ajo djuw mex. Gê Metîndjwýnh ajo djuw mex, ane.

Me'õ nhõ nêkrêx kumex'ã ujarênh.

Mat 19.16; Ruk 18.18; Xim k 6.6; Xij 5.1

¹⁷ Ne kam arým memã kàx ne ajte prykôt tē. Tē: nhyim me'õ arým 'ýr prôt ne arým parbê kōnkrão nhýn kum,

—Ujarēnh djwýnh, ga ne ga amexkumrēx. Itĩn rã'ã rã'ãmã mỳj gêdja ba Metĩndjwýnh kadjy nê? ane.

¹⁸ Nhym Jejubê Metĩndjwýnh Kra nhym ta kute kôt kum kator kadjy Jeju kum,

—Mỳkam ne ga imã imex jarê? Me'õ pykakam mex kêtumrēx. Metĩndjwýnh pydjibit mex.

¹⁹ Metĩndjwýnh kukràdjà ne ga arỳm ama. Me kute katàt amijo ba'ã kute memã karôkôt kukràdjà ne ga arỳm ama. Nãm memã kum,

“Kwãrĩk wãnh me par kêt.

Kwãrĩk wãnh mebê prõo adjàkĩnh kêt.

Kwãrĩk wãnh adjàkĩnhĩ kêt.

Kwãrĩk wãnh ajêx ne me kàmex jarēnh kêt.

Kwãrĩk wãnh aje me'õ nhõ mỳjja o aminhõ kadjy kwãrĩk wãnh ajêxnhĩ kêt.

Me amã abãmmẽ anã jabên ar kabên ma”, ane.

Ja kunĩ ne ga arỳm ama. Nãm ã Jeju kum ane.

²⁰ Nhym kum,

—Nà, ujarēnh djwýnh, arỳm ne ba ibôktikam ja kunĩ ma. Ne kam kôt ije ar amijo iba rã'ã:n arỳm ijabatànħ ne, ane.

²¹ Nhym Jeju arek omũnho djan kam kum kĩnhkumrēx ne kum,

—Be, mỳjja pydji ne kute akukrà rã'ã. On tẽn memã anhõ mỳjja wã ngràn pãnh pi'òk kaprĩ byn me 'uwtĩ, me õ mỳjja kêtjamã angãn o me kĩnh. Ne kam amrê iwỳr tẽn mã ikôt ajkamẽ. Dja ga ã anen kam arỳm kàjkwakam anhõ mỳjja mex kumex. Ne kam ijã amijakren aje pĩte'y mỳnh mãn pràbê amã atokry pyma kêt ne amã ijabê rã'ã ne mã ikôt ajkamẽ.

²² Jeju ã kum ane nhym arým kam kaprĩ:re ne. Ne kam akẽx ne mã tẽ. Kaprĩ:re ne tẽ. Be, õ nêkrêx ne kume:x. 'Ã maje ne mã kaprĩren tẽ.

²³ Nhym kam Jeju kôt ba djwýnh ar'ýr akẽx ne arkum,

—Nêkrêx ne kute me kukrà prãmã. Me õ nêkrêx kumex gêdja me te Metĩndjwýnh kute amim me utàr ne ar meo baja'ýr bôxmã, ane.

²⁴ Nhym kôt ba djwýnh te kute marmã kam no tyn ku'ê nhym Jeju arým arkum,

—Akmere ar, me õ nêkrêx kanàrràm ar baja ne me te Metĩndjwýnh kute amim me utàr ne ar meo baja'ýr bôxmã. ²⁵ Ba ar amã arẽ gar ama. Be ga, mry jabatànhbê kameru te: kute aguja tekrax kremã ngjêxmãja pumũ. Me õ nêkrêx rũnhdjwý kute uràk. Me te Metĩndjwýnh kute amim me utàr ne ar meo baja'ýr bôxmã nhym nêkrêx utà: ne. Nãm Jeju ã arkum ane. ²⁶ Nhym kôt ba djwýnh ja man kam no tyn djan kam kum,

—Je, nhym mýj me'õ gêdja Metĩndjwýnh amim utà? ane.

²⁷ Nhym Jeju arým ar omũnho djan arkum,

—Be, me ne me te: kute amipytàr prãmje nhym be, Metĩndjwýnh kute mýjja kunĩ mar. Kumãbit ne amirĩt ne. Ta ne kute me utàrkôt kute mar, ane.

²⁸ Nhym kam Pedru kum,

—Ë, arým ne bar inhõ mýjja kunĩmã inhiren mã akôt ajkamẽ, ane.

²⁹⁻³⁰ Nhym Jeju arkum,

—Ë, godja me'õ imã àpênh ne memã ijã ujarênh tẽm kadjy arým õ mýjjamã irer jabej, òbikwamã irer jabej. Ò kikre nàr kamy nàr kanikwýnh nàr nã

nàr bãm nàr prõ nàr kra nàr ò pykamã irer jabej ba dja ba kum o pãnh ra:x ne. Ne pãnh pyka jakam kum ò mỳjjao akrenh mex ne kum kungã. Ne pãnh òbikwao akrenh mex ne kum kungã. Dja ba kum krãptĩ: kubê 100 ngã nhym pãnh ò kikre, kamy, kanikwỳnh, nã, kra, ò pyka krãptĩ mex ne. Kamdjwỳ dja me kàtàm me'õ jao bikẽnho ba. Dja ã pykakam ane. Nhym ije pykao nykam gêdja Metĩndjwỳnhkõt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Mrãmri ne ba ar amã arẽnhkumrêx, ane. ³¹ Nhym be, jakam me rũnho kutewaja djãm me kute memã wa rã'ãmã? Kati. Me ja krãptĩ gêdja me kajgo mex ne me katẽn tẽ. Nhym be, me kajgo mex ne me katẽn tẽmja gêdja me pãnh rũnho kutewa. Nãm ã Jeju kõt ba djwỳnh arkum ane.

Ajte amikukãm amityk'ã ujarẽn.

Mat 20.17; Ruk 18.31

³² Ne kam ar ajte Jejumẽ ro'ã prykõt mõ. Krĩraxbê Djeruxarê'ỳr àbir mõ nhym Jeju tu kum me uma kêt ne ar kukãm tẽ. Nhym ar te kute marmã kam no tyn mõn arỳm tĩn prãm. Nhym kam arỳm me kàxã aro tẽn arkum amijã ujarẽn tẽ. Kõt ba djwỳnhbê 12jamã ne amijã ujarẽn tẽn kum,

³³ —Ë, ota gwaj arỳm Djeruxarê'ỳr badjãbirn babôxmã. Nhym kam ba ije amijo inhĩ dja me apỳnh me rũnhmã ikanga, me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr arkum ikangan Mõjdjê kukràdjã mar djwỳnhmãdjwỳ ikanga. Nhym kam me ikà mex jarẽn ijã abenmã kum, “Axwekumrêx. Gê me pãnh tu bĩnkumrêx”, ane. Ne kam me ba-jtemmã ikanga. ³⁴ Nhym me arỳm ijã bẽno ajkẽn ikutôn mry kã punuo ikaprêprê:k ne. Ne kam arỳm

ibĩ nhym ijã akatin akatin akati ba akubyn itĩn ne.
Nãm ã arkum ane.

Ar kute ajte amirax jabej.

Mat 20.20; Ruk 22.24

³⁵ Nhym kam Xijagumẽ Djuão ar arým 'yr bôx.
Djebedêu kute ar irja 'yr bôx ne kum,

—Ujarênh djwýnh, bar amã arê ga prĩne kôt ã ar
ijo ane, ane.

³⁶ Nhym arkum,

—Mýj ne ba ije ar ajomã? ane.

³⁷ Nhym ar kum,

—Be, dja ga ĩ anhõ me ja kunĩo amiptàn prĩne
amexkumrêx ne apyma. Memã anhýrkam bar irax
ne anhikô'ã memã nhỹ, bar ijõ adjubôk'ãnh nhỹ
nhym ar ijõ adjuge'ãnh nhỹ. Dja ga ã ar ijo ane,
ane.

³⁸ Nhym Jeju arkum,

—Gêt kon. Nã gãm ar arĩk amim 'ã karõn imã
arê. Ba ar amã arê gar ama. Dja ba ngõnhkrã
kam kangô jao ikõ. Djãm ar aje ipyràk ne kangô
jao akõm mã? Dja me ngõmã ijadjà. Djãm ar aje
ipyràk nhym ngõmã me kute ar ajadjàrmã? Nãm ã
arkum ane. Bir, mýj'ã ne kangô jao kõm ne ngõmã
adjàrmã akre? Bir, amitokry kume:x'ã ne akre. Ar
kute uràk jabej ne ar kukij. Ar tokryo kute Jeju
tokry pyràk jabej ne ar kukij.

³⁹ Nhym ar kum,

—Nà. Kadjy ar ije apyràk, ane.

Nhym Jeju arkum,

—Mrãmri dja gar aje ipyràk ne atokry kumex
ma. Mrãmri dja gar kangô jao ikõ nhym me ngõmã
ar ajadjà. ⁴⁰ Be, djãm ba ne ba ar amã inhikô'ã ar
anhýrmã arê got? Be, Ibãm kute amrêbê: amijo

me'ô ar utâr ar ta dja ar inhikô'ã memã nhỹ. Nãm ã Xijagumẽ Djuão arkum ane.

⁴¹ Nhyim kôt ba djwýnhbê 10 arým ar kabên ma. Ne kam arým Xijagumẽ Djuão arkum àkrê ne.

⁴² Nhyim Jeju amiwýr ar ku'uw ne arkum,

—Me bajtemkam me bēnjadjwýr ne me ari àpēnh'ã memã àpnēnh ne memã bēn tỳx ba. Nãm ã me bajtemkam me rũnh kute meo bao ane gar arým ama. ⁴³ Djãm ar ga aje me kudjwamã? Kati. Ar ga dja gar ã anhýr kêtikumrêx ne. Ar ajõ abenkam arax prãm jabej amijo akajgon arkum adjàpēnh ar aba. ⁴⁴ Ne kam ar ajõ aben kadjy abēnjadjwýr rax prãm jabej tu amijo akàtàm ne me kunĩmã adjàpēnh kajgo aba. ⁴⁵ Ba ije amijo inhĩ djãm imã me àpēnh kadjy ne ba amrê tẽ? Kati, ba dja ba memã apê. Me ren ta amijaxwe pãnh tokryn arým ty. Nhyim be kati. Me krãptĩ jaxwe pãnh ba dja ba itokryn arým ty. Memã idjapēnh ja kadjy ne ba amrê tẽ. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me'ô no rã akubyn rĩt.

Ruk 18.35

⁴⁶ Nhyim kam ar ajte tẽ:n kam krĩraxbê Djerikokam bôx. Bôx ne kam kato. Nhyim kam Jejumẽ kôt ba djwýnhmẽ me krãptĩmẽ ne me Djeriko kurũm kator mō. Kator mō nhyim wãnh Baximêu no rãja pry japkre'ã nhỹ, amijo à'wýro nhỹ. Ximêu ne kudji. ⁴⁷ Nhyim me abenmã kum,

—Nadjarekam Jeju ne tēmja, anhýro kumex. Nhyim arým kuman arým kum amijo akij ne kum,

—Ë, Jeju, Dawi tàmdjwý 'ô. Gop amã ikapřĩ, ane.

48 Nhyṁ me krãptĩ arỳṁ kum bẽn tỳx ne kum, “E kum anhikrê”, ane. Nhyṁ kam tu kum àkjêro bẽn kum,

—Dawi tàmdjwỳ 'õ, gop amã ikaprĩ, ane.

49 Nhyṁ Jeju arek kum djan memã kum,

—Me ajõ tẽn kum arẽ gê amrẽ iwỳr tẽn, ane.

Nhyṁ me 'ỳr tẽn kum arẽn kum,

—On akĩnh ne on kàjmã dja. Onĩj amiwỳr ajuw, ane. 50 Nhyṁ arỳṁ wãnh inôkàti mẽn ekruṁ ne kàjmã dja. Kàjmã djan arỳṁ Jeju'ỳr tẽn. 'Ỳr tẽn arỳṁ 'ỳr bôx.

51 Nhyṁ Jeju kum,

—Mỳj ne ba ije ajomã? ane.

Nhyṁ no rãja kum,

—Bẽnjadjwỳr, aje inoo mex ba irĩtmã, ane.

52 Nhyṁ Jeju kum,

—Ga ne ga arĩt kadjy tu amim ikamnhĩxkumrẽx ne iwỳr bôx. Kam dja ba arỳṁ ajo mex. Aj mã, ane.

Nhyṁ kum kabẽnme ro'ã arỳṁ rĩt mex ne arỳṁ Jejukôt pry'ã tẽn.

11

Jeju rax ne Djeruxarẽmã àr.

Mat 21.1; Ruk 19.28; Dju r 12.12

1 Nhyṁ Jejumẽ ar prykôt mō:n kam krĩraxbê Djeruxarẽ kuri krĩ ngrire ja'ỳr bôx. Krãnhrebê Oriwêre'ã rwỳkbê ne krĩ ngrire jabê Bepadjêmẽ Betanhamẽ. 'Ỳr bôx nhyṁ kôt ba djwỳnh amãnhkrutmã kum,

2—Pry ja'ã dja gar arek katàt krĩwãmã tẽn. Nhyṁ ar akutã pry kator kraxkam dja gar mry'ã krĩ jabatàn nyrewã pumũ. Nhyṁ me kute pĩ maktã

ôkre djê nhym ãmwã. Kraxje me'ô mrywã'ã krĩ kêt. Dja gar 'ãpre bôn amrê o tẽ. ³ Godja me'ô 'ã ar amã kabên jabej ne ar amã, “Mÿj kadjy”? ane gar kum, “Bênjadjwÿr 'ã tẽm prãm. Dja 'ã tẽn kam akuby:n amã ano.” Nãm ã Jeju arkum ane.

⁴ Nhym kam ar 'ÿr tẽ. Tẽn kam arÿm mrymã kato. Kikre'ô jajkwa krekre târi ne me mry 'ãpre nhym dja. Pry kênhkam ne mry dja nhym ar arÿm 'ãpre bô. ⁵ Nhym ar bu'ã me ku'êja ar kukij ne arkum,

—Mÿj kadjy ne gar mry 'ãpre bô? ane. ⁶ Nhym Jeju kute arkum 'ã karô kôt ne ar ã memã ane. Nhym me arÿm arkum, “Ajrã”, ane.

⁷ Nhym ar arÿm Jeju'ÿr mryo tẽn o bôx. Ne kam ar aminhõ kubêkào kum mry'ã aty. Nhym kam 'ã nhÿ. ⁸ Nhym kam me krãptĩdjwÿ kukãm kum pry'ã atyo mō. Aminhõ kubêkào kum atyo mō. Nhym me kwÿ bu'ã kapôt'ÿr mōn pi'ô nhikên o bôx ne kukãm kum pry'ã o atyo mō. Nhym arÿm 'ã tẽ. ⁹ Nhym me kwÿ kukãm mō, o àkjêr mō nhym me kwÿ kôt o àkjêr mō. Nãm me o àkjêr mōn kàj bê abenmã kum, Metĩndjwÿnhmã kum,

—Jejubê me inhõ Bênjadjwÿr rax. ãm mexkumrêx. Kam me ikĩ:nhkumrêx. Gê on me ipytã. Gê Metĩndjwÿnh o kĩnh rax. Metĩndjwÿnh kukwakam ne arÿm me bakadjy bôx. ¹⁰ Arÿm me bakukãmãre Dawi kudjwa kute me ijo ba kadjy ne bôx. Gê me kàjkwakamdjwÿ Metĩndjwÿnhmã nextire jarênhõ kumex. Gê on me ipytã, ane.

¹¹ Nhym arÿm krĩraxbê Djeruxarêkam bôx. Bôx ne kam Metĩndjwÿnh nhõ kikretimã wadjã. Ne kam amibu'ã mÿjja kunĩ pumũnhõ tẽ. Nhym kam

arým 'ã amykry mex ne. Nhym kam kôt ba djwýnhbê 12mê amũ krĩ ngrirebê Betanha'yr tẽ. 'Yr tẽ:n kam bôx.

Ar kute tu amim Metĩndjwýnh kamnhĩxkumrẽxmã 'ã ujarẽnh.

Mat 21.18

¹² Nhym ar'ã akati nhym arým Betanha kurũm tẽ. Ne kam kum prãm ne. ¹³ Nhym wãnh pidjôbê pigêre'õ dja nhym amybým 'ô pumũ. Ne kute ô jabej kadjy 'yr tẽn 'yr bôx. Ne te ô jabej nhym ô kêt ne 'ôbit nhym arým omũ. Kraxje ô'ã mytyrwý kator kêt rã'ãkam ne ô kêt. ¹⁴ Nãm omũn tu pidjômã kum,

—Jakam dja ga adjô kêt kumrẽx nhym me adjô krẽn kêt ne, ane. Nhym kôt ba djwýnh arým kuma.

Kute kikreti nêje me anor:

Mat 21.12; Ruk 19.45

¹⁵ Nhym kam ar tẽ:n kam krĩraxbê Djeruxarẽkam bôx. Kam bôx nhym kam Jeju Metĩndjwýnh nhõ kikretimã tẽn wadjà. Nhym me kute memã mýjja nhõ djwýnh kumex. Nhym me kute memã mýjjao pãnh ne amim byr kadjy 'ã kumex. Nhym arým bõm me rẽnho dja. Nhym me kute me ô pi'ók kaprĩ pãnh memã kikreti nhõ pi'ók kaprĩ nhõ kadjy me kumex nhym mebê pĩponho àpanho tẽ. Nhym me kute tut nhõ djwýnhdjwý kumex nhym mebê krĩ djà nhikô rẽnho tẽ. ¹⁶ Ne mã mebê àptàro djan memã kum,

—Kwãrĩk wãnh on Metĩndjwýnh nhõ kikreti katikôt me ajẽnho aba kêt, ane. ¹⁷ Ne kam memã kum,

—Amrêbê: ne me bakukâmâre Metîndjwÿnh kabên'ã pi'ôk no'ôk ne. Kamã Metîndjwÿnh ta memã kum,

“Inhõ kikreti ja'ã dja me abenmã kum,
‘Apÿnh me õ pyka kunîkôt me kute Metîndjwÿnhmã kabên kadjy ne õ kikreti wã’, ane.

Dja me ã inhõ kikreti'ã abenmã ane.”

Nãm ã Metîndjwÿnh pi'ôkkam ane. Nhyim be, me ga ne ga me aje kam me àkînhõ aben pydji dja. Nãm ã Jeju memã ane. ¹⁸ Nhyim Môj djê kukràdjã mar djwÿnhmẽ me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bënjadjwÿrmẽ arÿm Jeju kabên ma. Ne kam 'ã aben maro nhÿn abenmã kum,

—Je tô mÿj dja gwaj baje Jeju bÿnmã on? ane. Me kum umakam ã abenmã ane. Me kâtàm kunî Jejukam no tyn kum kabên kÿnh ne kumex. Nhyim kam me rÿnhja kum uma.

¹⁹ Nhyim kam Jeju ar'ã para nhyim ar arÿm krÿrax kurÿm katon tẽ.

Ar kute tu amim Metîndjwÿnh kamnhÿxkumrẽxmã 'ã ujarẽnh.

Dju r 14.13; Xij 1.6; Dju k 5.14

²⁰ Nhyim ar'ã akati nhyim ar ajte pidjôbê pigêre 'ãnh tẽn omũ. Nhyim arÿm arêmẽ kunî ngrà ne.

²¹ Nhyim Pedru akubyn amijo tẽn Jeju kabên man kum,

—Ujarẽnh djwÿnh ota, aje pidjôbê pigêre kangrônha arÿm ngràn dja, ane.

²² Nhyim kam arkum,

—Gora ar tu amim Metîndjwÿnh kamnhÿxkumrẽx. ²³ Ba ar amã arẽ gar ama. Gorẽn me'õ krãnhwãmã kum, “On amikaban ngô

jabatànĥ mŭjakam mŏn tŷm”, ane. Ne ren ôkre kadjwŷnhbê amim,

“Kon, birâm dja ipêx, kon”, anhŷr kêt ne tu kadjy amim kamnhĭxkumrêx ne ren amim, “Be, mrâmri dja ikabên kôt ã imã o ane”, ane. Kute ren ã amim anhŷrkam ren krânĥ mrâmri ã amijo ane. Mrâmri ne ba ar amã arênhkumrêx.

²⁴ Kam aje mŷjja kunĭo Metĭndjwŷnhmã adjà'wŷrja dja gar tu kadjy amim kamnhĭxkumrêx nhym arŷm ar akabên kôt ã ar amã o ane. ²⁵ Ga kam ar aje Metĭndjwŷnhmã adjã'wŷro adjãmkam amimaro dja. Me'ôkam angryk jabej amimaro dja. Godja gar me'ôkam angryk jabej on kam angryk wãnh kum anhiren kam angryk kêt. Dja gar kam angryk kêt nhym kãkwakam ar Abãmdjwŷ arŷm ar gadjwŷ ar ajaxwe maro aknon ar akam ngryk kêt. ²⁶ Be, godja gar me'ô, axwe'ô mar rã'ã jabej ne kam angryk rã'ã jabej nhym ar Abãmdjwŷ ar ajaxwe mar rã'ãn ar akam ngryk rã'ã ne. Nãm ã Jeju kôt ba djwŷnhmã ane.

Me kute rax jabej Jeju kukjêr.

Mat 21.23; Ruk 20.1

²⁷ Nhym ar tē:n kam Djeruxarêkam bôx. Nhym kam Jeju ajte Metĭndjwŷnh nhô kikretikam bôx ne kam ar mrã. Nhym me rŷnh arŷm 'ŷr bôx. Me kadjy Metĭndjwŷnh mar djwŷnh nhô bēnjadjwŷrmê Mŏj djê kukràdjã mar djwŷnhmê mebēngêtmê ne me 'ŷr bôx. ²⁸ 'ŷr bôx ne amŷja'ã kute kikreti kurŷm me anorja jabej kukij ne kum,

—Mŷj me'ô kabēnkôt ne ga ar ã meo anhŷro aba? Mŷj me'ô ne amã me'ã karô ga kam amŷ ô'ã bŏm ar me rēnho aba? ane.

29 Nhyim Jeju memã kum,

—Badjwý dja ba mýjja jabej me akukja. Me akumrêx dja ga me imã arê. Ba kam arým badjwý ije mýj me'õ kabênkôt ar me anoro ibaja me amã arê. ³⁰ Djuão kute ngômã me angjênhja djãm me kabên kôt ne arík ar ngômã me angjênhja ba? Nàr djãm Metĩndjwýnh kabênkôt? Goja imã arê, ane.

31 Nhyim kam me abenkam kangan abenmã kum,

—Je mýj dja gwaj kum nê? Dja gwaj kum “Metĩndjwýnh kabênkôt”, ane nhyim kam gwaj bamã kabên 'õ jarên gwaj bamã, “Bir be, mýkam ne ga me amim Djuão kabênja mar kêt ne”? ane.

32 Nàr dja gwaj kum, “Me kabên kôt ne tu arík ar ngômã me angjênhja ba”, ane nhyim kam me krãptĩ ren o ngryk ne kum gwaj bakurê gwaj ren kam bamã me uma ne. Me kãtãm ja ne me arým Djuão kabên man kum kĩnh ne, ne o Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh ne. Dja gwaj kum ane nhyim me arým o ngryk ne.

33 Nãm me ã abenmã anen kam Jejumã kum,

—Kon ne. Ar ije mar kêt. Mýj me'õ kabênkôt Djuão kute ngômã me angjênhja ar ije kôt mar kêtê, ane.

Nhyim kam memã kum,

—Bir be, dja ba badjwý me amã arênh kêt ne. Mýj me'õ kabênkôt ije ar meo iba ja dja ba me amã arênh kêt ne, ane.

12

*Pidjôo djuw mex djwýnh jaxwe'ã ujarênh.
Mat 21.33; Ruk 20.9*

¹ Ne kam memã apÿnh kukràdjà djàri'ã memã mÿjja jakren memã 'ã ajarēn memã kum,

—Be, me'õ arÿm amim pidjô kwÿ kren kadjy bu'ã kēno kôkayro kum o ipôk ne. Ne kam pidjô janēnh djãmã kren ipêx. Ne pidjô pumũnh djwÿnh ku'ê djà'ã par prēkti nhipêx. Ne kam me kwÿmã kum, “Gora me imã o djuw mex. Gora gê abatành ne ô ga amim kwÿo atom ne imã mũm kwÿo atom.” Nãm ã me kwÿmã ane. Mebê idjaer'ã ne Jeju pidjô jakren me rũnh'ã pidjôo djuw mex djwÿnh jakren Metĩndjwÿnh'ã õ pidjôkô djwÿnh jakren kam arek memã 'ã ujarēnho djan memã kum,

—Õ pidjôkô djwÿnh ã me kwÿmã anen kam atemã pyka 'õmã tē. Ne kam kam wãnh ar ba. ² Nhy m arÿm pidjôja tuk ne kumex. Nhy m kam õ pidjôkô djwÿnhja arÿm 'ã mytyrwÿ jakren kam 'ÿr õ àpēnh jano. Kute memã arēnh nhy m me kute kum pidjô kwÿo atom ne kute kôt anor kadjy ne 'ÿr ano. ³ Nhy m kam 'ÿr tēn bôx nhy m kam me kute pidjôo djuw mexja ate me'õjao tÿm ne kaprêprê:k ne. Nhy m mã akubyn 'ÿr ÿkam tēn 'ÿr bôx. ⁴ Nhy m ajte õ pidjôkô djwÿnhja pãnh 'ÿr me'õjadjwÿ jano nhy m 'ÿr tēn 'ÿr bôx nhy m me bĩn punun kum pijàm jadjàn ano. ⁵ Nhy m kam õ pidjôkô djwÿnh 'ÿr ajte õ àpēnh 'õ jano nhy m 'ÿr tēn 'ÿr bôx. Tãmwãdjwÿ ne me tu kubĩ. Nhy m kam aben totokmã me'ÿr õ àpēnh krãptĩ jano nhy m me kwÿ titik ne kwÿ pa.

⁶ Nhy m kra djwÿnh pydji, kum kra jabêja 'ã ne arÿm amim, “Godja ikra me'ÿr bôx nhy m me arÿm mar jabej”, ane. Ne arÿm me'ÿr ano nhy m me'ÿr bôx.

⁷ Nhym kam me abenmã kum,

—Be, kra ne wã. Gwaj on kubĩ. Tãmwã dja bãm kum mỳjja kunĩ ngã, õ nêkrêx kunĩ kanga, ane. Gwaj on tãmwã bĩn kam amim õ nêkrêx, õ mỳjja, õ pidjôja kunĩo aminhõ, ane. ⁸ Ne kam o tỳm ne kubĩn arỳm pidjôkô kurũm bõm kumẽ.

⁹ Be, mỳj gêdja õ pidjôkô djwỳnhja me ja on? Bir, dja me'yr tẽn me'yr bõx ne me imex ne kam õ pidjôkôja atemã me ja'õmã kungã. Nãm ã Jeju me rũnhmã ane. Amijã ne õ pidjôkô djwỳnh kra jakren Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwỳnh'ã ne õ àpênh jakre. ¹⁰ Nhym kam Jeju ajte memã me kukãmãre kabẽn jarẽn memã kum,

—Amrêbê: ne me bakukãmãre memã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽn memã kum,

“E kum kẽn ja ne me kute kikreo ãm djwỳnhja kute kikremã armã te omũn kam bõm kumẽ.
Kẽn ja ne arỳm kute kikremã o kajpar, kum o kajpar tỳxi.

¹¹ Bẽnjadjwỳr djwỳnh ta ne ã kẽno ane gu me omũn kam bamã mexkumrêx”.

Nãm ã me bakukãmãre memã anen arỳm 'ã pi'ók no'ók ne. Djãm me aje omũnh ne mar kêt? Nãm Jeju ã me rũnhmã ane. Nãm amijã kẽn jakre. Ne me rũnh'ã kikreo ãm djwỳnh jakre. Mrãmri ne me rũnh kute kikreo ãm djwỳnh pyræk ne arỳm Jeju kanga. Me rũnh kute kanga'ã ne Jeju me rũnhmã ja jarẽ.

¹² Nhym me amim,

—Be, gwaj bajã ne pidjôo djuw mex djwỳnhmẽ kikreo ãm djwỳnh jakre, ane. Ne bit kute o tỳmmã te 'ã amijakre. Me krãptĩ pymaje ne me te 'ã amijakren arỳm mã tẽ.

Xedjamã pi'ôk kaprĩ nhõr'ã ujarēnh.

Mat 22.15; Ruk 20.20; Rô 12.1

¹³ Ne kam Jeju'ÿr mebê pardjêu kwýmẽ Erodji nhõ me ja kwÿ jano. Jeju bēnjadjwÿr'ã kabēn punu jabej ne me me ja jano. Godja bēnjadjwÿr'ã kabēn punu'õ jarē nhym me arÿm bēnjadjwÿrmã arē. Kadjy ne me Jeju'ÿr bõx ne kum,

¹⁴ —Ujarēnh djwÿnh, ba me arÿm ama. Ga ne ga akabēn katàtkumrēx. Amã me rûnh pyma kêt. Me rûnhmẽ me kajgomẽ ne ga memã akabēno aben pyræk ne me imã Metĩndjwÿnh kukràdjà'ã adjujarēnh mexkumrēx. Me bēnjadjwÿr rûnh kunĩ nhõ bēnjadjwÿr raxbê Xedja. Mebê idjaer kute o me bajtemja. Djãm Metĩndjwÿnh kukràdjà kôt ne gu me baje bēnjadjwÿr Xedjamã pi'ôk kaprĩ nhõrmã? Nàr kon. Goja on ar imã arē. ¹⁵ Dja gu me kum kungã nàr dja gu me kubê nê? Nãm me ã Jejumã ane.

Nhym arÿm me 'èxnhĩkôt tu me kuman memã kum,

—Nok ba ren me amã, “Metĩndjwÿnh kabēn kupa'ã ne me kum õro ba”, ane ga me ren memã kum, “Be, Jeju axwekumrēx. Ga, kute bēnjadjwÿr raxbê Xedjabê pi'ôk kaprĩ nê prãmja pumũ”, ane. Amrē imã ngõnhponho pi'ôk kaprĩõ tẽ ba me amã omũ, ane. ¹⁶ Nhym me kum o tẽn kungã nhym arÿm memã kum,

—Mÿj me'õ ne 'ã karõja? Ne mÿj me'õ ne 'ã idji jêtja? ane.

Nhym me kum,

—E kum be, Xedja nhõ, ane.

¹⁷ Nhym Jeju memã kum,

—Bir be, ò pi'òk kaprĩ. Dja ga me kum angã nhym be, Metĩndjwýnh nhõ mýjjabat dja ga me Metĩndjwýnhmã angã, ane. Nãm memã ane nhym me te kute kutã mýjja'õ jarēnhmã kam no tyn dja. Ne kam arým kum kàx ne mã mō.

Me tyk akubyn tĩn mýr jabej me Jejumã kabēn.

Mat 22.23; Ruk 20.27; Tex k 4.16; Ap 20.4

¹⁸ Nhym kam mebê xadjudjêu kwý 'ýr bôx. Mebê xadjudjêu ne me arĩk memã kum,

—Be, me tyk akubyn tĩn prãm kêtumrēx, anhýr ar o ba. Me ja ne me 'ýr bôx ne kukij ne kum,

¹⁹ —Ujarēnh djwýnh, me bakukãmãre Môjdjê ne amrēbê: me bamã,

“Godja me'õ prõ'ýr mōn kra kêt rã'ãn tyk jabej mýj dja me nē?

Bir, dja kamymē ar aben djakam ikwãja'õ 'ýr mō.

Ne kam kum kra djin kukrij nhym abatành ne.

Me kute 'ã abenmã kum, ‘Be, kamy tyk kra ne wã’, anhýr ne kute kamy tyk mar týt rã'ã kadjy.”

Nãm ã me bakukãmãre Môjdjê me bamã ane. Nãm mebê xadjudjêu ã Jejumã ane. ²⁰ Ne ajte kum,

—Be, kamybê 7 ne axikôt apôx. Nhym kutewaja prõ'ýr mō. Prõ'ýr mōn kra kêt ne ty. ²¹ Nhym atãrija pãnh 'ýr mōn kam ajte ty. Nhym pãnh atãrija 'ýr mōn kam kra kêt rã'ãn ajte ty. ²² Be, nãm ar ã o anhýro tēm tãmtã: nhym arým kutapureja aro ino ren 'ýr mōn adjwýnhdjwý ty, kra kêt ne ty. Nhym arým ar prõja arkôt ty, kra kêt rã'ãn ty. ²³ Ar kubê 7 ne ar aben totokmã kamy prõ'ýr ba. Godja we ar kunĩ akubyn tĩn ne àbir jabej we àbirkam nhýnh kamyja dja 'ýr mō? ane. Me ta kute we me tyk

akubyn tîn kêt jarênh mÿr jabej ne me ã Jejumã ane. Me kute o àpanh nhym binhikrênh kadjy nàrà̀m ne me bê xadjudjêu ã kum ane.

²⁴ Nhym Jeju arÿm memã kum,

—Me aje Metĩndjwÿnh kabên'ã pi'òk no'òk mar kêt ne me aje Metĩndjwÿnh tÿ:xkumrêx mar kêt. Nã gãm me arík Metĩndjwÿnh kupa'ã memã 'ã ajarê. ²⁵ Be, me tyk ne akubyn tĩnkam djã ne me ajte abenwÿr ba? Kati, akubyn me tĩnkam ne me abenwÿr ba prãm kêt kumrêx. Kam dja me kute kàjkwakam kadjy mrãnh djwÿnh pyràk. ²⁶ Be, mrãmri me tyk akubyn tĩnkumrêx. Amrêbê: ne Metĩndjwÿnh me bakukãmãre Môjdjê mã kabên jarê. Me tyk akubyn tĩn'ã kabên jarê nhym 'ã pi'òk no'òk. Djãm me aje pi'òkkam omũnh kêt, akaòk pòk ne tu mex ne ãm'ã ujarênhkam Metĩndjwÿnh kute kum, “Ibê Abraãomê Idjakmê Djako ar ò Metĩndjwÿnh”, anhÿrja,

djãm me aje pi'òkkam amim arênh kêt?

Arÿm Abraão ar tyk 'atũmkam ne Metĩndjwÿnh ã me bakukãmãremã ane. ²⁷ Bir be, ar tyk tũmja Metĩndjwÿnh mã tĩn ne ar ba nĩj pumũ. Djãm Metĩndjwÿnh bê me tyk nhõ Metĩndjwÿnh? Kati. Metĩndjwÿnh ne me tĩn nhõ Metĩndjwÿnh. Me tyk kunĩ ne me kum tĩn. Kam ne ba me amã, “Metĩndjwÿnh ne kubê me tĩn nhõ Metĩndjwÿnh”, ane. Nã gãm me kupa'ã memã 'ã ajarê. Nãm Jeju ã me bê xadjudjêumã ane.

Me kute kukràdjà jabej Jeju kukjê.

Mat 22.34; Ruk 10.25

²⁸ Jejumê me bê xadjudjêumê aktã kabêno aben japanho dja nhym Môjdjê kukràdjà mar djwÿnh'õ

arým me'ÿr bôx. Ne Jeju katàt kute memã Metĩndjwýnh kaběn jarēnhkôt arým kuman kam kukij ne kum,

—Metĩndjwýnh kute katàt me kute amijo ba'ã memã karõkam kaběn jarēnhja kute aben nwhitepã memã kaběn jarēnhja dja ga amim maro tẽ. Nhýnh kabēnja'õ ne mexo kute kunĩ jakrenh? ane.
²⁹ Nhym kum,

—Be, Metĩndjwýnh kaběn'õ kumrẽx mexo kute kunĩ jakrenhja ba amã arẽ ga ama. Metĩndjwýnh memã kum,

“Ë, mebê idjaer, gora ikaběn ma. Bēnjadjwýr djwýnh, kubê ne Metĩndjwýnh. Bēnjadjwýr djwýnh pydji.

³⁰ Me anhõ Bēnjadjwýr djwýnh, me Atĩndjwýnh dja ga me amã kĩnh, amã abêo katàt me kunĩ, mýjja kunĩ jakre.

Djãm ajajkwaobit amã Metĩndjwýnh jabêmã? Kati. Ajamak, akadjwýnhbê, akukràdjà kunĩo dja ga me amã abê:.”

Nãm ã Metĩndjwýnh memã ane. Be, tãm ne ja. Metĩndjwýnh kaběn'õ kumrẽx mexo kute kaběn kunĩ jakrenh ne ja. ³¹ Ne kam atãri Metĩndjwýnh ajte memã kum,

“Me amã amibu'ã me ja jabê. Kute mrãmri ne ga me amã amijabêja pyràk dja ga me ã amã amibu'ã me ja jabêo ane.”

Nãm ã Metĩndjwýnh memã ane. Atemã kaběn'õ mexo kute ja jakrenh kêt. Nãm ã Jeju kum ane.

³² Nhym Mõdjê kukràdjà mar djwýnh kum,

—Ujarēnh djwýnh, kôt ne ga arẽ. Mrãmri Metĩndjwýnh pydjibit. Atemã'õ kêtikumrẽx. ³³ Dja

me kum kînh, kum abêo katàt me kunĩ, mỳjja kunĩ jakre. Djãm ajkwaobit kum Metĩndjwỳnh jabêmã? Kati. Amak, kadjwỳnhbê, kukràdjà kunĩo dja me kum abê:. Ne kum amibu'ã me ja jabê. Kute mrãmri ne me kum amijabêja pyràk dja me ã kum amibu'ã me ja jabêo ane. Akabên ja ne mexo Mòjdjê kabên kunĩ jakre. Dja me Metĩndjwỳnh kabênja man kôt ar amijo ban arỳm mexkumrêx nhym me kute Metĩndjwỳnhmã mry bôrja mexo me têp kêtikumrêx. Me kute kum apỳnh mỳjja nhôr kunĩja mexo me têp kêtikumrêx. Nãm ã Mòjdjê kukràdjà mar djwỳnhja Jejumã ane.

³⁴ Nhym kam ôkre kadjwỳnhbê amim,

—Be, tãmwã ne ikabên kôt kabên mexkumrêx, ane. Ne kum,

—Be, Metĩndjwỳnh kute amim apytàr ne ar ajo ba 'ỳr, ane. Nhym me ajte ijukri Jeju kukjêr kêt. Kabên mex pymaje ne ajte kukjêr kêt.

Kritubê mỳj me'ô tàm djwỳ jabej kute me kukjêr.

Mat 22.41; Ruk 20.41

³⁵ Nhym kam Jeju ajte Metĩndjwỳnh nhô kikretikam tẽn bôx ne memã Metĩndjwỳnh kukràdjà'ã ujarênhjo djan kam memã kum,

—Be, Mòjdjê kukràdjà mar djwỳnh ne me memã kum, “Kritubê ne Dawi tàm djwỳ”, anhỳr ar o ba. Be, djãm Kritubê Dawi tàm djwỳbit? Kati, kubê ne Dawi nhô Bênjadjwỳrdjwỳ, ane. ³⁶ Ne kam memã me kukãmãre Dawi kabên jarên memã kum,

—Be ga, me bakukãmãre Dawi ta kute memã 'ã ujarênhja pumũ. Metĩndjwỳnh Karô kukwakam kute memã Kritu'ã ujarênhja pumũ. Nãm memã kum,

“Inhõ Běnjadjwỳrmã ne Běnjadjwỳr djwỳnh kaběn
ne kum,

‘Amrě idjubôk'ãnh nhỹ, Aběnjadjwỳr raxkam id-
jubôk'ãnh nhỹ.

Ikam ama ba amrě awỳr akurê djwỳnho mō ga me
kwỳo apardjan me kwỳ nhimex.’

Nãm ã Metĩndjwỳnh inhõ Běnjadjwỳrmã ane”, ane.
Bir be ga, Dawi kute kum “Aběnjadjwỳr rax”,
anhỹrja pumũ. ³⁷ Mỳkam ne me 'ã Dawi tàm djwỳ
kajgo jarě? Djã nãm o tàm djwỳ kajgo? Kati, Dawi ta
ne kute o õ Běnjadjwỳr rax. Nãm Jeju ã memã ane
nhym me krãptĩtija kum kaběn kĩ:nhkumrěx ne.

³⁸ Nhym arek memã ujarěnho dja:n memã kum,

—Gora me aminêje me omũ. Aminêje Mōjdjê
kukrãdjã mar djwỳnhwã pumũ. Be, me ja ne
me kute amiběn kadjy kute kuběkã jabjêtibit
jangjênh prãm kumrěx. Ne ajte me krãptĩ nhípôkri
kute memã amiběn nhym me kute memã rũnh
jarěnh ne kute memã kum, “Běnjadjwỳr, djãm ga,
djãm ga”? anhỹrja. Ja ne me kum kĩnhkumrěx.
³⁹ Ne mebê idjaer bikprõnh djãkam nàr me krãptĩ
àkuro krĩkam ne memã wan krĩ prãm kumrěx. Me
kute amiběn kadjy ne me me rũnh krĩ djãkam
krĩ prãm kumrěx. Kwãrĩk wãnh gar me kudjwa
kêt. ⁴⁰ Nãm me me 'uwtĩ krão apan mebê mỳjja
kunĩo akĩ ne kam ajkwaobit Metĩndjwỳnhmã kaběn
rũnh ne, ne kum kaběn 'ijabjêo ku'ê. Nãm me
'êx ne amijo mex ne kum kaběn. Be kati, me
axwekumrěx. Kam gêdja Metĩndjwỳnh me kurãm
memã pãnh rax jarěnh prĩne me kurãm meo ajkê.
Nãm ã Jeju memã ane.

Me'ô 'uwtĩ kute ô pi'ôk kaprĩ ngrire nhõr.

Ruk 21.1

⁴¹ Nhyim kam me kwỳ itepato mõn bõx. Me kute amikutã Metĩndjwỳnhmã pi'ôk kaprĩ kwỳ nhõr kadjy ne me mõ. Nhyim Jeju arỳm tẽn pi'ôk kaprĩ nhõr djã kõnh nhỹn me omũnho nhỹ. Me ô nêkrêx rũnh krãptĩ ne me aben totokmã kam pi'ôk kaprĩ rũnh ne kurẽ. ⁴² Nhyim kam me'ô nija 'uwtĩ kubê mjên tyk nhyim ô mỳjja kêtja ngõnhponhreo pi'ôk kaprĩõ amãnhkrut ne kubyn o tẽn kam kumẽ. Ngõnhponhreja ne abenã rẽnhkam kubê pi'ôk kaprĩ 'ô pydji, ngri:re.

⁴³ Nhyim kam Jeju amiwỳr kõt ba djwỳnh ar ku'uw nhyim ar 'ỳr bõx. Nhyim arkum,

—Ba ar amã arẽ, me'ô 'uwtĩ ja ne ô mỳjja kêt ne tu me kurãm ô pi'ôk kaprĩ raxo tẽn Metĩndjwỳnhmã kungã. Me kunĩ kurãm pi'ôk kaprĩ raxo tẽn kum kungã. ⁴⁴ Me ja ne me ô pi'ôk kaprĩ kumex ne kam 'ã kàtãm ne kumex. Ne kam 'ã kàtãmja Metĩndjwỳnhmã kungã. Nhyim be, me'ô nija ne ô pi'ôk kaprĩ kêtê, pi'ôk kaprĩ ngrire ne tu kum kunĩ ngã. O kute amikadjy mỳjja byr ne krẽn ne tĩn kadjy Metĩndjwỳnhmã kunĩ ngã. Kum 'õ nõr kêtê. Kam ne ba me amã,

—Nãm me kurãm pi'ôk kaprĩ rax ne kum kungã. Mrãmri ne ba ar amã arẽ. Nãm ã Jeju kõt ba djwỳnh arkum ane.

13

Akubyn bõx kukãm mỳjja apõx'ã ujarẽnh.

Mat 24.1; Ruk 21.5

¹ Ne kam Metĩndjwỳnh nhõ kikreti kurũm kato. Nhyim kõt ba djwỳnh'õ kum,

—Ë, Ujarênh djwÿnh ga, këntio me kute kikreti kwÿ nhipêxja pumũ. Kênmẽ kikre ã ti:re ane, ane.

² Nhyim Jeju arÿm arkum,

—Be, ar kikretija pumũ. Dja ï me kurê djwÿnh prÿne kikreti ngràn kên aben nhiby ikwã kunĩ nhikô rê. Nhyim kam kên'õ aben nhiby nør kêtumrêx, ane. ³ Nhyim kam ar tē:n kam krãnhbê Oriwêre'ã wabi. Nhyim Jeju arÿm amybÿm Metĩndjwÿnh nhõ kikreti kôn nhÿ. Nhyim Pedrumẽ Xijagumẽ Djuãomẽ Ångre ar me kãxã kukij ne kum,

⁴ —Ë, ar imã kikreti ngràn h'ã ajarê. Nhÿnh amex 'õkam dja me bakurê djwÿnh me bawÿr bõx ne kikreti ngràn ãm djà kapõ? Mÿj gêdja kukãm apõx? Dja bar omÿn kam kôt õ akatimã ikaton õ akati ma.

⁵ Nhyim kam Jeju arkum apÿnh mÿjja kukãm apõxmã arkum 'ã ajarên arkum,

—Gora ar amijã ano tÿx gê me'õ ar amã 'êx ne ar anoo biknor ne Metĩndjwÿnhbê ar ajo akêx kêt. ⁶ Be, me krãptĩ dja ï aben totokmã me'ÿr bõx ne arÿm amijo 'êx. Amijo 'êx ne arÿm amijã imê. Amijã imên arÿm memã kum, “Me anhõ Bẽnjadjwÿrbê kumkati kadjy ne Metĩndjwÿnh ijano ba tēn bõx. Ba ibê Kritu”, ane. Ne kam arÿm me krãptĩ noo aknon Metĩndjwÿnhbê meo akêx.

⁷ Be, kam dja gar me kute abenwÿr prõt man amybÿm me kute abenwÿr prõt jarênh ma. Kwãrĩk wãnh kam ar atĩn prãm kêt. Ba ne ba kukãm ar amã 'ã ajarê gar arÿm ama. Ja kumrêx gêdja me ã o anhÿro tē. Kraxje kute inomã mēnh kêt, kute 'ÿr o tēm rã'ã. ⁸ Nã, apÿnh me ba djari gêdja me abenwÿr prõt ne aben nhimexo ba. Nhyim apÿnh

bēnjadjwÿr rûnh nhõ me dja me abeno kurê djwÿnh ne aben nhimexo ba. Apÿnh pyka djàri gêdja kam pyka terte:t ne. Nhym prãmdjwÿ me kwÿ nhimex. Be, me tokry krax ne ja. Ga, me nire kra àja pumũ. Adjÿm. Dja kra à:n kam arÿm à ra:x ne. Me adjwÿnhdjwÿ dja me tokry mō:n kam arÿm tokry ra:x ne. Be, me tokry krax ne ja.

⁹ Be, ar ga dja gar ajaxwe kêt kadjy amijãno dja. Dja me apÿnh me rûnhmã ar akangan me bikprõnh djakam ar atitik ne. Ar aje ijã adjujarēnh ar abakam dja me apÿnh me bēnjadjwÿr rûnhmē me bēnjadjwÿr kry'ÿr ar ajo mō. Ar ajo mō gar me kabem aku'ê. Memã ijã adjujarēnh nhym me kute mar kadjy me kabem aku'ê. ¹⁰ Nhym be, me kute amim imar dja me apÿnh me ba djà kunîkôt ijã ujarēnh ny jarēnh kumrēx.

¹¹ Dja me ar ajo rôrôk ne kute memã ar akukjêr kadjy me rûnhmã ar akanga. Kwârîk wãnh gar kam amikukãm akabēn 'õ'ã karõ kêt ne kwârîk wãnh amikukãm anhõkre kadjwÿnhbê amim, “Je tô mÿj gêdja ba aminêje memã ikabēn ja on”? anhÿr kêt. Be, me kute memã ar akukjêr majmã dja Metĩndjwÿnh Karõ ta ar amã ar akabēn mex jarē gar aman arÿm memã arē. Kute ar amã ar akabēn jarēnh ja dja gar memã arē. Djãm ar ga dja gar memã akabēn jarē got? Kati. Karõ ta dja memã kabēn jarē.

¹² Nhym mÿjja kunî pyka kôt amingrãnh kadjy dja me kute abeno õbikwa djwÿnh abenmã àkrê. Me rûnh kute me par kadjy dja me memã kamy kanga. Dja bãm memã kra kanga. Dja kra kum nã nàr bãm kurēn me rûnhmã ar kanga. Me rûnh kute ar par kadjy ar kanga. ¹³ Ikôt ar abikamēnhkam dja

me kunĩ kum ar akurê. Ne te kum ar akurê gar ijã adjukanga kêt ne amã ikĩnh tỳx rã'ã ba arỳm ar apytà. Dja me kunĩ kute aminhinomã amimēnh nhõ akati bõx gar amã ikĩnh tỳx rã'ã ba arỳm ar apytà. Nãm ã Jeju arkum ane.

¹⁴ Ne kam ajte arkum,

—Be, ar aje ajbir imã, “Ar imã kikreti ngrành'ã ajarē”, anhyrja ba ar amã arē gar ama. Dja mỳjja amingràn̄h 'ỳr nhym kam arỳm mỳjja punutija dja. Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam dja. Djãm mỳjja punuti Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam ãmkam mex got? Dja kam dja gar arỳm omũ. Mỳjja punuti djõ'ã dja me mỳjja kunĩo ajkēn kungrà. Me bakukãmāre Danijeu ne amrēbê: 'ã ajarē. Metĩndjwỳnh kukwakam memã 'ã ajarē. Danijeu ne arỳm memã mỳjja punuti ja'ã ajarēn 'ã pi'òk no'òk. Dja gar pi'òk no'òkwã pumũn kam mỳjja punuti pumũn kam kôt ama. Kam gēdja Djeruxarē bu'ã pyka ja nhidjibē Djudējakam me ja amijã maje krānh'ỳr prõt ne.

¹⁵ Gēdja me'õ kikkre nhimõk po'ã ãm jabej kwārĩk wānh akubyn ũrkwāmã nēkrêx'ỳr àr ne byr ne o tēm kêt.

¹⁶ Gē purkam ar ba jabej tu umaje prõt. Kwārĩk wānh kute kubēkà jamỳnhmã 'ỳr akēx kêt. Dja tu me ãm kamã amũ prõt.

¹⁷ Watĩ:re, akati wākam me tujarômē me kra karà dja me tokry:. Me mỳjja punuti pymaje prõt ne kam arỳm tokry:. ¹⁸ Dja gar Metĩndjwỳnhmã amijo a'uw gē na raxkam umaje ar aprõt kētmã.

¹⁹ Be, dja me kam tokry kume:xi. Akubyn amijo tēn mỳjja kunĩmo krax djà'ỳr amijo bõx ne ama. Me akukãmāre aben kukām tokrykôt dja gar me maro tē. Dja gar me tokry tũm maro tē:n amiwỳr

me tokry maro bôx. Ga, me tokry kume:xja pumũ. Be, amrẽ mỳjja punuti nhõ akati bôxkam dja me tokryo katàt me tokry tũm wã kunĩ jakre. Ne amrẽ me'ã akati mõrkam me tokry nydjwỳ dja me tokryo mỳjja punuti'ã me tokryja tẽp kêtumrẽx. ²⁰ Metĩndjwỳnh ren tokry'ã akati kwỳ ngri kêt nhym me'õ ren tĩn kêtumrẽx. Be, Metĩndjwỳnh kute amim õ me ja'ã karõ ne kute amijo me utàrja kadjy dja arỳm 'ã akati wã kwỳ ngri.

²¹ Godja me'õ 'êx ne ar amã, “Ota, jakam arỳm Kritu bôx ne nhỹ. Arỳm ne Metĩndjwỳnh 'ã me õ Bẽnjadjwỳrbê kumkati mẽ nhym jakam arỳm memã nhỹ”, anhỹr jabej. Nàr me'õ ajte 'êx ne ar amã, “Ota, jakam arỳm Kritu bôx ne nhỹ. Arỳm ne Metĩndjwỳnh 'ã me õ Bẽnjadjwỳrbê kumkati mẽ nhym jakam arỳm memã nhỹ”, anhỹr jabej. Djãm ar aje me ja marmã? Kati, kwãrĩk wãnh amim me ja mar kêt.

²² Be, apỹnh me ta kute amijo Kritu pyræk dja me amijo amirĩt ne. Nhym amũ me jadjwỳ amijo amirĩt ne 'êx ne memã kum, “Ba ne ba Metĩndjwỳnh kukwakam me amã idjujarẽnh iba”, anhỹro ba. Dja me me aêrbê mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhipêx, kute me noo biknor nhym me kute me'ã abenmã kum, “Mrãmri ne djãm Metĩndjwỳnh kukwakam me kabẽnkumrẽx”, anhỹr kadjy. Godja me o me noo biknor ne Metĩndjwỳnhbê meo akêx jabej. Metĩndjwỳnh kute amrêbê amijo me utàrja kubê meo akêx ne kute meo ba jabej. Me 'êxnhĩ no tỳxo kute me akrenh jabej, godja kubê me kwỳo akêx ne meo ba jabej. ²³ Be, ar ga dja gar amijã ano tỳx ne. Ba ne ba mỳjja apôx kêttri kukãm ar amã arẽ gar

arÿm ama. Nãm ã Jeju arkum ane.

²⁴ Ne kam ajte arkum,

—NhyM me tokryo ku'ewã'ã akati apêxkam dja mÿjja rÿnh apôx.

“NhyM myt amijo akamât kô tyk nhyM mytyrwÿ irã kêt.

²⁵ NhyM kanhêti kàjkwa kurÿm rôrôk nhyM kàjkwakam apÿnh mÿjja tÿ:x amingrêk ne.”

²⁶ Ba kam ije amijo inhÿ dja ba arÿm prÿne itÿ:x ne prÿne imextire ne ipyma:. Ne kam kakrãkôt bôx nhyM me kunÿ: arÿm ibôxkôt ipumÿ. ²⁷ Ba kam ikadjy mrãnh djwÿnh jano nhyM me arÿm inhô me ja o atom. Ije amijo me utârja kunÿo atom. Dja me kwÿ kàjkwa krax'ãm môn meo atomo mō. NhyM me kwÿ kàjkwa 'ênhôt'ãm môn meo atomo mō. NhyM me kwÿ aktã kàjkwa nhirê'ãm môn meo atomo mō. Dja me apÿnh pyka kunÿkôt inhô me ja kunÿ:o atom. Ba ne ba kukãm ar amã 'ã ajarê. Gora abej ajkam ama.

²⁸ Be, akubyn ibôx djã nhô akatija'ã ne ba ije pidjôbê pigêre jakremã. Gora ije 'ã mÿjja jakreja ma. Ba ar amã arê gar ama. Dja pidjô pakà nokà tukam 'ô nhingrã kadjy arÿm ingrã apôx gar kam arÿm amexmã kamnhÿx nhyM kam arÿm amex. ²⁹ Bir be, gêdja ba ije ar amã mÿjja jarênhja ã apôx mōr ane gar kam arÿm ijabej rÿt ne ijabej ajkam ama. Akubyn ibôx djã arÿm 'ÿr. 'ÿr dja mÿjja apôxja. Amex kutã gêdja pi'ô ingrã. NhyM be, ibôx kutã gêdja mÿjja pymatija apôx mō.

³⁰ Nã, mrãmri ne ba ar amã kôt arê. Me akam-ingrãnyre ja gêdja gar atyk par kêttri mÿjja ja kunÿ apôx. Mrãmri ne ba ar amã arê. ³¹ Ikabên kajgo

kêtkumrêx. Gêdja pykamê kàjkwa ï apêx. Nhyim be, ba ikabên gêdja 'õ biknor kêtkumrêx. Mrãmri gêdja ba ije mÿjja jarênh ja kunï apôx nhyim me omũ, ane.

Me kute bôx djà nhõ myt mar kêt.

Mat 24.36; Ruk 12.37; Tex k 5.2

³² Ne kam ajte arkum,

—Be, ba akubyn ibôx djà nhõ akati nàr myt djãm me'õ kute mar? Kati, me'õ kute mar kêtkumrêx. Kàjkwakam kadjy mrãnh djwÿnhdjwÿ kute mar kêt. Ibãmbit ne kute mar. ³³ Dja gar ajaxwebê amijãno djan arek ijabej ajkam ama ne Metïndjwÿnhmã amijo a'wÿ. Mÿkam? Bir, ar aje akubyn ibôx djà'ã myt mar kêt. ³⁴ Ar aje akubyn ibôx djakam myt mar kêt kute õ kikre djwÿnh nhõ àpênh pyrãk. Ba ar amã arê gar ama. Be, õ kikre djwÿnh ne arÿm kurũm anhÿr bê tẽmmã. Ne kam õ àpênhmã kikre'ã karõn arkum apÿnh àpênh djà'ã karõ. Ne kre nêje ku'ê djwÿnhmã kum, “Gora arek ijabej ajkam ama”, ane. Ne kam arÿm mã tẽ.

³⁵ Kam dja gar gadjwÿ arek ijabej ajkam ama. Ba ne ba ije õ kikre djwÿnh pyrãk. Ar aje ibôx'ã myt mar kêt. Godja ba parakam ibôx jabej nàr akamãt kô ipôkri ibôx jabej nàr òkrên'ãnh kàrkam ibôx jabej nàr kryrà m ibôx jabej. ³⁶ Ar arek ijabej ajkam ama. Dja gar ate akrã ba ar ajaêrbê bôx gar ajmã nẽ. ³⁷ Ar amã ne ba arÿm ibôx djà'ã karõ. Jakam ne ba me kunĩmã 'ã karõ. Me arek ijabej ajkam ama. Nãm ã Jeju me kukãm mÿjja apôx'ã arkum ane.

14

Me'õ nire kute Jeju nhimõkkam kangô runh.

Mat 26.6; Dju r 12.1

¹ Be, Metĩndjwỳnh me irôbê mrãnh nhõ akati nêje arỳm akati pydji. Kam ne mebê idjaer kunĩ amex kunĩkôt aben pydji. Amrêbê: Metĩndjwỳnh me kukãmãre nhirôbê mrãnh nhym me kute aben kajmã'ã mar kadjy ne me aben pydji. Kamãdjwỳ ne me kute djwỳponhrebit kur. Metĩndjwỳnh me irôbê mrãnh nhõ akati nêje akati pydji nhym me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳrmẽ Mỏjđjẽ kukràđja mar djwỳnhmẽ arỳm abenmã kum,

—Mỳj godja gwaj bajе me krãptĩ kàxã Jejuo batỳm ne bĩnmã on? ane. ² Ne ajte abenmã kum,

—Kwãrĩk wãnh gwaj me kute aben pydji djà nhõ akatikam o batỳm kêt. Gwaj ren o ane nhym me krãptĩ ren o ngryk ne ren kangao kumex, ane. Metĩndjwỳnh me irôbê mrãnh nhõ akatikam me krãptĩ bôxja ne me kuman ã Jeju'ã abenmã ane.

³ Be, krĩ ngrirebê Betanhakam ne Jeju nhỹ. Kamã ne me'õ ĩ kajêkam tê arỳm mex. Idjibê ne Ximão. Ũrkwãkam ne Jeju õ kwỳ krêno nhỹ. Ő kwỳ krêno nhỹ: nhym me'õ ni arỳm 'ỳr tẽn 'ỳr bôx. Nãm 'ỳr kẽn jakareo ngôn h byno tẽn. Ngôn h kam ne me kudjỳ djà kangôo ipu. Idjibê ne nadu. Nãm me prĩne ipêx mex nhym pãnh raxkumrêx. Nãm o tẽn o bôx ne 'ã kutan arỳm Jeju nhimỏkkam kapĩ.

⁴ Nhym bu'ã me ku'ê kwỳ kôt nokà nhàn abenmã kum,

—Je tô mỳkam ne arỳm me kudjỳ djào ajkê?

⁵ Gwaj ren pi'ỏk kaprĩ kadjy ren memã kungã ne ren pãnh pi'ỏk kaprĩ rax ne ren kuby. Ren 'ã akrekam pãnho denarju kubê 300 jakre. Gwaj ren pi'ỏk kaprĩ rax byn ren me õ mỳjja kêt mã kungrà. Mỳkam ne arỳm o ajkê? ane.

⁶ Nãm ar anen nijamã akij. Nhym Jeju arým tu ar kabẽn man arkum,

—Kwãrĩk wãnh rã'ã. Mýkam ne gar kum kaprĩ jadjã? Djãm kute ijã kapĩnkam punu got? Kati, mexkumrẽx. ⁷ Be, akati kunĩkôt ne ar abu'ã me õ mýjja kêt ar ba rã'ã. Ar aje memã mýjja nhõr prãm tu memã angã. Nhym djãm arek gwaj baro'ã ar baba rã'ãmã? Ba ar amã arẽ gar ama. ⁸ Dja ba ty nhym me arým ijadjã. Me kute ijadjarmã ne nija kuma. Kuman arým kum ikaprĩn ijã me kudjý djã kapĩ. Nãm te kute mýjja mexo kute imex pyrãk ne kute imã õrmãn arým tu ijã me kudjý djã kapĩ. ⁹ Ba ar amã arẽ gar ama. Dja me kãj bê pyka kunĩkôt mã memã ijã ujarẽnh ny jarẽn mã nijadjwý 'ã ajarẽ. Kute ijã me kudjý djã kapĩn'ã ajarẽ. Gêdja me kam aben djô'ã nija mar rã'ã ne. Mrãmri ne ba ar amã arẽnhkumrẽx. Nãm ã Jeju arkum ane.

¹⁰ Nhym kam Djuda Ikadji, Jejukôt ba djwýnhbê 12 'õ ne me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr ar'ýr tẽ. Kute arkum Jeju kanga kadjy ne tẽ. ¹¹ Ar'ýr tẽn ar'ýr bõx ne arkum,

—Arým ba ije ar amã Jeju kangamã. Nãm ã arkum ane nhym ar kuman arým kĩnhkumrẽx ne. Ne arým kum kabẽn jarẽn mãmdjin kum,

—Dja ga ã Jejuo ane bar kam arým amã pãnh pi'ók kaprĩ ngã, ane. Nhym kam amim,

—Mýj dja ba ije arkum Jeju kanga kadjy on? Nãm ã Djuda amim anhýro ba.

*Ar kute ro'ã õ kwý krẽno ino rer.
Mat 26.17; Ruk 22.7*

¹² Nhyam kam mebê idjaer kukràdjàkôt me kute djwỳponhbit kur nhõ akati arỳm kutewa. Kam ne me apỳnh ùrkwākam Metĩndjwỳnhmã mrykĩ'átomti pan kuku. Amrêbê: Metĩndjwỳnh me irôbê mrãnhja ne me kute kôt mar kadjy ã o ane. Nhyam kôt ba djwỳnh ar Jejumã kum,

—Metĩndjwỳnh me irôbê mrãnh nhõ akatikam gwaj banhõ kwỳ krẽn kadjy jãm dja bar tẽn ar akutêp gwaj banhõ kwỳ krẽn djà jadjwỳr mex? ane. ¹³ Nhyam arỳm kôt ba djwỳnh amãnhkrutmã 'ã karõn arkum,

—Dja gar krĩraxkam tẽn. Nhyam arỳm me'õ ngyo ngõnhkam ngõ mỳn o tẽn gar omũ. ¹⁴ Nhyam arỳm kikremã wadjà gar kôt tẽn wadjà. Wadjàn õ kikre djwỳnhmã kum, “Ujarênh djwỳnh ne amã kabẽn ne amã, ‘Bamẽ ikôt ba djwỳnhmẽ ne bar inhõ kwỳ krẽnmã. Nãr kadjy inhõ kumoka'ê? Aje me bõx nymã kumoka'ê jarênhja, nãr? Dja bar Metĩndjwỳnh me irôbê mrãnh nhõ akati mar kadjy mrykĩ'átomti krẽ.’ Nãm ã Bẽnjadjwỳr amã ane”, ane. Be, dja gar ã õ kikre djwỳnhmã ane. ¹⁵ Nhyam kam kôjrũm kumoka'ê jabatành'ỳr ar ajo tẽn ar amã akre. Kam ne gwaj bakutêp mỳjja kunĩ nõr pro. Dja gar kam ikutêp gwaj banhõ kwỳ krẽn djà jadjwỳr mex. Nãm ã Jeju arkum 'ã karõo ane.

¹⁶ Nhyam kam kôt ba djwỳnh 'ỳr tẽn. Ne Jeju kute arkum kabẽn kôt arỳm mỳjja kunĩmã katon arỳm kam mrykĩ'átomti gan õ kwỳ krẽn djà jadjwỳr mex.

¹⁷ Nhyam arỳm ar'ã para nhyam Jejumẽ Ar kubê 12 ro'ã kikre'ỳr tẽn 'ỳr bõx. ¹⁸ Ne kam arỳm nhỹ. Àkuro nhỹ nhyam kam Jeju arkum,

—Ar ajô ikôt adjàkuro anhÿrja dja ga ikurê djwÿnhmã ikanga. Mrãmri ne ba ar amã arënhkumrëx, ane.

¹⁹ Nhyam kam ar arÿm kaprÿren apÿnh ar ï djari aben totokmã kum,

—Djãm ba? Djãm ba? ane.

²⁰ Nhyam arÿm arkum,

—Be, ar abê 12ja 'ô, aje ikôt ngônhrãtikam mry kangômã djwÿ jadjaro anhÿrja'ô dja ga memã ikanga. ²¹ Be, ba ije amijo inhÿ ne amrêbê me bakukãmãre ijã Metÿndjwÿnh kabën no'ôk nhyam pi'ôkkam me kute ijo anhÿrmã arënh kôt ne me arÿm jakam ar ã ijo anhÿro ba. Nhyam be, kute ikurê djwÿnhmã ikanga djwÿnhja dja ï kute memã ikanga pãnh tokry rax ne. Ý, watÿ:re. Tãmja ne ren rwÿk kêt ne. Nãm ã Jeju arkum ane. ²² Nhyam ar àkuro nhÿ: nhyam Jeju arÿm djwÿ'ô byn kam o Metÿndjwÿnhmã mextire jarë. Kum mextire jarën arÿm kokij ne apÿnh arkum kungã. Ne kam am-inhÿ'ã djwÿ jakren arkum,

—Inhÿ ne ja. Ar abyn krë, ane.

²³ Ne kam ngônhrãkam pidjô kangôjadjwÿ byn kam o Metÿndjwÿnhmã mextire jarën arkum kungã. Nhyam ar kunÿ o ikô. ²⁴ Nhyam kam amikamrô'ã pidjô kangô jakren arkum,

—Ikamrô ne ja. Me krãptÿ kadjy dja ikamrô prôt. Metÿndjwÿnh ne arÿm ikamrô prôt'ã memã kabën ny jarënh mãmджи, ane.* ²⁵ Ba ar amã arë

* **14:24** Mrãmri ne Jeju kamrô prôt nhyam Metÿndjwÿnh arÿm 'ã memã kum, “Arÿm ne ikra tyn kamrô prôt. Jakam dja me tu amim ikra markumrëx ba kam arÿm me axwe maro aknon mekam ingyk kêt ne.” Nãm ã Metÿndjwÿnh memã ane.

gar ama. Ije pidjô kangôo ikômo krâ'yr ne ja. Metîndjwÿnh kute amim ô me ja kunĩ pytâr ne kute meo bakambit dja ba pidjô kangô nyo ikô. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx. Nãm ã Jeju arkum ane.

²⁶ Nhyim kam ar ngre. Ngren arÿm o ino re. Ngrero ino ren arÿm amũ krãnhbê Oriwêre'ÿr mō.

*Pedru 'êx kukãm kute kum arênh.
Mat 26.31; Ruk 22.31; Dju r 13.37*

²⁷ 'ÿr mō: nhyim Jeju arkum,

—Be, akamâtja tãmkam dja me ijo ajkê gar me umaje aprôt ne ajmà. Amrêbê: ne me bakukãmãre ar aprôt ne ar abimãnh'ã ajarê. Metîndjwÿnh kukwakam ne me ar ajã ajarêh memã kum,

“Be, dja ba mrykĩ'ãtomtio ba djwÿnh titik nhyim mry umaje prôt ne ajmà.”

Nãm me ã ar ajã ujarêhho anen arÿm 'ã pi'ôk no'ôk ne. Be, akamâtja tãmkam dja gar me umaje aprôt ne ajmà. Me bakukãmãre kute ar ajã ujarêh kôt dja gar aprôt ne ajmà. ²⁸ Nhyim kam me arÿm ibĩ. Ba ityk ne akubyn itĩnkam dja ba ar akukãm pykabê Garrêjamã tẽ, ane.

²⁹ Nhyim Pedru kum,

—Godja ar kunĩ prôt ne bimãnh jabej ba dja ba arkôt iprôt ne imàt kêt ne, ane.

³⁰ Nhyim Jeju kum,

—Kati, mrãmri dja ga arkôt aprôt. Ba amã arê ga ama. Akamâtja tãmkam ôkrên'ãnh kâr kêttri dja ga amijã maje ajêx pydji, nhyim arÿm kà. Ga kam ajte amijã maje ajêxo amãnhkrut ne ijã memã kum, “Kati, ije me'ôwã pumũnh kêtikumrêx”, ane. Nhyim ajte kà. Dja ga ã ijã memã ane. Mrãmri ne ba amã

arēnhkumrēx. Nām ã Jeju kum ane. ³¹ Nhym Pedru kàj bê ajte kum,

—Gê me gu baro'ã gu babĩn jabej ba ije amijã maje ijêx prãm kêtikumrēx, ane. Nhym kam ar kunĩ ã kum ane.

Pidjôkôkam Bãmmã amijo à'wỳr.

Mat 26.36; Ruk 22.40

³² Ne kam mō:n kam Jeju kôt pidjôkôbê Djex-ema'ỳr bôx. Nhym kam kôt ba djwỳnhmã kum,

—Jakam dja gar ikutêp nhỹ. Ba 'ỳr Metĩndjwỳnhmã amijo a'wỳ, ane. ³³ Ne kam Pedrumē Xijagumē Djuão ar aprôn aro mō. Ne kam madjà kreti:n arỳm kaprĩ rax ne. ³⁴ Ne kam arkum,

—Ikaprĩ:re. Arỳm ikaprĩ kute ibĩn 'ỳr. Jãnh mãn ar idjêje nhỹ gwaj baro'ã aminêje barĩto nhỹ, ane.

³⁵ Ne kam amũ tẽ. Tẽmo rãm ne ja ne tu mỳrbê tỹm. Tỹm ne arỳm Metĩndjwỳnhmã amijo a'uw. Kute tokry, kaprĩbê utar prãm jabej kum amijo a'uw. Tokry 'ỳr bôx kêt jabej kum amijo a'uw. ³⁶ Ne kum,

—Djũnwã, djãm abê mỳjja'õ bipdjur? Kati. Aje mỳjja kunĩ nhipêx mar. Itokry, ikaprĩjabê ipytà. Nàr kon, kwãrĩk wãnh rã'ã ba tu itokry. Djãm ba ne ba amimarkôt ar amijo iba? Kati, akabēnkôt ne ba ar amijo iba, ane.

³⁷ Ne kam kàjmã djan ar amãnhkrut ne ikjêkêtja'ỳr akêx ne tẽn ar'ỳr bôx. Nhym arek ar ôto ikwã. Nhym Pedrumã kum,

—Je, Ximão, djã nã gãm arek anhõto nõ? Kraxje kô 'iry kêt ne ga anhõto nõ, ane. ³⁸ Ne ar kunĩmã kum,

—Ar aminêje rît ne Metîndjwýnhmã amijo a'wý. Gêdja me te axwe'ã ar amã apnê gar mekôt ajaxwe kêt. Ja kadjy dja gar kum amijo a'wý. Be, ar anhõkre kadjwýnhbê ne gar amã ikabênja kînh. Nhy m be, ar aminêje arîtbê ne gar arerekren anhõtdjwa ne, ane.

³⁹ Ne kam ajte amũ tẽn Metîndjwýnhmã amijo a'uw ne kute õbê kum kabên jarênhja kôt ajte kum tãm jarê. ⁴⁰ Ne kam ajte akubyn ar'ýr akêx ne tẽn ar'ýr bõx. Nhy m ar nokà bã mex ne. Ajte arek õto ikwã. Rerek mex ne arek õto ikwã nhy m ar tok nhy m ar te kute kum kabênãmã umaro nhÿ.

⁴¹ Nhy m kam ajte amũ tẽn Metîndjwýnhmã amijo a'uw. Kum amijo a'uw ne ajte ar'ýr akêx ne ar'ýr tẽn ar'ýr bõx. Ne arkum,

—Je, djãm arek ar anhõto anhikwã rã'ãã, akõkam kôto anhîkwã? Aj, arým itokry djã iwýr bõx 'ýr. Ota, arým kute me axwemã ikangamã, ije amijo inhîja ne kute memã ikangamã. ⁴² Kãjmã ar dja. Gwaj on me'ýr. Ota, arým kute memã ikanga djwýnh bõx, ane.

Me kute Jejuo tÿm.

Mat 26.47; Ruk 22.47; Dju r 18.3

⁴³ Ne kute arkum anhÿro ãm rã'ã nhy m Djuda arým 'ýr bõx. Jeju kôt ba djwýnhbê 12 'õ ne kubê Djuda. Nãm 'ýr bõx nhy m me krãptî me:x ne kôt mõn 'ýr bõx. Nãm me kãxdjwa kajgomê kô jamýn kadjy o mõn o bõx. Me rûnh ne me me ano. Me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmê mebêngêtmê ne me me ano nhy m me 'ýr bõx. ⁴⁴ Me 'ýr mõr kêttri ne kute memã kanga djwýnhbê Djudaja memã kum,

—Be, ije me'õ nhine kaôrkôt dja ga me omũn arým o tỹm ne pa 'amỳ. Nãm Djuda arým ã memã ane. ⁴⁵ Ne kam 'ỳr tẽn 'ỳr bôx ne kum, “Ujarẽn djwỹnh”, anen arým ine kaô.

⁴⁶ Nhy m kam me arým 'ỳr mỗn 'ỳr bôx ne o tỹm ne arým pa 'amỳ. ⁴⁷ Nhy m me kadjy Metĩndjwỹnh mar djwỹnh nhô bẽnjadjwỳr raxja nhô àpẽn mekôt tẽ. Nhy m bu'ã me ku'êja 'õ ne arým õ kàxdjwa kajgo kaban o me'õjamã akabẽn amak ta, bẽnjadjwỳr nhô àpẽnha jamak ta.

⁴⁸ Nhy m kam Jeju me krãptĩjamã kum,

—Je djãm idjãkĩnhĩ ne ga me aje ijo atỹm kadjy iwỳr anhô kômẽ anhô kàxdjwa kajgomẽo mỗ? Myt kunĩkôt ne ba ar Metĩndjwỹnh nhô kikretikam ikrĩ, ar memã idjujarẽnho ikrĩ ga me kam kam ijo atỹm kêt ne. ⁴⁹ Mỳkam ne ga me ijo tỹm? Bir, amrêbê: ne Metĩndjwỹnh kukwakam kabẽn jarẽn djwỹnh me bakukãmãremã me ajã ajarẽ. Me aje ijo atỹm'ã ajarẽn arým 'ã pi'ôk no'ôk ne. Nhy m me arým aben djô'ã arẽnho mỗ:. Arẽnho mỗr tãmtã arým iwỳr o bôx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam arým iwỳr o bôx. Ba ar iba: ga me arým jakam ã ijo ane. Me kute me bakukãmãremã me ajã ujarẽn kôt ne ga me arým jakam ã ijo atỹmo ane. Nãm ã Jeju me krãptĩmã ane.

⁵⁰ Nhy m kam kôt ba djwỹnh kunĩ mã amijã maje prõt ne. ⁵¹ Me'õ abatành ny ne kute kubêkà pydjio amikupuja Jeju kôt tẽ. Rinhuo ne kubêkà. Nhy m me kwỳ adjwỹnhdjwỳo tỹm ne kubê kubêkà 'amỹnh tỳx. ⁵² Nhy m arým amikaban amikôt kubêkãmã iren tu kajgo mã prõt ne.

Me kute axwe jabej kukjêr.

Mat 26.57; Ruk 22.66; Dju r 18.12

⁵³ Nhyim me arým Jejuo mō. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýr rax'ýr ne me o mō. Nhyim arým me rũnh kunĩ abeno akuprõ. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýrmẽ mebēngêtmẽ Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmẽ ne me arým akuprõ. Nhyim me Jejuo mōn o bõx ne arým me rũnh kabem kudja.

⁵⁴ Nhyim be, Pedru ne Jeju kôt tẽ, nĩjar kum kre rax ne tẽ. Nhyim me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýr rax nhõ kikre nhipõkri kēnh ngrire nhyim Pedru arým Jejukôt wadjã. Ne arým bēnjadjwýr nhõ krākamngõnhmẽ ro'ã ànhũho nhỹ.

⁵⁵ Nãm me me'ýr Jejuo bõx nhyim kam me rũnh arým me 'éxnhĩ jabej. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýrmẽ mebēngêtmẽ me rũnh kunĩ ne me me 'éxnhĩ jabej. Dja me amãnhkrut Jeju'ã 'êx ne memã kum,

—Ba ne ba axwe kôt omũ. Nãm ã ane ba omũ, ane. Dja me ane nhyim me arým me kabēn man arým we axwe'õ pãnh kubĩ. Kadjy ne me me 'éxnhĩ jabej. Ne te abejo dja. Me'õ ar amãnhkrut kute axikôt 'ã kabēnja ne me te abejo dja:. ⁵⁶ Nhyim me 'éxnhĩ krãptĩ ne me kãjmã ku'ên arĩk aben kupa'ãbit axwe jarēho kumex.

⁵⁷ Nhyim kam me'õ ar ja arým kãjmã djan 'êx ne 'ã kabēn jarēn memã kum,

⁵⁸ —Tãmwã ne memã kum, “Be, me kute ikrao Metĩndjwýnh nhõ kikreti nhipêxja dja ba kungrã. Ne kam Metĩndjwýnh nhõ kikreti 'õdjwý nhipêx. Me kute ikrao ipêx kêtja'õ dja ba ipêx. Nhyim ije ipêxo

idjãm'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêtbit apêx ba ipêx pa.” Nãm ã Jeju memã ane bar arým kuma, ane.
⁵⁹ Ne kam ar jadjwý kute memã arênhkam axikôt Jeju'ã kabên jarênh kêt ne arík aben kupa'ãbit arê.

⁶⁰ Nhym kam me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr raxja arým kàjmã djan me ipôkri djan Jeju kukijn kum,

—Ga, ar kabênja ma. Djãm aje aminêje akabên'õ jarênh prãm kêtumrêx? On imã amikôt amijarê, ane. ⁶¹ Nhym tu anhikrê.

Nhym me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax ajte kukijn kum,

—Djãm abê me babê idjaer nhõ Bẽnjadjwýrbê kumkati, nèn? Djãm mrãmri abê Kritu? Djãm abê Metĩndjwýnh Kra? ane.

⁶² Nhym Jeju kum,

—Kôt ne ga imã arê. Ba ar amã arê gar ama. Gêdja ba ĩ Metĩndjwýnh pymati djubôk'ãnh nhỹ. Ba ije amijo inhĩ gêdja ba ubôk'ãnh nhỹ. Ibẽnjadjwýr raxkam ubôk'ãnh nhỹ gar ipumũ. Ne kam ajte kakrãkôt amrê kàjkwa kurũm itẽmkôt ipumũ, ane.

⁶³ Nhym kam me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax kute memã amingryko amirĩt kadjy arým amibê kà kadjô. Amibê kà kadjôn arým memã kum,

—Ë, arým ne Metĩndjwýnh japrý. E kum kwãrĩk wãnh gwaj ijukri me'õ kute axwe kôt omũnhja jabej kêt. ⁶⁴ Gwaj bakunĩ ne gwaj arým kute Metĩndjwýnh japrýja ma. Ta ne amijo Metĩndjwýnh rax pytàn arým o aprý gwaj kuma. Kute gwaj bamã, “Metĩndjwýnh djubôk'ãnh inhỹrkôt dja gar

ipumũ”, anhÿrkôt ne gwaj arÿm kuma. Arÿm ne gar ama. Mÿj dja gwaj nê? ane.

Nhym me kupânhtã 'ã kum,

—Gê me on kubĩ. Gê me on kubĩ, ane.

⁶⁵ Nhym kam me kwÿ nokre kutôn rĩtbê nokre'ã pron ajte nokrebê tak ne. Ne kute takmê ro'ã kum,

—Nhym ne akurwa? Goja me'õ pumũn imã arê, ane. Nhym krâkamngônh arÿm 'ã akuprôn tako kumex.

Pedru aminêje 'êx.

Mat 26.69; Ruk 22.55; Dju r 18.15

⁶⁶ Nhym wãnh Pedru kikreti parbê ànhũnho nhÿ.

Ànhũnho nhÿ: nhym me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bēnjadjwÿr rax nhõ àpēnh nija arÿm 'ÿr bôx. ⁶⁷ Ne omũn pĩne omũnh mex ne kum,

—Tukwa, gadjwÿ ne ga Jeju kôt ar aba. Krĩraxbê Nadjarekam Jejukôt ar aba, ane.

⁶⁸ Nhym aminêje 'êx ne kum,

—Kati, ije akabēnwã mar kêtumrêx, ane. Ne kam tēn kre tã dja nhym kôt arÿm ôkrēn'ãnh kã.

⁶⁹ Nhym bēnjadjwÿr nhõ àpēnh nija ajte omũn bu'ã me ku'ēmã kum,

—Tãmwãdjwÿ ne kôt ar ba, ane. ⁷⁰ Nhym ajte aminêje 'êx ne kum, “Kati”, ane. Nhym kãjbê 'ãtũm nhym bu'ã me ku'êja kum,

—Be, mrãmri ne ga kôt ar aba, ane. Abê pykabê Garrêja kra'õ. Garrêjakam me kabēn kôt akabēnja ma. Bar kôt aman arÿm amã ikato, ane. ⁷¹ Nhym memã kum,

—Kati. Mrãmri ije me'õwã pumũnh kêtumrêx. Aje me'õ jarēnhwã ije omũnh kêt, ane. Ne kam me'õ kute kum anhÿr kêtã amikangrôn memã kum,

—Dja ba ijêxnhĩ jabej gê Metĩndjwỳnh pãnh ijo akno. Ta ne arỳm ijêxnhĩ kêt-kôt ima, ane. ⁷² Nãm ane nhym totokbê ajte ôkrên'ãnh kà. Nhym kam Pedru akubyn amijo tẽn amrêbê Jeju kute kum kabẽn jarênhja ma. Kute kum,

—Ôkrên'ãnh kàr kêtri dja ga amijã maje ajêx pydji nhym arỳm kà. Ga kam amijã maje ajêxo amãnhkrut ne ijã memã kum, “Kati, ije tãmwa pumũnh kêt”, ane nhym ajte kà, anhỹrja ne arỳm kuma. Nãm maro dja nhym arỳm rerekre 'ỳr bôx. Rerekre 'ỳr bôx nhym arỳm mu:w.

15

Piratu kute we axwe jabej kukjê.

Mat 27.1; Ruk 23.1; Dju r 18.28

¹ Nhym kam me'ã akati, kryrà m nhym apỹnh me rũnh djari akuprõn arỳm aben kabẽn ma. Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳrmẽ mebêngêtmẽ Môjdjê kukràdjà mar djwỳnhmẽ me rũnh kunĩmẽ ne me Jejuo aben ma. Ne kam arỳm uwpre n Piratu'ỳr o mõn 'ỳr o bôx. 'Ỳr o bôx ne kum kanga. ² Nhym kam Piratu arỳm kukij ne kum,

—Djãm abê mebê idjaer nhõ bẽnjadjwỳr rax? ane.

Nhym kum,

—Kôt ne ga aje arênhwã, ane.

³ Nhym kam me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr ar arĩk Jeju'ã axwe krãptĩ janhô.

⁴ Nhym tu anhikrê. Nhym Piratu kum,

—Ë ama. Djãm ajaxwe krãre ne me amã arê? Djãm aje aminêje akabẽn'õ jarênh kêt-kumrêx? ane.

⁵ Nhyṁ kum kabēn 'õ jarēnh kêtikumrēx. Nhyṁ Piratu te kute marmã kam no tyn nhỹ.

⁶ Be, me irôbê mrānh nhõ akatija tãmkam ne mebê idjaer krãptĩ: arỳm aben pydji. Me kute aben kajmã 'ã Metĩndjwỳnh me kukãmãre nhirôbê mrānh mar kadjy ne me aben pydji. Amex kunĩkôt ne bēnjadjwỳr raxbê Piratu akati jakam mebê ijê djà kurũm mebê ijê pỳnh ne meo pôx nhyṁ me mã mrã. Me kute me'õ'ã à'wỳrja ne me kĩnh kadjy bõm kumẽ. ⁷ Ajbir me'õbê ijê ne idjibê Baraba. Me kute kubê ijê kêttri ne me jakôt me bēnjadjwỳr'ỳr prôt ne me kwỳ pa. Nhyṁ kam me arỳm kubê ijê. ⁸ Nãm Piratu Jeju kukjêro dja: nhyṁ kam me krãptĩ: arỳm kàj bê Piratumã me'õbê ijê jarē ne kum,

—Aje mekbê ijêwã'õ kaba gê arek ar me ikôt ba, ane.

⁹ Nhyṁ arỳm Jeju'ã memã kum,

—Me abê idjaer, we me anhõ bēnjadjwỳr rax ne ja djãm ije me amã kum inhirermã? ane. ¹⁰ Be, Piratu kute memã ja jarēnh kêttri ne arỳm me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bēnjadjwỳr ma. Nãm ar'ã amim,

—Jeju'ã me krãptĩkam ne me rũnh 'ã ngryk ne imã kanga, ane. Ne kam bit kute kum irermã ã me krãptĩmã ane. ¹¹ Nãm 'ã memã kum,

—Djãm ije me anhõ bēnjadjwỳrmã inhirermã? ane. Nhyṁ me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bēnjadjwỳr ar memã kum,

—Kwãrĩk wãnh me amã Jeju kĩnh kêt. Dja ga me kum Baraba jarē gê kaba, ane. Nhyṁ me kâtãm krãptĩ Piratumã kum,

—Kwãrĩk wãnh Jejumã anhirer kêt. Baraba dja ga kaba, ane.

12 Nhyam kam Piratu memã kum,
—Be, ga me abê idjaer, aje tãmwãmã anhõ
bẽnjadwÿr rax jarênhja mÿj dja ba kam on? ane.

13 Nhyam me kàj bê kum, “Pĩte'y'ã anhô”, ane.

14 Nhyam Piratu memã kum,
—Mÿkam? Mÿj ne ajmã o ne ba ije pĩte'y'ã
nhômã? ane.

Nhyam me kàj bê kum,
—Pĩte'y'ã anhô. Pĩte'y'ã anhô, ane.

15 Nhyam kam me kĩnhmã Piratu Baraba kaba
nhyam arÿm arek ar mekôt ba. Nhyam kam Pi-
ratu krãkamngônhmã Jeju jarê. Me kute kaprêprêk
kadjy memã arê. Nhyam me arÿm mrykà punuo
kaprêprê:k ne. Kaprêprêk nhyam Piratu arÿm
memã kangan memã arê. Me kute pĩte'y'ã nhôr
kadjy memã arê.

Krãkamngônh kute 'ã bẽno bikẽnh.

Mat 27.27; Dju r 19.2

16 Nhyam kam me krãkamngônh amũ bẽnjadwÿr
nhõ kikretimã Jejuo mõn o wadjà. Kumoka'ê
nhidjibê Pretorimã o mõn o wadjà. Ne kam me
krãkamngônh kàtàm kunĩ jadjwÿ o akprõ nhyam me
kunĩ arÿm 'ã aben pydji. 17 Me kute 'ã bẽno bikẽnh
kadjy ne me 'ã akuprõ. Ne kam inôkà ryti kamrêkja
byn arÿm Jejumã adjà. Ne mrÿnhĩo kajkep ne ikãx
ne kum kutu. Nãm me arĩk bẽnjadwÿr rax krãdjê'ã
mrÿnhĩ jakren ikãx ne arÿm kum kutu. 18 Ne kum
kabẽno kute me rũnhmã me kabên pyràk ne kum,

—Ga we abê mebê idjaer nhõ bẽnjadwÿr rax,
gora kribêm atĩn 'iry, anhÿrkôt 19 po'êo krã mõn
kutôn parbê kônkrão krĩ. Nãm me parbê kônkrão
krĩo kute me bẽnjadwÿr rũnh parbê kônkrão krĩja

pyràk. ²⁰ Ne kam arým 'ã bẽno ajkẽn inomã kumẽn arým kubê inòkà ryti kamrêkja kaban akubyn kum ò kubêkà djwýnhja jadjà. Ne kam kute píte'y'ã nhôrmã o katon o mō.

Me kute píte'ykam nhô.

Mat 27.32; Ruk 23.26; Dju r 19.17

²¹ Nhyim me'òbê Ximão tẽ. Pykabê Xireni kra 'õ. Kute Arexãrimẽ Rupu ar ir. Arwã kurũm ne tẽn bit me'ãnh tẽmmã. Nhyim me krãkamngõnh arým Jeju nhõ píte'y'ã kum àpnênh tỳx. Kum 'ã àpnênh tỳx nhyim arým kadjy kumýn o mō. ²² Nãm me krãnhrebê Gogota'ýr Jejuo mõn 'ýr o bõx. Me bakabẽnkam ne gu me ren krãnhremã me krã'i jarẽ. ²³ Nhyim kam me pidjô kangôkam pïdjýbê mirao akàn Jejumã kungã nhyim arým kanga. ²⁴ Nhyim kam me píte'y'ã kunhõ nhyim wajêt. Nhyim kam me apýnh kute ò kubêkà jamýnh kadjy kẽn kryre rẽ. Me kute ari kẽn rẽnhkõt ne me amijo kubêkà pytà.

²⁵ Arým kàjmã myt nhýrkam. 9 orakam ne me píte'y'ã kunhõ. ²⁶ Ne kam 'ã pi'òk no'òk ne. Pi'òkkam ne me memã kum,

—Mebê idjaer nhõ bẽnjadjwýr rax ne ja, ane. Me kunĩ kute omũnh kadjy ne me Jeju nhimõkri kunhõ. Me kute we Jeju jaxwe 'õ pãnh píte'y'ã jêtja pumũnh ne kute mar kadjy ne me pi'òk no'òk ne imõkri kunhõ. ²⁷ Ne kam ar àkĩnhĩ amãnhkrutja Jeju nhikrebê píte'y'ã ar kunhõ. Nhyim arým ar wajêt. Jeju òkredjãkõt wajêt nhyim aktã ar axweja ijên wajêt. ²⁸ Amrêbê: ne me bakukãmãre'õ memã ja jarẽn 'ã pi'òk no'òk ne. Nãm memã kum,

“Dja me 'ã abenmã kum, ‘Nãm me o axwen me axwemẽ ro'ã kubĩ’, anhỹro dja.”

Nãm ã pi'ôkkam memã ane. Nhyam kam me aben djô'ã arẽ. Arẽho môr tãmtã tũ:mrãm arým 'yr o bôx. Me bakukãmãre kute memã arẽnh kôt ne me arým ar axwejamẽ ro'ã ar anhôrkumrẽx nhyam me arým 'ã arẽnhkumrẽx. ²⁹ Nhyam me 'ãnh môrja nokà nhàn kum kabẽn punu:re ne kum,

—Be, ga: ne ga we aje Metĩndjwýnh nhõ kikreti ngrànẽ ne akubyn ipêxmã. Nhyam aje ipêxo adjãm'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt we aje ipêx parmã.

³⁰ Goja amiptàn pĩte'y kurũm rwý, ane.

³¹ Nhyam kam me rũnh arĩk 'ã bẽno ajkẽ. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ Môjdjê kukràdjà mar djwýnhmẽ ne me arĩk 'ã bẽno ajkẽn abenmã kum,

—Amũbit ne me utà. Ne kam te kute amiptar prãmje. ³² Goja gẽ mrãmri kubê Kritukumrẽx jabej goja mrãmri kubê mebê idjaer nhõ Bẽnjadjwýrbê kumkatikumrẽx jabej on pĩte'y kurũm rwý. Gwaj goja kôt omũn arým tu amim markumrẽx. Nãm me rũnh ã abenmã ane. Nhyam ar aktã pĩte'y'ã jêtjadjwý Jejumã àkjêro wajêt.

Tyk kadjy ne ja.

Mat 27.45; Ruk 23.44; Dju r 19.28

³³ Nhyam arým kàjkwa nhipôkri myt nhỹ. Nhyam kam tu akamàt kô tyk ne. Pyka kunĩkôt me'ã akamàt kô tyk ne. Nãm me'ã akamàt kô tykkam myt kyn kyn kyn ky: nhyam 3 orakam, amykrykambit arým ajte myt no pôt ne. Arým ajte myt kato. ³⁴ Kato nhyam mebê idjaer kabẽnkam Jeju kàj bẽ kabẽn ne Bãmmã kum,

—Eroi: Eroi: rama xabatani, ane. Nãm ren me bakabên kam kum,

—Inhõ Metĩndjwỳ:nh, inhõ Metĩndjwỳ:nh, mỳkam ne ga arỳm ikanga? ane.

³⁵ Nhyim parbê me ku'êja kabên man arĩk abenmã kum, “Ê, Erijmã ne kabên”, ane.

³⁶ Nhyim kam me'õ prõt ne ngôn̄h puror pôn̄h djà jakritaja byn pidjô kangô kadjamã adjà. Nhyim kam kangô ipu nhyim pĩ nhidjamã adjàn kàjmã kum kungã, kute kaôr kadjy. Nhyim me'õ ar kum,

—Adjỹm, gê goja me bakukãmãrebê Erij 'ỳr bôx ne goja o rwỳk jabej, ane.

³⁷ Nhyim kam Jeju kàj bê kabên ne ate ty.

³⁸ Be, nhyim kam arỳm Metĩndjwỳnh nhõ kikreti kadjwỳnhbê kubêkâtija ta amikadjô. Nãm nhôr djà'ãnh amikrax ne e y: ne kraxmã amimẽ.

³⁹ Nhyim krâkamngôn̄h krãptĩ: kubê 100 nhõ bẽnjadjwỳr pĩte'y parbê dja. Nhyim Jeju kàj bê kabên ne ty nhyim arỳm omũ. Omũn arỳm memã kum,

—Be, mrãmri ne me'õ jabê Metĩndjwỳnh Krakumrẽx, ane.

⁴⁰ Nhyim me niredjwỳ amybỳm omũnho dja. Nhyim Marij Madarenamẽ Marij, kurũm Jôdjemẽ Xijagu ar apôxjamẽ Xirôwemẽ ne ar me ikô'ã dja.

⁴¹ Amrêbê, Jeju pykabê Garrêjakam ar bari ne ar nireja mã kôt ajkamên o djuw mexo ba. Nhyim ar ja bu'ã me nire krãptĩdjwỳ amybỳm omũnho dja. Jeju ajbir krĩraxbê Djeruxarẽ'ỳr tẽmkam ne me nireja kôt môn̄ bôx.

Arỳm adjàr kadjy ne ja.

Mat 27.57; Ruk 23.50; Dju r 19.38

⁴² Jeju ty. Ty nhym kam amykry mex ne. Amykry mex nhym me arým no katon ò mỳjja kupênho kumex. Pi'òk ràràr djwỳnhrà m ò mỳjja kupênho kumex. ⁴³ Nhym Jòdje arým bôx. Krĩraxbê Armatêkam ne Jòdje abatành djà. Nãm me rũnh bikprõnh djàkam mekôt rax nhym me kum kĩnh. Nãm amiwỳr Metĩndjwỳnh kamnhĩx ne. Metĩndjwỳnh bôx ne me kadjy bẽnjadjwỳr ne kute ar meo bamã ja ne amiwỳr kamnhĩx ne. Jòdje kum Piratu puma kêt ne 'ỳr tẽn 'ỳr bôx ne Jeju 'ã kuma. ⁴⁴ Nhym arým kam no tyn nhỹn kum, “Je, djãm arým ne ty”? ane. Ne kam amiwỳr krãkamngõnh nhõ bẽnjadjwỳr 'uw nhym bôx. Bôx nhym arým kukij ne kum, “Djãm arým ne ty”? ane. ⁴⁵ Nhym kum, “Nà”, ane. Nhym kam arým Jòdjemã Jeju jarẽ. ⁴⁶ Nhym kam rinhuo kubẽkà 'õ byn 'ỳr o tẽn. 'Ỳr o tẽn 'ỳr o bôx. Ne kam arým pĩte'y kurũm Jejuo ruw. O ruw ne arým kubẽkào kupun kam kẽnkre'ỳr o tẽn. Me kute kẽnkre kakrwỳnhja'ỳr o tẽn kam arým kam adjà. Ne kam kẽnpoti ajkwa krekre'ã kudja. ⁴⁷ Nhym Marij Madarenamẽ Marij kurũm Jòdje katorja arým omũ.

16

Akubyn tĩn kadjy ne ja.

Mat 28.1; Ruk 24.1; Dju r 20.1

¹ Nhym kam pi'òk ràràr, me tyk djà kêt djà nhõ akati apêx nhym ar arým pi'òk kaprĩ pãnh me tyk nhõ pĩdjy kwỳ by. Marij Madarenamẽ Marij kurũm Xijagu katorjamẽ Xirôwemẽ ne ar kadjy pĩdjy kwỳ by. Kẽnkre'ỳr tẽn ne kute o Jeju djymã ne ar kadjy kwỳ by. ² Nhym kry:ràm, pi'òk

kamrêkkam, kraxje akati mex kêtkam ar kênkre'ÿr tẽ. Tẽ: nhym arÿm myt kato nhym ar arÿm o rãm ne ja. ³ O rãm ne jan arÿm abenmã kum,

—Mÿj me'õ dja gwaj bamã jãm ajkwa krekre'ã kênpoti dja? ane. Kên jabatànhkam ne ar ã abenmã ane.

⁴ Abenmã anen kam rît ne omũ nhym arÿm amijã kuta. ⁵ Nhym kam ar 'ÿr tẽn arÿm kênkremã wadjã. Nhym kadjy mrãnh djwÿnh'õ kute me'õ jabatành ny pyræk ne nhÿ. Nãm inòkà jaka ryti jadjàn nõi djà djubòk'ãnh nhÿ. Nhym ar wadjàn arÿm omũ. Ne te umaje.

⁶ Nhym arkum,

—Kwãrîk wãnh ikam ar atîn prãm kêt. Jeju Nadjarekam abatành ja me kute pîte'y'ã nhôr ne bĩnja ne gar abej tẽ. Jakam arÿm nõi kêt. Nãm akubyn tĩn ne kato. Gar nõi djà kaprÿja pumũ. ⁷ Be, amũ ar tẽn kôt ba djwÿnhmã arẽ. Ne arkôt Pedrumã arẽ. Ne arkum, “Arÿm ne ar akukãm pykabê Garrêja'ÿr tẽmmã. Dja gar kam tẽn arÿm omũ”, ane. Dja gar ã arkum ane. Amrêbê kute ar amã arẽnh kôt ba arÿm ar amã arẽ. Nãm ã kadjy mrãnh djwÿnh ar niremã ane.

⁸ Nhym ar katon mã kênkre kurũm prõt ne. Te umaje tertetkam prõt ne. Tĩn prãm kam ne me'õmã kabẽn kêt ne tẽ.

⁹ Be, akubyn tĩnkam kryrà, pi'òk kamrêkkam ne Jeju Marij Madarena kumrẽxmã amijo amirît ne. Be, me karõ punubê ⁷ ne Marijo ba nhym Jeju amrêbê ano nhym kum ire. ¹⁰ Nãm Marijmã amijo amirît nhym arÿm kôt ba djwÿnh'ÿr tẽn ar'ÿr bõx. Nhym ar kaprî:ren mÿro nhÿ. Nhym arÿm ar'ÿr bõx ne arkum 'ã ajarẽ. ¹¹ Nãm arkum Jeju tĩn jarẽn kute

omũnh'ã ajarẽ. Nhym ar kuman arým abenmã kum, “Nãm 'êx”, ane.

¹² Nhym kam ajte ar jamã kute amijo amirĩtmã tẽ. Nãm kôt ba djwýnh amãnhkrut arwãmã tẽ. Tẽ nhym arým atemã aminhipêx. Ne kam kute atemã me'õ pyràk ne arkum amijo amirĩt ne arkôt tẽ. ¹³ Nhym kam ar akubyn Djeruxarẽ'ýr tẽ. Kôt ba djwýnh'ã kàtàmja'ýr tẽn ar'ýr bôx ne arkum 'ã ajarẽ. Nhym ar abenmã kum, “Kati, nãm ar 'êx”, ane. ¹⁴ Nhym kam ajte Ar kubê 11mã amijo amirĩt. Ar õ kwý krẽno nhỹ nhym arkum amijo amirĩt ne arkum bẽn tỳx ne arkum,

—Nãm ar akubyn itĩnkôt ipumũn ar amã ijã ajarẽ gar ar'ã abenmã kum, “Nãm ar 'êx”, ane. Tô mýkam ne gar tu amim imarkumrêx kêt? Djãm ar ajamakreja kêt? ane.

¹⁵ Ne kam ajte arkum,

—Apýnh me ba djà kunĩkôt dja gar mõn kàj bê me kunĩmã ijã adjujarẽnh ny jarẽnho mõ. ¹⁶ Dja me tu amim imarkumrêx nhym me Metĩndjwýnhmã ngômã me angij. Nhym arým me utà. Nhym be, me kute amim imar kêt dja Metĩndjwýnh arým pãnh me kanga. ¹⁷ Nhym me kute tu amim ikamnhĩxkumrêx dja me mýjja pumũnh kêt nhipêx. Me kute Metĩndjwýnh raxmã kator kadjy ipêx. Ne me karõ punu kute meo baja jano nhym me karõ memã ire. Dja me apýnh me bajtem kabẽnkam kabẽn. ¹⁸ Godja me kangã djàkrê by. Me kute mar kêt kam kangã djàkrê by nhym arým ajmã meo kêt. Nàr, te mýjja kanêo ikõ nhym ajmã meo kêt. Dja me me kanê krã'ã ikra jadjuw nhym me arým à kêt ne, ane.

19 Běnjadjwỳr djwỳnh Jeju memã ane nhym Metĩndjwỳnh arỳm kàjkwamã amiwỳr o wabi. Nhym arỳm ra:x ne Metĩndjwỳnh djubôk'ãnh nhỹ. 20 Nhym kam kôt ba djwỳnh arỳm amũ mõi pyka kunĩkôt kàj bê memã 'ã ujarẽnh mõi. Nhym Běnjadjwỳr djwỳnh mã arkum tỳx jangij nhym ar arỳm mỳjja pumũnh kêt nhipêxo mõi. Me kute ar'ã abenmã kum,

—Mrãmri ne djãm ar Metĩndjwỳnh kôt kabẽnkumrẽx? anhỹr kadjy ne ar mỳjja pumũnh kêt nhipêxo mõi.

Metĩndjwỳnh Kute Memã Kabẽn Ny Jarẽnh
New Testament in Kayapó (BR:txu:Kayapó)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kayapó

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kayapó [txu], Brazil

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kayapó

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-27

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

385317df-3c6a-53ac-81db-0815750ed560